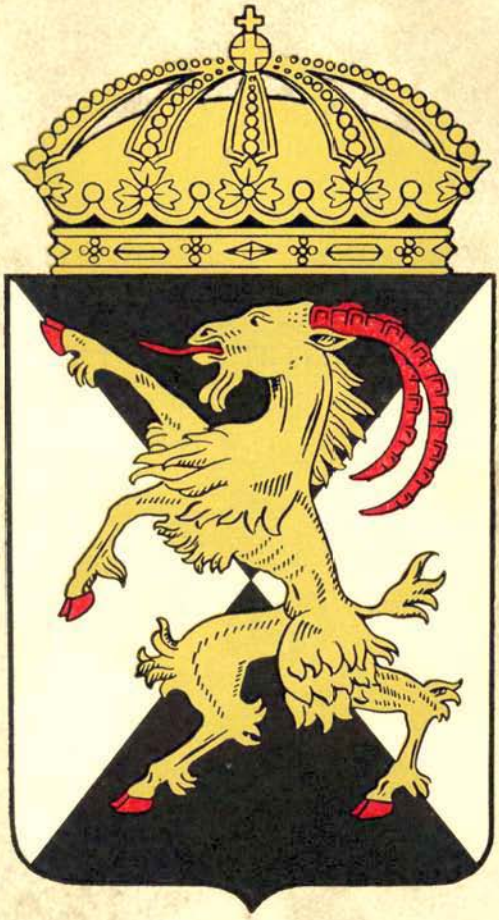

BOCKEN

Årsskrift för Hälsinge regementes Kamratförening 1973

BOCKEN

årsskrift

Utgiven av HÄLSINGE REGEMENTES KAMRATFÖRENING 1973

I redaktionen:

ÖSTEN ANDERSSON
KNUT BJÖRKENSTAM
IVAR SJÖDIN
ERIK WICKBERG
ÅKE WIKLUND

Ljusdals Tryck AB, Ljusdal 1973

INNEHÅLL

Förord 7
Skalmejblåsare och regementstrumslagare 9
Johan von Schwartz 15
Träffningen vid Sandomierz 21
Vad rullan berättar om Fredriksodde 1657 26
Gamle hövitsmannen och hans dilemma 28
Tredagarsslaget vid Warschau 1656 29
En snapphanejägare från Åkre i Delsbo 35
När hälsingeblodet svallar som hetast 39
Hur Hälsingarna fick nummer 14 43
Från lägerlivet i flydda dagar 49
Militär humor modell äldre 51
En mönstringsvisa från gamla tider 54
Regementets Dag — en återblick 55
Hos kamraterna i I 14 Stockholm 61
Ett solvarv i kronans kläder 1972 65
Vi och vårt kompani under rekrytåret 90
I fädrens spår för framtids segrar 115
Dagsprogram förr och nu 122
Gävle försvarsområde blir Gävleborgs försvarsområde 125
Ensh'allah och achcha tii kei 133
Under året bortgångna kamrater 140
Kamratföreningens verksamhet år 1972 141
Annonsavdelning 143

FÖRORD

Bocken utgavs första gången 1938; då som en tidskrift. Så småningom växte den till en bok av i stort sett nuvarande format. Detta är den trettonde årgången i denna senare utformning. Vår förhoppning är att även i framtiden kunna utge Bocken som en årsbok från regementet.

Carl-Henrik Gåsste

Detta kräver emellertid pengar och sådana har Kamratföreningen ont om. Jag vill därför här vädja till Er alla att hjälpa styrelsen med att värva nya medlemmar i vår förening. Vi behöver helt enkelt sälja fler exemplar för att kunna fortsätta med utgivningen av vår årsbok.

Under 1973 skall regementet omorganiseras i så måtto, att försvarsområdesstabens fredsfunktioner kommer att inordnas i Kungl Hälsinge regemente. Förbandets huvuduppgift kommer dock fortfarande att vara fredsutbildning av befäl och värnpliktiga, varför förändringen får ringa betydelse för Kamratföreningen.

På längre sikt kan regementet påverkas av fredsorganisationsutredningens arbete. Denna utredning lade i december 1972 fram första delen av sitt arbetsresultat. Där berördes endast förband i Mälardalen och längre söderut.

Utbildningsåret 73/74 får ny karaktär genom att de värnpliktigas huvuddel inrycker sent på hösten i stället för under sommaren. Detta får många konsekvenser. En är, att Regementets Dag inte kan firas på sensommaren. Med kommande åldersklass är den dagen därför preliminärt inlagd i början av maj månad 1974. Det blir alltså av detta speciella skäl ingen Regementets Dag under kalenderåret 1973.

Jag vill i detta sammanhang påminna om, att regementet 1974 blir 350 år gammalt. Nästa gång vi träffas på Regementets Dag är det således fråga om ett jubileum.

I förordet till förra årets upplaga av Bocken behandlade jag försvarsviljans stora betydelse för vår försvarskraft. Det står nu än mera klart, att det tarvas en utomordentligt stark sådan vilja för att någorlunda väl kompensera de reduceeringar i vår försvarskraft, som blir en konsekvens av 1972 års försvarsbeslut.

Uppgiften att stärka försvarsviljan är därmed alldeles självklart Kamratföreningens viktigaste uppgift under överblickbar framtid. Låt oss alla gå in för den uppgiften med liv och lust.

Carl-Henrik Gåsste

SKALMEJBLÅSARE OCH REGEMENTSTRUMSLAGARE

Musikbyggningen på Mohed

Två eller flera trumslagare svarade för det musikaliska inslaget, när 1500- och 1600-talets fänikor drog ut i fält. Rytmen var huvudsaken för att marschen skulle gå lättare. Men i början av 1600-talet började en och annan hövitsman (fänikechef) smyga in litet mera uppiggande toner i det monotona trummandet genom att värva pipare, och när Hälsinge regemente omkring 1630 sammanställdes ur upplösta mindre förband och överskeppades till kontinentens krigsarena, ingick två trumslagare och en pipare i vart och ett av de åtta kompanierna.

Denna organisation behölls under hela det äldre indelningsverket. När emellertid Karl XI genomförde sin nya krigsorganisation 1682, tillfördes regementsmusiken ännu ett "harmonitillskott" i form av fyra skalmejblåsare eller oboister, som i rullorna redovisas under regementsstaben.

Karolinsk trumslagare

Skalmejblåsarnas historia blev dock tämligen kort. Då den efterlängtade freden äntligen kom efter Karl XII:s långa krig, var landet utarmat och finanserna urusla. Omfattande nedskärningar av de militära utgifterna ägde rum och medförde bland annat att samtliga skalmejblåsare- och piparelöner drogs in till generalkrigsförrådskassan och dessa beställningar vakanssattes. Trumslagarna blev åter det enda militära musikerinslaget för många decennier framåt.

Dessa indragningar kan på visst sätt sägas ha kommit vid en osedvanligt lämplig tidpunkt. Kriget hade nämligen gått hårt fram bland både skalmejblåsare och pipare, så att vid den aktuella tidpunkten tre av de fyra skalmejblåsartjänsterna var vakanta, och av de åtta piparna fanns endast en kvar i aktiv tjänst.

Rullorna över regementets skalmejblåsare upptar följande namn:

1:e skalmejblåsare

—1685 *Swart, Johan.* Stupade som kapten 1708 i slaget vid Liesna.

1685—1686 *Sohlberg, Lars.* Kom i tjänst 1685, avsked 1686.

1686—1693 *Jakobsson, Olof.* Kom i tjänst 1686, död 1693.

1693—1705 *Sohlberg, Lars Larsson.* Pipare vid Delsbo kompani, skalmejblåsare 1693, "borttagen av ryssarna vid Mitau slotts övergång 1705".

1705—1708 *Morberg, Olof.* Kom i tjänst 1705, stupad eller fången 1708 vid Liesna.

1708—1713 *Ström, Anders.* Kom i tjänst 1708, fången hos danskarna 1713 vid Tönnings övergång och gick samma år i dansk tjänst.

1713—1718 Vakant.

1718 *Schmidt, Jonas Andersson.* Född 1690 i Ovanåker såsom son av sergeanten Anders Schmidt och Anna Johansdotter, "lärde i ungdomen blåsa oboe", kom i tjänst 1718, men fick avsked samma år för "sjuklighet", var "sedan hemmansbrukare i Florhed", död 1743 i Mo.

2:e skalmejblåsare

—1701 *Galle, Kristoffer.* Död 1701 i Segersta.

1701—1707 *Funk, Per Olofsson.* Född ca 1669, Pipare vid Majorens (Forsa) kompani, skalmejblåsare 1701, sekundförare vid Järvsö kompani 1707, avsked 1710 som fältväbel, död 1735 i Forsa.

1707—1708 *Sohlberg, Lars.* Pipare vid Järvsö kompani 1706, skalmejblåsare 1707, stupad eller fången 1708 vid Liesna. (Möjligen identisk med 1:e skalmejblåsaren Lars Sohlberg).

1708—1713 *Åkerberg, Erik Olofsson.* Pipare vid Arbrå kompani 1702, skalmejblåsare 1708, död 1713 i Tönning.

1713—1719 *Bång, Johan Jonsson.* Född ca 1689 i Gävle, pipare 1709 vid Ovansjö kompani, skalmejblåsare 1713, fången hos danskarna samma år vid Tönnings övergång, hemkom ur fångenskapen 1719, korpral vid Livkompaniet samma år, död 1743.

3:e skalmejblåsare

—1701 *Ingelsson, Olof.* Död 1701.

1702 *Persson, Karl.* Kom i tjänst 1702, död samma år.

1702—1705 *Wallberg (Wallman), Per Hansson.* Pipare vid Arbrå kompani, skalmejblåsare 1702, "bortförd av ryssarna" 1705 vid Mitau.

1705—1707 *Plåt, Fromholt Jakobsson.* Pipare vid Järvsö kompani 1698, skalmejblåsare 1705, åter pipare 1707, avsked 1709 såsom "sjuk".

1707—1713 *Forsberg, Staffan.* Trumslagare vid Majorens (Forsa) kompani 1699, skalmejblåsare 1707, fången 1713 hos danskarna vid Tönnings övergång, lär "enligt berättelse" ha gift sig i Danmark 1714, ehuru han var gift även i Sverige med skalmejblåsaren Kristoffer Galles dotter Elisabet.

4:e skalmejblåsare

—1685 *Drake, Olof Göransson.* Trumslagare vid Arbrå kompani, skalmejblåsare 1682, rustmästare 1685 vid Majorens (Forsa) kompani, död som fänrik 1707 i byn Daitz vid Mitau.

1685—1686 *Larsson, Hans.* Kom i tjänst 1685, avsked 1686 "för sin inkapacitets skull".

1686—1706 *Lillman, Henrik Andersson.* Trumslagare vid Livkompaniet, skalmejblåsare 1686, rustmästare 1706 vid Majorens (Forsa) kompani, avgången (stupad?) som sekundförare ca 1708.

1706—1713 *Hartman, Kristoffer Hindersson.* Pipare 1701 vid Majorens (Forsa) kompani, uppges vara "av ryssarna förkommen" 1705 i Mitau, men tycks ha återkommit och blev skalmejblåsare 1706, fången hos danskarna 1713 vid Tönnings övergång; lär "enligt berättelse" ha gift sig i Danmark 1714, ehuru gift även i Sverige.

Övre raden från vänster: Regementstrumslagarna Jakob Högkvist, Fredrik Vilhelm Ringvall och Karl Jakob Högkvist. Därunder Johan Gustav Åslund

REGEMENTSTRUMSLAGARE

I regementets historia, som utkom 1968, berättas mera utförligt om hur en verklig musikkår så småningom skapades. Första gången en regementstrumslagare omnämns i rullorna är 1783, men först ett stycke in på 1800-talet tycks denna titel ha blivit mera permanent. Det har också stött på betydande svårigheter att åstadkomma en komplett namnlängd över regementstrumslagarna. Forskningarna i detta avseende har hittills lämnat följande resultat:

1783—1790 *Solberg, Per Larsson.* Trumslagare 1743, regementstrumslagare med sergeants karaktär 1783, avsked 1790.

—1815 *Lax, Karl Magnus.* Född ca 1788 i Finland, kom i tjänst ca 1801, underofficerskorpral 1815.

1815—1827 *Lax, Johan.* Född ca 1789, regementstrumslagare 1815, avsked 1827.

1827—1840 *Lindberg, Olof.* Född ca 1796, trumslagare 1811, regementstrumslagare 1827, avgången ca 1840.

Övre raden från vänster regementstrumslagarna Karl Erik Åslund, Johan Gustav Caesar och Johan Daniel Gelhaar. Därunder Per Hedmark

1840—1850 *Wallbom, Per.* Född ca 1800, trumslagare 1816, regementstrumslagare 1840, avsked 1850.

1850—1860 *Lövgren, Gustav Adolf.* Fältmusikant, regementstrumslagare 1850, avsked 1860.

1860—1865 *Högkvist, Jakob.* Född 1815, spel i nummer 1829, fältmusikant 1834, regementstrumslagare 1860, avsked 1865.

1865—1870 *Söderström,* Mattias Karl Johan. Född 1819, spel i nummer ca 1832, fältmusikant, regementstrumslagare 1865, avsked 1870, död 1895.

1870 *Björkrot,* regementstrumslagare 1870, avsked samma år.

1870—1878 *Ringvall, Fredrik Vilhelm.* Född 1825, altbasunist i hovkapellet 1855, oboist vid Andra livgardet 1855, fältmusikant vid Hälsinge regemente 1870, regementstrumslagare och t.f. musikdirektör samma år, musikdirektör 1878, avsked 1890, död 1893.

1878—1882 *Haeger, Karl Fredrik August.* Fältmusikant 1853, regementstrumslagare 1878, avsked 1882.

1882—1889 *Nordholm, Per Alfred.* Född 1839, spel i nummer 1852, fältmusikant 1859, regementstrumslagare 1882, avsked 1889, död 1894.

1889— *Wannberg, Per.*

—1891 *Falk, Karl Fredrik.* Född 1838, spel i nummer vid Västmanlands regemente, fältmusikant vid Hälsinge regemente 1863, regementstrumslagare, avsked 1891, död 1917.

—1897 *Högkvist, Karl Jakob.* Född 1847, spel i nummer 1859, fältmusikant 1859, regementstrumslagare 1882, avsked 1889, död 1894.

—1899 *Åslund, Johan Gustav.* Född 1849, spel i nummer 1863, fältmusikant 1882, regementstrumslagare, avsked 1899, död 1920.

1899— *Åslund, Karl Erik.* Född 1852, spel i nummer 1863, fältmusikant 1886, regementstrumslagare 1899, avsked 1902, död 1913.

— *Caesar, Johan Gustav.* Född 1852. trumslagare 1875, fältmusikant 1895, regementstrumslagare, avsked 1905.

— *Gelhaar, Johan Daniel.* Född 1863, kom i tjänst 1875, avsked 1914, död 1932.

1905— *Hedmark, Per.* Född 1870, spel i nummer 1885, regementstrumslagare 1905, avsked 1920.

Erik Wickberg

JOHAN VON SCHWARTZ
KOMPOSITÖR ELLER EJ?

I "Bocken 1968/69" berättade undertecknad bl. a. om den musikaliske kaptenen Johan von Schwartz, vilken av traditionen utpekats som kompositören till en rad kända hälsingelåtar. De mest kända av dessa är "Dellens vågor", "Dellbokölen", "Bolleberget", "Trollen i skäckten" och "Karbaspolska".

Flera företrädare för folkmusiken har på senare tid satt ifråga, om Schwartz verkligen kan ha komponerat dessa låtar, och eftersom jag själv inte är spelman, skall jag inte delta i den diskussionen. Men när man nu t. o. m. ifrågasätter, om det funnits någon Johan von Schwartz, och då hans levnadsöde har ett allmänt intresse, så bör alla historiska fakta, som finns om honom, närmare granskas.

I spelmansförbundets medlemsblad "Hälsingelåten" nr 2, som utkom i oktober 1972, finns ett utdrag ur adelskalendern, som gäller en officer vid Skaraborgs regemente Johan Schwartz, adlad von Schwartzenhoff. Den som gjort utdraget, tror sig kunna konstatera, att en förväxling skett och att "med säkerhet har data på Skaraborgaren överflyttats till Delsboknekten".

Nej, så illa är det verkligen inte! Jag hoppas att hälsingespelmännen inte har satt någon tilltro till den meningen, då den är fullkomligt utan grund. Här är det fråga om två skilda personer!

Traditionen om Johan Svart

De flesta äldre dellbor känner till, var "Svartstuggen" och "Svartstubacken" finns. Namnen lever fortfarande kvar liksom traditionen om soldatgossen Johan Svart, som blev adlad av kungen och stupade i fjärran land, lika levande som traditionen om de 125 soldater — däribland Johan Svart — som avtågade från

"Svartstubacken" i Delsbo

Den muntliga traditionen berättar, att Johan Svart föddes i en för länge sedan riven stuga, som stod norr om gårdslängan ovan eller i förgrunden av bilden.

Delsbo 1700, och av vilka endast en — soldaten Rask — återkom med livet.

Den äldsta skriftliga källan om Johan von Schwartz är "Delsboa illustrata", skriven av prosten Knut Lenaeus. Där heter det:

"Johan Svart, en fattig soldate-son, född uti en stuga invid Norsbron, av vilkens fader, nämligen av soldaten Svart, stugorna vid Norsbron Svartstugorna kallas. Denne soldate-sonen Johan Svart, var i början en herr-tjänare, men gav sig omsider under militien, där han i k. Carl XII:s krig tjänte sig upp till kapten vid Arbrå kompani och Hälsinge regemente, och skrev sedan sitt namn Johan von Schwartz. År 1708 d. 29 sept. blev han av ryssarna vid Liesna uti Litauen död skjuten".

Författaren av notisen i "Hälsinge-Låten" skriver, att han utgått från "att uppgiften i Delsboa illustrata var riktig, då det gällde ad-

landet. Den nämnda boken skrevs ju under 1700-talet och nära den tid, då här aktuella händelser skulle ha timat". Nu, när han kunnat publicera en fotostatkopia ur adelskalendern om Johan Schwart, adlad von Schwartzenhoff, säger han sig emellertid förstå, "att här har man tydligen att göra med en historisk förfalskning".

Det var värst! Aldrig tidigare har Lenaeus blivit beskylld för förfalskning. Tvärtom! När det gäller vederhäftighet kunde väl ingen ha varit mera pålitlig än han — det betyget fick han på 1700-talet, då man anmärkte på hans noggrannhet och omständlighet, och det betyget får han än idag. Kan man inte lita på Lenaeus, då kan man knappast lita på någon historisk källskrift.

Lenaeus var f. ö. samtida med Johan Svart, fast han bara var 20 år, när kaptenen stupade och på den tiden var han student i Uppsala. Men när han 1736 skrev manuskriptet till Delsboa illustrata, var det bara 28 år efter slaget vid Ljesnaja. Då var det många dellbor, som personligen mindes "Svarst-Johan" och kunde berätta om honom, och framför allt så hade ju Lenaeus tillgång till uppgifter om honom i kyrkböckerna.

Lenaeus nämner inte Johan Svarts födelseår, medan han däremot noggrant uppgivit dödsår och -datum. Vi har ej heller några skriftliga uppgifter om föräldrarnas namn. I en uppsats i Hudiksvalls-Tidningen 14 dec. 1963 återger Anders Jonsson en tradition, som säger att Svarts fader skulle hetat Olof Svart och återkommit från kriget med livet i behåll men med ena benet bortskjutet.

Arkivarie Barbro Andersson i Härnösand har varit vänlig nog att i Delsbo födelsebok försöka fastställa Svarts födelseår, och därvid funnit förklaringen till att Lenaeus ej angivit detta. Hon meddelar, att "födelseböcker för Arbrå börjer först 1688 och för Delsbo 1682".

Uppgiften att han i början var "herrtjänare" gör det troligt, att han inte kom till regementet i tonåren, utan att han åtminstone var tjugo år eller däröver. Gissningsvis bör han då ha varit född på 1660-talet. Om den unge Johan Svart vet vi i övrigt ingenting bestämt. Winblad von Walter återger en tradition om att Svart först var vallpojke, och att han tidigt visade prov på musikalisk begåvning genom sin färdighet på fingerpipa. De flesta pojkar i Delsbo var ju vallpojkar på den tiden och långt senare förresten, så den traditionen har vi ingen anledning att betvivla. Och nu, när vi vet, att han började sin militära bana som blåsare eller musi-

kant, så är det också bevisat att han hade musikalisk begåvning, och fingerpipan var ju alla vallpojkars instrument.

Vad de militära rullorna berättar

Svarts militära data är till stor del återgivna i Kungl. Hälsinge regementes historia (Gävle 1968). Dessutom finns det en hel del uppgifter om honom i Lewenhaupts "Karl XII:s officerare" (Stockholm 1920—21). Regementets handlingar bevisar visserligen inte, att han komponerat "Dellens vågor" och andra låtar. De säger ingenting om honom som kompositör och ger ingen antydan om att han nere på kontinenten kunde ha blivit påverkad av barockmusiken. Men de ger klart besked om att han började som musiker, och att han först var pipare och sedan skalmejblåsare, innan han befordrades till underofficer.

Erik Wickberg, Gävle, är den främsta nu levande kännaren av Hälsinge regemente och dess historia och han har med anledning av uppgiften i "Hälsinge-låten" gjort följande sammanställning av data rörande Johan von Schwartzenhoff och Johan von Schwartz:

Johan von Schwartzenhoff (Schwart): Född 1649, underofficer vid Skaraborgs reg. 1666, fänrik där 1675, löjtnant där 18/3 1677, adlad 16/12 1682, sekundkapten där 11/1 1702, premiärkapten där 5/8 1704, stupad 1708 vid Meskowitz. (Se Lewenhaupts "Karl XII:s officerare!)

Denne von Schwartzenhoff var bror med kaptenen vid Hälsinge reg. Anders von Schwartzenhoff, född 1652,

Johan von Schwartz: Pipare vid Överstelöjtnantens kompani (1682), skalmejblåsare 1684, förare 1685 vid Livkompaniet, fälväbel 1695 vid Järvsö kompani, fänrik 13/11 1700, löjtnant där 14/5 1701, sekundkapten där samma år, premiärkapten där 12/9 1707, stupad 29/9 1708 vid Ljesna.

"Som synes finns det just inga gemensamma data mellan de två", konstaterar Wickberg.

Offrade sonen sitt liv för fadern?

I sin berömda dagbok för åren 1702—1709 berättar fänriken vid Hälsinge regemente Robert Petre om det ryska infallet i fästningen Mitau 13 juli 1705 och nämner bl. a.

"av Hälsingarna, som undankommit, sedan fienden dem massakrerat med svåra blessyrer: Kapten Jean **von** Schwartz, vars son de på fadrens bröst nedergjort".

Således hade von Schwartz en son med sig i kriget! Och denne son stupade på sin faders bröst! Vad hette han, och hur gammal var han? Ja, det skriver inte Petre något om, och det är inte heller de frågorna, man först vill ha svar på, utan en annan: Offrade sig sonen för att rädda faderns liv? Det ligger nära till hands att tro det. I alla händelser är det gripande att läsa den knapphändiga uppgiften ur dagboken.

Ej inregistrerad på riddarhuset

När blev von Schwartz adlad?, det är en annan fråga, som ännu är obesvarad. Som många andra officerare på 1600- och 1700-talen blev han adlad under brinnande krig ute på Europas slagfält, och hade andra och viktigare saker att tänka på än att söka introduktionen på riddarhuset i Stockholm. Därför finns han heller inte upptagen i riddarhusets annaler, det berättas i ett brev till undertecknad av riddarhusgenealogen Pontus Möller den 25 okt. 1972. Men forskningar i krigsarkivet eller riksarkivet kan kanske ge närmare besked om tidpunkten, när adelsbrevet utfärdades.

Hittills har vi funnit endast två samtida källor, som styrker att Johan Svart verkligen blev adlad, och det är Petres dagbok och Lenaeus illustrata. Petre nämner honom omväxlande med och utan "von", men när han skildrar det ryska infallet i Mitau 1705 kallar han honom "Jean von Schwartz".

Skribenten i "Hälsinge-låten" framhåller, att "om uppgiften varit riktig att en menig soldat tas ur ledet, adlas och tilldelas en befattning, som han inte har ringaste utbildning för, så är det en så pass unik företeelse, att den med säkerhet skulle ha blivit noterad även i en tid med knapphändig historieskrivning". Ja, men det är väl också vad som gjorts! Och det är inte uteslutet, att ytterligare källor kan komma i dagen utom de här nämnda.

Det är heller inte riktigt att han "togs ur ledet, adlades och tilldelades en befattning, som han inte hade utbildning för". Tvärtom var det så att han befordrades på grund av sina militära förtjänster under en lång följd av år. Så särskilt unikt var det väl heller inte, att en man ur ledet blev både officer och adelsman. Många liknande exempel kan räknas upp; han var inte ensam därom ens i Delsbo sockens historia. Vi behöver bara nämna Johan Halfastsson, som började som musketerare vid Hälsingarna, adlades 1682 och stupade 1702 som överstelöjtnant vid ett kavalleriregemente.

"Som adelsman kan Johan Svart utgå ur vårt medvetande, troligen också som spelman", säger skribenten i "Hälsinge-Låten" och summerar sina forskarrön med orden: "Det hela är en fabel". Tvärtemot dessa påståenden framgår det av ovanstående utredningsresultat, både att han var musiker och att han blev adlad. Vilket jag ansett mig skyldig att bevisa!

Bror Jonsson

På grund av ändrade inryckningstider
för åldersklass 73/74 äger **ingen**

Regementets Dag

rum 1973.

Preliminärt kommer denna att firas
lördagen den 4 maj 1974.

TRÄFFNINGEN VID SANDOMIERZ

År 1654 besteg Karl X Gustav Sveriges tron. På grund av politiska och ekonomiska orsaker ansåg han sig tvingad att med vapenmakt hävda det svenska Östersjöväldet. Detta fick till följd krig med Polen. Konung där var Johan Kasimir, en son till framlidne kung Sigismund. Den förre gjorde anspråk på den svenska kronan. Under en period av drygt två år framåt genomfördes en serie fälttåg, som förde den svenska hären, i vilken Hälsinge regemente ingick, ända ner till Galizien i södra Ryssland. Operationernas omfattning, snabbhet och djärvhet hör till de märkligaste i vår krigshistoria.

Regementets ena bataljon hade redan 1654 överförts till Pommern. Den ingick i den arméavdelning, som under fältmarskalken Arvid Wittenbergs befäl före Karl X Gustav ryckte in i Polen. Regementets andra bataljon medföljde konungen och de övriga svenska förband, som överfördes till Pommern sommaren 1655. Vid Konin väster om Polens huvudstad Warschau sammanstrålade de båda svenska härarna och regementet var åter förenat under befäl av regementschefen överste Carl Larsson Sparre.

Efter det att konungens och Wittenbergs båda härar förenats fortsatte den förre med en stor del av hären mot den polska huvudstaden. Wittenberg sändes med återstoden av hären söderut för att inta Krakau och underlägga sig södra Polen. Hälsinge regemente fanns med i denna styrka. När Wittenberg nådde Czarnova,

stötte han ihop med en polsk strövkår. Genom denna fick han reda på att polackerna avsåg att med hela sin styrka anfalla honom. När den svenske kungen nåddes av besked om detta, begav sig skyndsamt iväg till Wittenberg. Med sina förenade styrkor slog de svenske polackerna den 6 september vid just Czarnova. Hälsingarna var placerade i slaguppställningens s k främre träffen med den ena bataljonen i centern och den andra på vänstra flygeln. Där stod även rytteriet uppställt. Det svenska artilleriet började eldgivningen, varpå kungen gick till attack i spetsen för sina trupper. Svenskarna hann emellertid ej längre än på musköteld avstånd och avgav den första salvan, då fienden flydde. Denne förföljdes av det svenska rytteriet, som lyckades nedgöra en stor del av polackerna och ta åtskilliga fångar. Åtskilliga fanor och standar samt omkring två tusen trossvagnar föll genom det lättköpta segern i de svenskes händer.

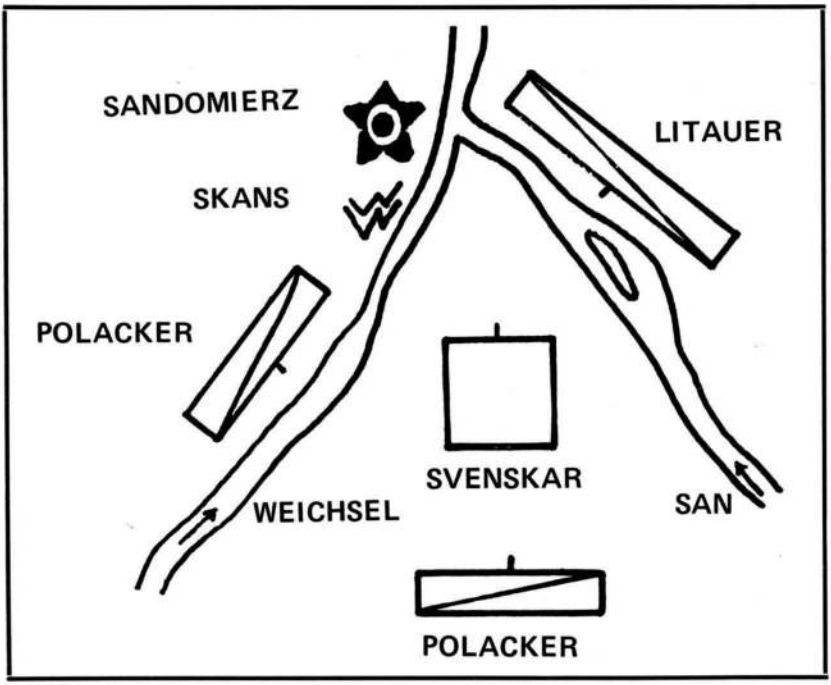
Regementet deltog senare i striderna vid Savicost den 3 februari 1656, då bl a kaptenen Leussner stupade.

Under vintermånaderna försökte de svenska trupperna upphinna och slå de överallt flyende polska trupperna. Detta kringflackande på den polska landsbygden ledde så småningom fram till händelserna vid Sandomierz i mars månad 1656. På marsch från Jaroslav norrut blev den svenska hären instängd mellan Weichsel och dess biflod San i sydöstra Polen. På vänstra Weichselstranden stod en polsk här om 6000 man, i ryggen på svenskarna en mindre polsk styrka och slutligen på andra sidan San en litauisk här på 8000 man. Vilken riktning den svenske kungen än slog in på, så skulle han bli anfallen i sidan.

Staden Sandomierz låg strax norr om Weichsel och hade ett befäst slott med svensk besättning om ca 100 man. Ej långt från slottet och nere vid flodstranden, som här stupade brant ned, hade en skans uppförts några dagar före Karl Gustavs ankomst. Skansen hade en mindre besättning och några grova kanoner. Omkring en halv mil från Sandomierz låg den polska hären lägrad.

Då den svenske kungen kom hit den 21 mars, lät han hela rytteriet och 600 musketerare, däribland även Hälsinge regementes, under befäl av överste Sparre marschera upp mitt mot staden. Samtidigt började svenskarna arbetena på att överbroa Weichselfloden, och för att vilseleda fienden om sina avsikter lät den svenske kungen även igångsätta broarbeten över floden San.

Medan dessa fältarbeten pågick riktade polackerna upprepade

anfall såväl mot det befästa slottet som skansen nedanför. De svenska försvararna höll dock tappert ut. Då polackerna fann, att de tydligen inte kunde besegra dem, satte de eld på staden för att på så sätt tvinga svenskarna att ge sig. Men vinden låg från slottet, så detta räddades medan staden däremot förstördes av brand.

Den starka och strida strömmen i Weichsel försvårade i hög grad brobyggnadsarbetena. Kungen hade dessutom funnit att ett anfall uppför den branta stranden på andra sidan skulle vara mycket svårt att genomföra i någon form av slagordning. Dessa förhållanden bidrog starkt till att kungen ändrade sin plan och i stället beslöt att hans trupper skulle gå över San. Samtidigt gällde det att så snart som möjligt komma den hårt ansatta besättningen i slottet Sandomierz till hjälp.

Karl Gustav beordrade nu överstelöjtnanten vid Hälsinge regemente, M. Törnsköld, att med 300 hälsingar i båtar övergå Weichsel, befria besättningen och föra den tillbaka över floden. Törnsköld och hans förband gick på båtar och flottar över vattendraget och stormade upp för den branta stranden. Väl uppe möttes de av kraftig eld från de hus, som stod närmast slottet och därigenom undgått branden.

Med påskruvade bajonetter stormade nu hälsingarna fram, banade sig snabbt väg in i slottet, samlade ihop besättningen för att föra ner den till båtarna. Utav slottets förråd hann man dessutom få med sig 180 fat krut. Under tiden hade polackerna alarmerats och gått till motanfall. Detta tvingade Törnsköld att lämna åtskilligt av förråden, bl a krut och handgranater. Han beordrade artillerilöjtnanten Gabriel Anastasius att med 30 hälsingar iordningställa en mina för att spränga slottet i luften och förhindra det att falla i fiendens händer.

Arbetet med att iordningställa minan tog så lång tid att svenskarna inte hann undan, innan polackerna var över dem. Den lilla kvarlämnade truppen kämpade hårdnackat mot övermakten. Till slut blev den nedhuggen till sista man. Törnsköld med de övriga och den räddade besättningen hade hunnit ner i båtarna, varifrån man gav eld på de förföljande polackerna. Icke långt därefter gick slottet i luften och med det över fyra hundra fiender.

Bron över Sanfloden hade ännu på fjärde dagen inte blivit färdig. Anledningen härtill var den häftiga fientliga eldgivningen. De svenska förlusterna var dessutom mycket stora. På grund härav beslöt Karl Gustav att övergå floden medelst krigslist. Han ställde upp allt sitt artilleri, cirka femtio kanoner, mitt emot fienden. Bakom artilleriet ställde han upp rytteriet. Polackerna fick helt naturligt uppfattningen att svenskarna skulle anfalla i stridsformering över floden, något som man bedömde helt omöjligt och därför på förhand dömde svenskarna till förlorare i den kommande drabbningen.

Då mörkret föll började det svenska artilleriet skjuta ihållande. Karl Gustav marscherade i spetsen för sitt fotfolk över bron till en i flodmitten liggande holme till vilken bron var färdig. Stränderna hade insvepts i tät rök och i skydd av denna utfördes nu en flodövergång längre upp efter floden av cirka 300 man svenskar för att till vilket pris som helst erövra fiendens yttersta förskansningar och försvara dessa. Denna operation lyckades fullständigt. Efter en häftig strid kastades den intet ont anande fienden undan. De överraskade litauerna, som inte trodde annat än att svenskarna fått förstärkningar på denna sida av floden, höll inte längre stånd utan drog sig tillbaka.

Redan samma natt fullbordades bron. I gryningen gick den svenska hären över till andra stranden, där litauernas rikt försedda läger föll i deras händer.

I samband med övergången av San hade kungen skickat en avdelning för att understödja de först överkomna. Dessa hade hårt ansatts av litauerna. När undsättningsstyrkan, vari en del hälsingar ingick, kom ner till stranden, visade det sig att inga båtar fanns att tillgå. Dessa var kvar på andra stranden. Då steg en korpral och några man av hälsingarna fram och erbjöd sig simma över floden och hämta båtarna. Den djärva bravaden, som utfördes i nattmörkret, lyckades och blev allmänt bekant bland de svenska trupperna.

Under striderna vid Sandomierz stupade bland andra löjtnant Jon Larsson och på en "execution" några dagar senare kapten Jakob Larsson. Kaptenen Poitz fick ena armen avskjuten under polackernas häftiga angrepp mot slottet.

Knut Björkenstam

Visa "BOCKEN"

för Dina bekanta!

Intressera dem för KAMRATFÖRENINGEN och skaffa nya medlemmar.

VAD RULLAN BERÄTTAR OM FREDRIKSODDE 1657

Vidstående bild visar en sida ur regementets mönstringsrulla efter stormningen av Fredriksodde 24 okt. 1657. Anteckningarna skvallrar om stora förluster, de flesta dock veckorna närmast efter attacken, och återges nedan i tryckt form.

Lars Andersson i Gisselbo — 1,
Lars Eriksson — 1, död på marsch d. 20 okt. 1657
Nils Andersson — 1, död på marsch d. 18 okt. 1657
Bengt Johansson i Brunn — 1, efter i Jutland kommenderad
Joen Andersson i Rasbo — 1, död i Fredriksodde 27 nov. 1657
Erik Ersson — 1, död i Fredriksodde den 1 jan. 1658
Bryngel Andersson — 1,
Nils Månsson — 1, död 10 jan. 1658 i Fredriksodde
Lars Larsson — 1, död d. 6 dec. 1657 i Fredriksodde
Anders Olofsson — 1,
Karl Andersson — 1, kommenderad i Jutland
Anders Larsson — 1, död i Fredriksodde 24 nov. 1657
Mats Persson — 1,
Per Jöransson i Koversta — 1, död i Fredriksodde 22 nov. 1657
Mats Bengtsson ibidem — 1,
Peder Andersson — 1, död i Fredriksodde 4 jan. 1658
Erik Nilsson i Flösta — 1, kommenderad i Fredriksodde
Olof Andersson — 1,
Erik Olofsson i Bärrek — 1, död i Fredriksodde 31 dec. 1657
Erik Andersson i Kräbäck — 1, kommenderad till Fredriksodde
Per Larsson i Kvarnböle — 1, kommenderad i vakt i Fredriksodde
Lars Joensson — 1, död i Fredriksodde 25 dec. 1657
Per Joensson — 1,
Anders Persson i Sörby — 1, död i Fredriksodde 15 nov. 1657
Olof Mårtensson — 1,
Olof Andersson i Malvik — 1, kommenderad på Fyen
Hans Joensson i Älvkarhed — 1, kommenderad i Fredriksodde
Olof Ersson i Granbo — 1,
Mårten Olofsson — 1, kommenderad till Sönderborg
Mats Hansson i Hästbo — 1, död i Fredriksodde 9 jan. 1658
Johan Eriksson — 1, dödskjuten i Fredriksodde 24 okt. 1657
Mats Nilsson — 1, kommenderad till Fredriksodde
Erik Olofsson i Nordanån — 1, kommenderad till Fredriksodde
Per Andersson Maar — 1, kommenderad till Fredriksodde
Erik Olofsson — 1, död i Fredriksodde 25 dec. 1657
Mårten Larsson i Torsåker — 1, död i Fredriksodde 5 febr. 1658
Olof Persson i Vij — 1, död i Fredriksodde 25 nov. 1657

Lars Andersson i Gesebo — 1
Lars Svensson — 1. Död 9 mars d 20 dec 57
Nils Andersson — 1. Död 9 mars d 18 dec 657
Berge Jonsson i Brunn. — 1. Afsatt i Jutland Comm: 4
Jon Andersson i Rasbo — 1 Död i frid. dd 27 dec 657
Svens Svensson — 1. Död i frid. den 11 januari 658
Brinegal Andersson — 1.
Nils Månsson — 1. Död d 10 jan i frid. 658
Lars Larsson — 1. Död d. 6 nov i frid 657
Anders Olofsson — 1.
Karl Andersson — 1 Comendant i Jutland
Anders Larsson — 1 Död i frid: 24 dec 657
Mats Svensson — 1.
Peter Göransson i Käfvelsta — 1 Död i frid: 22 dec 657.
Mats Bengtsson i ibidem — 1.
Espedan Andersson — 1 Död i frid: 4 januari 658
Svens Nilsson i Flästa — 1. Comendant i fri dr[illegible] dd
Olofs Andersson — 1.
Svens Olofsson i Bärsta — 1 död i frid 31 nov 657
Svens Andersson i Svartbäck — 1. Comendant till frid. dd
Peter Larsson i Qvarböle — 1. Comendant i Skanör frid
Lars Jonsson — 1 Död. frid. 25 nov 657
Peter Jonsson — 1.
Anders Persson i Skönby — 1 Död. frid: 15 dec 657
Olof Mårtensson — 1.
Olof Andersson i Malexjö — 1 Comendant på Visby
Hans Jonsson i Ekeby — 1 Comendant i Kristianopel
Olof Svensson i Granbo — 1.
Mårten Olofsson — 1 Comendant till Göteborgs
Mats Hansson i Säsbo — 1. Död i frid: 9 januari 658
Johan Svensson — 1 Dödsstäm i frid: 24 dec 657
Mats Nilsson — 1 Comendant till Kristianopel
Svens Olofsson i Nordanäsby — 1. Comendant till Kristianopel
Peter Andersson Maar — 1 Comendant till frid: dd
Svens Olofsson — 1. Död i frid: 25 nov 657
Mårten Larsson i Tomsåkra — 1. Död i frid: 5 feb: 658
Olof Svensson i Vij — 1 Död i frid: 25 nov [illegible]

GAMLE HÖVITSMANNEN OCH HANS DILEMMA

Bland de många militära förband, som i början av 1600-talet uppsattes i våra trakter, nämnes i den 1968 utkomna "Kungl. Hälsinge regementes historia" Per (Peder) Hanssons fänika, som sommaren 1606 mönstrade 200 man, därav 150 hälsingar och gästrikar.

Om fänikans befälhavare, "manhaftig Peder Hansson", berättar domboken för Gästrikland, den 7 maj 1632, att han av några släktingar "köpt hus och jord i Österberg", Ovansjö. Samtidigt lät han anteckna i rättens protokoll, att denna egendom skulle efter hans frånfälle tillfalla hans broder Zakarias Hansson i Österberg och dennes hustru och barn, med villkor att de skulle åtaga sig att "syta" (sköta) honom för den händelse han bleve sjuk eller ålderdomssvag, ett i äldre tider vanligt förfaringssätt att säkra sin ålderdomsvård.

Utöver detta skulle väl knappast något närmare vara känt om denne hövitsman, ifall han icke vid höstting den 31 oktober sistnämnda år blivit åtalad för lägersmål och därvid nödsakad redogöra för sina levnadsomständigheter. Därom har i domboken följande uppgifter antecknats:

Peder Hansson började sin militära bana som gemen knekt och var som sådan, förmodligen under någon trupptransport, med om ett skeppsbrott, varvid han "farit illa på sin hemligting". Detta var orsaken till att han i sina yngre dagar icke vågade gifta sig av rädsla för att ej kunna uppfylla sina äktenskapliga plikter. Han hade alltså levat som ungkarl ända till "för några år sedan", då han på gamla dagar äktade en borgmästaränka vid namn Karin från Gävle, "dock med förenämnda hustru Karins tillskyndande". Äktenskapet blev emellertid mindre lyckat; sedan han någon tid varit "hos henne efter brölloppet", körde hon definitivt iväg honom för "att han intet kunde".

Den gamle hövitsmannen flyttade då hem till sin bror Zakarias i Ovansjö, och vid ett besök i fäbodarna, där broderns legopiga Elisabet Joensdotter då höll till, började han "handla med henne", fast han kunde då inte tro, "att hon skulle av honom havande bliva". När Elisabet förstod att så likväl blivit fallet, gick hon hem till sina föräldrar i Nordingrå i Ångermanland, där hon för underlagmannen Claes Nilsson angav Peder Hansson som barnafader.

Så blev då den gamle hövitsmannen av tingsrätten "fälld efter Gudelig dombokens 22. kapitel om den som hor bedriver", med det tillägget att domen skulle underställas kungl. hovrättens vidare resolution. Om det nu kunde vara till någon tröst för den ärrige gamle krigaren!

Erik Wickberg

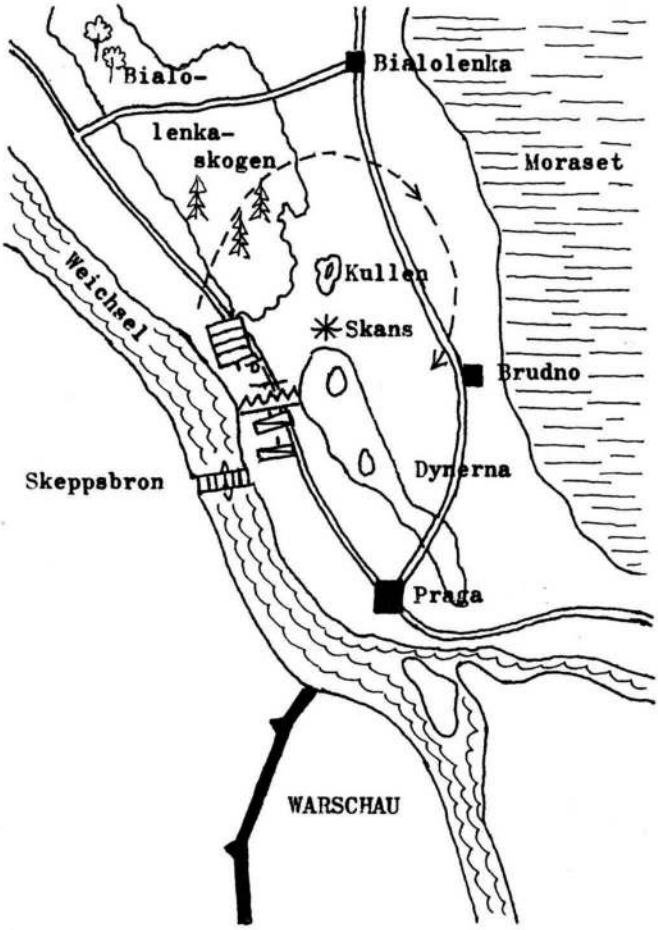
TREDAGARSSLAGET VID WARSCHAU 1656

Den 18—20 juli 1656 utkämpade svenska armén under Karl X Gustavs befäl det så kallade tredagarsslaget vid Warschau, i vilket Hälsinge regemente var ett av de deltagande förbanden.

Förspelet till slaget var att den ryske tsaren Alexej 1654 hade anfallit Polen och därigenom tvingat Sverige att åter sätta härarna i marsch. Tre månader efter de svenska truppernas inmarsch i Polen flydde dess konung Johan Kasimir till Schlesien, sedan Karl X Gustav en månad tidigare hållit sitt intåg i Warschau. Full upplösning rådde i landet och den polska adeln med vojvoder och kastellaner i spetsen gjorde den svenske konungens väg genom Stor-Polen närmast till ett triumftåg. Faran för att tsar Alexej skulle bereda sig en lätt väg till Östersjön genom det bräckliga riket syntes undanröjd. "Den polska kungakronan skymtade på den svenske konungens värjspets".

Under våren 1656 försämrades emellertid läget hastigt. Kurfurst Fredrik Wilhelm av Brandenburg hade med vapenmakt vingats ingå förbund med Sverige. Oroligheter uppstod mellan polackerna och deras nya herrar, de rigorösa åtgärder, som vidtogs för att kväsa de upproriska, utlöste endast ihärdigare motstånd från dessa, polska trupper avföll, Johan Kasimir återvände, och den 21 juni föll Warschau. Danmarks hållning ingav farhågor, en nederländsk flotta hade nyss ankrat utanför Weichselmünde, tsaren hade brutit freden med Sverige, och med en armé på 50.000 man stod polske kungen beredd till anfall.

Karl Gustav måste åstadkomma ett avgörande på den polska krigsskådeplatsen. Johan Kasimir hade på en skeppsbro fört sin armé till Weichsels östra strand, där den försvarade ett i fronten mot norr befäst läger. Dettas vänstra flank stöddes på floden och den högra på en rad sanddyner. Uppgifterna om styrkans storlek går starkt isär — franske ambassadören de Lombres, som åtföljde Karl Gustav och av politiska skäl ville medla fred, uppger den

Kartskiss över slagfältet i inledningsskedet

polska härens styrka till 200.000 man, men antalet trosskuskar var ofantligt stort, 4—5 på varje stridande, och dessutom medförde enstaka adelsmän ända till 12 betjänter. Efter tillgängliga källor har man beräknat den verkliga styrkan till ca 50.000 man stridande.

På den svenska sidan förfogade man över 17.000 man, varav 9.000 svenskar och 8.000 brandenburgare. Även här varierar uppgifterna, men variationerna gäller mera fördelningen av ryttericskvadroner och infanteribrigader parterna emellan än den totala styrkan. Redan tidigt hade överenskommits att kurfursten skulle

föra vänstra flygeln och med en beriden förtrupp under generalmajor Tott gick arméerna i slagordning framför fiendens läger den 18 juli på kvällen, då slaget inleddes.

En mästerlig diversionsmanöver

Utrymmet var trångt. Framför stod fiendens massor, om vilkas storlek man gjorde sig de mest överdrivna föreställningar. Hotet om en omfattning över Bialolenkaskogen förstärktes av att de förbundna (svenskar och brandenburgare) icke tycktes ha rörelsefrihet åt något håll. Beskjutningen pågick från skansarna till långt in på natten, och det lätta välberidna rytteriet svärmade i svenskarnas och brandenburgarnas rygg.

Det sammankallade krigsrådet var allmänt emot ett angrepp följande dag. Konungen lär t. o. m. ha uppmanats att i tid sätta sig i säkerhet, men Karl Gustav avslutade sammanträdet med orden:

— Emedan det förefaller eder omöjligt att något av våra ben skall komma från denna batalj med denne starke och övermäktige fiende, så vill jag, näst Gud, lära eder att taga fältet och segern ur fiendens hand.

Trots ett samlat fientligt anfall under den pågående rörelsen lyckades Karl Gustav ta sig ur det trängda läget och formera ny slagordning på andra sidan skogen. Nu var flyglarna ombytta, så att brandenburgarna stod på högra och svenskarna på vänstra flygeln och högra flanken stöddes på "kullen".

Så började rörelsen. "Lik en rytteriskvadron svängde en här av 17.000 man, vars frontlinje upptog en längd av minst 4.500 alnar, d v s en fjärdedels svensk mil, i en båge, som var större än en halvcirkel". Svängen utfördes med "kullen" som pivå, hela slätten sopades ren, och fienden klämdes mot Weichsel.

Nu måste Johan Kasimir gå till motanfall och en kraftig stöt riktades mot den till antalet underlägsna motståndaren. "Stöten var allvarsam nog och på enstaka ställen genombröts de svenska skvadronerna. Men mot Karl Gustavs i fasta och skolade förband sammangjutna trupper förmådde de löst sammanfogade polska ryttarhoparna i längden intet".

Söndagen den 20 juli var slagets sista dag. Efter ett snabbt anfall av de förbundna mot Praga brast fienden samman så hastigt, att t. o. m. fältherren blev överraskad. Rytteriet flydde i upplösning söderut och stod ej att hejda, men fotfolket måste över skeppsbron. Karl Gustav gav nu order om att bron skulle tagas av den bran-

denburgska flygeln, som stod bäst till, men ordern utfördes aldrig. Slaget var ändat, en av tidevarvets största taktiska segrar vunnen, men motståndaren hade glidit ur greppet.

De brandenbursgska trupperna hade kämpat med stor berömmelse. Huvuddelen av de förbudna arméernas officerare hade tidigare varit vapenbröder, samverkan var god med ömsesidigt beprövat förtroende. Men kurfursten delade icke sin kungliga bundsförvants åsikt — han ville inte förinta polackerna och hade för tillfället makt att förhindra att så skedde.

Warschau var nu åter erövrat, men när jakten på polackerna återupptogs, vägrade kurfursten att följa med söderut och planen kunde ej fullföljas. Ännu nya orosmoln seglade upp.

Slaget vid Warschau var en seger för de lättrörliga fasta enheter, som skolats under 30-åriga kriget. I spetsen för dem stod kungen ingalunda maktlös, vilket också snart skulle visa sig. Men tredagarsslaget skänkte Karl Gustavs efterföljare en dyrköpt lärdom, när det gällde Sveriges försvar: Att icke inlåta sig på företag, där främmande makt kunde komma att jämsides råda.

Hälsingarna vid Warschau

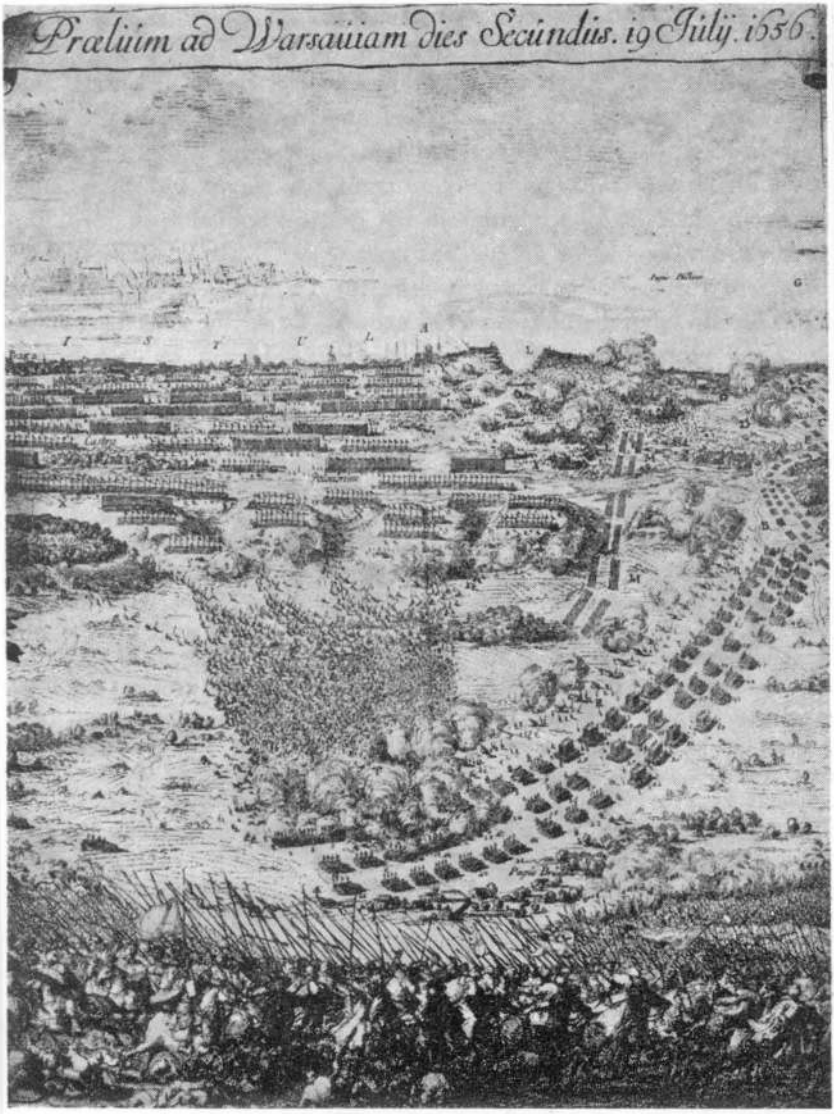
När Karl X Gustav i juli 1654 beordrade delar av Hälsinge regemente till Tyskland och Bremen, var greve Gustav Oxenstierna dess nyblivne chef. Redan året efter transporterades Oxenstierna till artilleriet, vilket han kommenderade under tredagarsslaget. Efter honom tog Karl Larsson Sparre befälet över regementet och deltog med delar av detta i de inledande bataljerna vid Saricost och Sandomir samt övergången av Sanfloden våren 1656 samt i segern vid Warschau.

Vid Karl XII:s kröning var Sparre en av de herrar, som bar tronhimmeln över konungen. Han begrovs i Ulfåsagraven i Ekebyborna kyrka i Östergötland. På denna kyrkas större klocka står hans namn och titlar jämte årtalet 1673.

Han ingick äktenskap i mars 1650 på Stockholms slott med Maria Bååt, död den 10 juni 1656 i — Warschau.

*

Den 2 juli 1656 mönstrade Hälsinge regemente två bataljoner, men i slaget deltog endast en. I en odaterad rulla från 1656 uppger av Sparre sex kompanier var 343 man utkommenderade och enligt tidens sed, ett arv från Gustav II Adolf, Karl Gustavs och hans generalers läromästare, användes rikssvenska trupper som

Kopparstick över "tredagarsslaget"

garnisoner i erövrade städer — måhända vågar man göra den vanvördiga reflektionen, att de inte hade så nära hem.

Erik Dahlberg har naturligtvis ritat en bataljplan, där hälsingebetaljonerna står i främre träffen på svenska arméns högra flygel.

Friherre Karl Larsson Sparre, chefen för Hälsinge regemente 1655—59, följde hela Karl X Gustavs fälttåg i Polen. När Pufendorf skulle skriva Karl X Gustavs historia, biträdde Dahlberg med att skaffa underlag och kunde då främst utnyttja egna dagboksanteckningar. Men därutöver bad han Sparre om hjälp, att skriva en skildring av fälttåget i Polen fram till slaget vid Warschau, eftersom Erik Dahlberg anlände till den svenska hären först dagarna före slaget efter en utrikes resa.

Sparre fullgjorde uppdraget, varefter Dahlberg utnyttjade den även för sin egen dagbok. Sparres krönika är saklig utan att nämna personer eller några detaljer. Endast händelserna vid San visar hans stolthet över sitt regemente.

Gert Nilsson

*

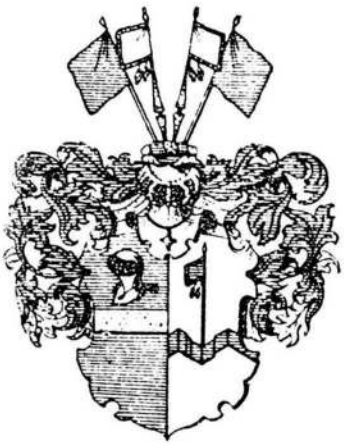
Hälsinge regemente firade den 20 juli 1956 300-årsminnet av slaget vid Warschau enligt särskilt program. Detta inleddes med avlämning till tjänsteförrättande regementschefen, överstelöjtnant Nils Juhlin, vid minnesstenen i Regementsparken. Efter flaggans hissande följde korum av kyrkoadjunkt Gunnar Sundin, som i sin betraktelse anknöt till slaget vid Warschau och inskriptionen på minnesstenen "Till minne av de tappra, som under Kungl Hälsinge regementes ärorika fanor offrat blod och liv". Efter dessa högtidliga minuter förflyttade sig de närvarande till exercishuset, där kapten Gert Nilsson höll ett anförande om slaget.

Därefter besökte regementet kompanivis muséet där 800 man passerade genom byggnaden på sju timmar för att ta muséets samlingar i skärskådande, speciellt då de två rum, som ägnats åt regementet.

Dagen fortsatte sedan i högtidlighetens tecken. Till middag bjöds nämligen på oxstek och glass.

(Ur Gefle Dagblad för den 21. juli 1956)

EN SNAPPHANEJÄGARE FRÅN ÅKRE I DELSBO

Johan Ridderschantz adelsvapen. Ätten introducerades på riddarhuset den 28 januari 1682 under numret 1008.

Johan Ridderschantz — ryttmästare och överstelöjtnant vid Södra skånska kavalleriregementet — har levt i traditionen som en av de stora snapphanejägarna under 1675—1677 års skånska krig. Till hans berömmelse har också bidragit att han blev far till en tysk riksgreve med namnet Ulfeld-Ridderschantz.

Johan Ridderschantz hade sina rötter i Hälsingland. Han var född i byn Åkre i Delsbo socken och var son till en officer Johan

Halfast vid Hälsinge regemente. Denne Johan Halfast förekommer som fänrik vid regementet i 1647 års rulla och hade blivit löjtnant, när regementet år 1656 ryckte ut i polska kriget. Han tog också del i fälttåget mot Danmark och utnämndes av Karl X Gustav till kapten vid Hälsinge regemente den 26 februari 1658. Enligt fullmakten, daterad i Köge, skulle Halfast bli chef för det kompani, där han tjänat som löjtnant.

I början av 1670-talet låg Johan Halfast med sitt reducerade kompani i garnison i fästningarna Narva och Nyenskans i Ingermanland. År 1672 fick han order att återvända till Sverige. I en supplik till Krigskollegium kan han rapportera att han just ankommit med en fänrik, fyra underofficerare, fem korpraler, fem trumslagare och fem meniga samt en kompanifana till Väddöskären och Grisslehamn, "varandes av den långa och besvärliga vägen alldeles utmattade och uti åtskilliga stormväder drivna med största livsfara ifrån den ena orten till den andra". Till slut hade de lyckats ta sig fram till skären. De hade inga medel att komma därifrån, eftersom de "eftersatt" allt till sjöss, och var alldeles utarmade. Han bad därför kollegiet om något litet bidrag samt ett respass under hemvägen till Hälsingland.

Något bidrag fick inte Halfast och hans utmattade män. Däremot fick de kollegiets pass så att de kunde få sin försörjning efter tågordningen på vägen hem. Johan Halfast står kvar i rullan ända till juli 1675, då han fick avsked ur tjänsten.

I sin faders fotspår

Sonen Johan hade då redan börjat sin militära tjänstgöring. År 1675 dyker han upp i avlöningslistorna för Hälsinge regemente som fältväbel vid livkompaniet, men redan i februari 1676 flyttar han från regementet och blir löjtnant vid riksänkedrottningens livregemente till fot, som låg förlagt i Malmö. Han kom med i skånska kriget, deltog i slaget vid Landskrona och var med om belägringen av Kristianstad sommaren 1678.

Snapphanarna — de skånska gerillatrupperna som stödde den danska armén — var denna sommar mycket aktiva i göingeskogarna utmed den småländska gränsen. De höll samman i mindre grupper och överföll svenska postiljoner och soldater som var ute för att proviantera i byarna. Svenskarna sökte skydda vägarna mot gränsen genom att förlägga garnisoner i nyuppförda skanser och

på kyrkogårdarna, vars murar skulle skydda dem mot överfall, men ibland var snapphanarna så starka att de kunde anfalla och erövra dessa fästen. Svenskarna använde sig också av uppbådade bönder som höll vakt kring byarna, men bönderna vågade sällan slåss. När snapphanarna kom, kastade de sina vapen och sprang sin väg.

Delar av den svenska armén var ständigt sysselsatta med att hålla efter snapphanarna. Dessa var sammanslutna i kompanier och stod under befäl av sina egna kaptener och löjtnanter, men trots detta betraktades de inte som reguljära soldater utan bara som upproriska undersåtar av svenskarna. När några snapphanar greps, dömdes de till döden och avrättades på det mest barbariska sätt.

Hösten 1678 utnämndes Johan Halfast till ryttmästare vid Hans Ramsvärds regemente, som under kriget värvades i Småland. Han övertog där ett eget kompani och deltog flitigt i jakten på snapphanarna. Enligt traditionen skall han med egen hand ha skjutit ihjäl en snapphanekapten vid Smålandsgränsen. Tyvärr har det inte lyckats mig att belägga denna tradition i akterna. Rent felaktig är en uppgift i Skånska dragonregementets historia att Johan Halfast skjutit ihjäl "den som trollkunnig och hård mot skott ansedde beryktade snapphanehövdingen Sven Påvelsen". Den legendariske gamle Göingehövdingen Svend Poulsen överlevde kriget och dog som fattig torpare på Själland.

Halfast blir Ridderschantz

Efter kriget blev Ramsvärds regemente indelat i Skåne och fick namnet Södra skånska kavalleriregementet. Halfasts kompani blev förlagt i skogsbygden i östra Skåne. Själv fick han kvarter i Rörum by i Albo härad. Halfast visade sig mycket användbar också i fredliga ting. Han deltog i indelningsarbetet, höll rannsakningar och upprättade utförliga protokoll över rusthållarnas besvär. En tid låg han i Stockholm för att övervaka beställningen av nya värjor och pukor.

Halfast adlades år 1682 och fick namnet Ridderschantz. Två år senare gifte han sig med en dotter till den skånsk-danska riksjägmästaren Ebbe Ulfeld och övertog sin svärfaders huvudegendom Ovesholm, där han slog sig ner med sin växande familj. Från Ovesholm skrev han i juni 1693 och tackade Karl XI för en medalj

han fått till åminnelse av den sist förflutna jubeldagen — hundraårsminnet av Uppsala möte år 1593.

Johan Ridderschantz följde Karl XII ut i det stora nordiska kriget, utnämndes till överstelöjtnant och stupade 57 år gammal i slaget vid Klissow i juli 1702. Av hans skvadron föll 34 man och lika många var sårade. Han efterlämnade vid sin död änka och nio omyndiga barn. Den äldste av sönerna Ebbe Ridderschantz gick i österrikisk tjänst, blev generaladjutant hos prins Eugen av Savojen och utnämndes till romersk kejserlig riksgreve. Han avled ogift och med honom dog ätten Ridderschantz ut på manssidan.

Alf Åberg

I 14 KAMRATFÖRENING

skall verka för vidmakthållandet och stärkandet av sambandet mellan regementet och bygden samt samhörigheten mellan nuvarande och förutvarande hälsingesoldater.

Medlemskap kan vinnas av varje svensk man och kvinna, som hyser intresse för föreningens verksamhet.

NÄR HÄLSINGEBLODET SVALLAR SOM HETAST

På major Måns Ravaldssons kompani fanns år 1637 en knekt vid namn Hans Eriksson, född i Simeå i Undersvik och utlejd till soldat av Mårten Persson i Bogården, Arbrå. Tillsammans med drängen Nils Hansson var nämnde knekt en dag på besök hos Olof Jonsson i Nordsjö, där de "druckit rus uppå", och sedan lullade iväg hem till Mårten Persson, där de ytterligare förplägades med brännvin. I sinom tid gick de över till grannen, bonden Göran Pedersson, och när de träffade på några pigor, som satt och spann, slängde de av sig i skjortärmarna, för nu skulle det dansas!

Isak, sonen i huset, som även han var uttagen till knekt, ville gärna leja drängen Nils i sitt ställe, och dessa två började nu "dansa varandra till". Men efter ett par danser ville Isak ta igen sig; han var både svettig och trött efter sitt arbete i skogen.

— Skall tu icke dantsa för din soldat?, undrade då Hans Eriksson.

När Isak ingenting svarade, ingrep i stället hans fader med orden:

— Det är intet annat än fåfänga I bruka! Övergiver sådant och går till bords, så vill jag giva eder både mat och öl.

Vid denna tidpunkt var emellertid Hans Eriksson redan "så drucken och ostyrig, att ingen honom regera kunde", varför man sände bud till Mårten Persson att komma och hämta hem sin överförfriskade knekt.

Mårten kom också, men nu var hans knekt riktigt i farten, vände sig mot Isak och sluddrade:

— Hvi haver dina systrar kallat Nils Hansson en hund? Förr än han skall vara en hund skall jag giva dej igen så mycket du haver kostat på honom, och tagan till mej!

— Jag haver stött och fött honom för att han skall gå ut för mej och inte för dej!, blev svaret.

Hans rusade då på Isak, slog till honom två gånger så att hans näsa sprang i blod samt trängde in honom i en vrå. Mårten Persson

ingrep nu och försökte få knekten med sig därifrån, men två gånger slet sig denne lös och tredje gången drog han sin kniv, skar sin husbonde i låret, när han vrängde sig ur hans grepp, samt rusade på Isak.

Isaks syster Gölin fick nu tag i den vilde knekten, medan Isak och Nils flydde in i en kammare och låste dörren efter sig, samtidigt som Hans högg efter dem med sin kniv, men hugget hamnade i "uppdörrstocken".

När så våldsmannen vände sig mot bonden själv, som "satt uti sitt högsäte", fattade både Gölin och hennes syster Margareta tag i den rasande knekten. En knuff i bröstet kom Margareta att släppa taget, men Gölin höll fortfarande fast i honom och bönföll honom "för Jesu namns skull" att lugna sig och inte göra fadern skada. Vid sina försök att slita sig lös gick det emellertid så illa, att Hans rände kniven i Gölins underliv och därvid skadade henne så allvarligt, att hon döende sjönk till golvet.

Strax därpå blev Hans övermannad och fängslad, varpå han ställdes inför tinget i Arbrå i december samma år. Målet uppsköts den gången, men återupptogs vid Järvsö i juni följande år. Där vittnade kaptenlöjtnanten Bengt Bengtsson och andra, att Hans ej tidigare var straffad, och den dödas föräldrar förklarade sig villiga att ta böter för dottern, "så framt det av överheten nådigst bliver tillåtet".

Tingsrätten ansåg sig emellertid nödsakad att döma Hans Eriksson från livet "efter Guds lag och 1:a kapitlet i dråpmålabalken med våda", och när denna dom underställdes hovrättens prövning, resolverade denna, att "Hans Eriksson kan icke benådas, utan skall giva liv för liv".

Nära ett år senare — den 8 april 1639 — fördes Hans Eriksson till stupstocken och avrättades.

Ett slagsmål i länsmansgården

Den 13 januari 1631 satt "välborne herrarnas Riks- och Kammarråds utskickade enspännare" Åke Jespersson i länsmansgården i Häggesta, Bollnäs, och drack och spelade kort med sina stallbröder. Dit kom då också trumslagaren Anders Hindersson vid överstelöjtnant Anders Kiörnings kompani. På enspännarens fråga svarade Anders att han var trumslagare, varpå Jespersson genmälde:

— Nej, tu äst en finne, din skälm!

Det är väl inte att undra på att trumslagaren då blev arg och gick därifrån. Men dagen därpå, sedan "enspännaren" återvänt från ett besök i Alfta, kom trumslagaren tillbaka till länsmansgården, nu "med svärd på sidan" och i sällskap med piparen Nils Hansson. Då de trädde in i stugan och Jespersson fick se dem, reste han sig, fattade sitt svärd, som låg på bordet, och yttrade:

— Du danneman, vi hava något utbyte oss emellan!

— Det skall tu få se rätt nu. Äst tu en ärlig karl, så kom här ut!

Därmed gick trumslagaren ut, medan andra hindrade "enspännaren" att följa efter, och när trumslagaren märkte detta, kom han in igen i stugan, där de "bar ihop med svärden". Duellen ändade med att "enspännaren" blev stucken under högra armen och fick blodviten i ansiktet och på handen, varefter de närvarande lyckades få ut den uppretade trumslagaren på gården.

Nästa dag kom trumslagaren tillbaka för att höra efter hur det stod till med hans nu sängliggande antagonist. Denne satte sig då upp i sängen och ryckte till sig sitt svärd, men den gången avstyrdes handgemänget.

Två veckor senare stod trumslagaren inför tinget, och alldenstund "enspännaren reste i Kungl. majestäts och Kronans värv och ärenden" och trumslagaren inte befanns ha haft något att i länsmansgården beställa, så ansåg rätten honom skyldig till edsöresbrott. Det visade sig emellertid, att han efter slagsmålet erbjudit sig förlika målsägaren med 50 daler kopparmynt, och då vittnen därtill intygade, att trumslagaren "är en god krigsman", så lät man den bråkige trumslagaren slippa undan därmed.

Det var ju gunås, ingen större skada skedd ...

En vidlyftig kvartermästare

Regementskvartermästaren Anders Eriksson Lille hade en så stormig levnadssaga, att hans moders släktsnamn Täljkniv (Tälgknijff) nog också bättre passat den unge krigaren själv, när han omkring 1654 under det mera beskedliga namnet Lille trädde i tjänst som mönsterskrivare vid Majorens kompani. Där steg han raskt i graderna, blev sergeant 1657, fänrik samma år samt regementskvartermästare 1659. År 1666 nämnes han därjämte som t. f. regementsskrivare, men blev något år senare "av sina skäl frånhänd" kvartermästarebefattningen och definitivt avskedad.

Hemkommen från Karl X Gustavs danska krig anklagades Lille 1661 för ett dråp och tog till flykten, lånade 250 dal. kopparmynt

av en borgare i Söderhamn mot 10 procents ränta och måste sätta sitt hemman i Tyby, Mo socken, i pant för lånet. Sannolikt bidrog dessa händelser till att hans ekonomi raskt försämrades. Ännu 1666 var hans låneskuld oreglerad, och så råkade han in på "den breda vägen", som ledde till ett avsked "på grått papper" och en rad processer med regementskamrater och andra.

Regementschefen, överste Anders Arenfelt, begärde nu "sequestation på hemmanet Tyby och dess innandöme" samt att få låta fasttaga Lille, och vid februaritinget 1669 ådömdes han böter och ersättningar för att bl. a. ha tillgripit överstens lön för år 1666 och honom "skymfeligen och till hans ära och respekt angripit". Mera böter blev det redan vid hösttinget samma år — då hade Lille trängt in i Söderala gästgivargård till den på genomresa stadde major Rosensköld och honom "med calumnier och skällsord jämväl onda undsägelser angripit".

Även mot sin hustru var Lille "mycket arg och ond", och vid tinget 1671 begärde hon skilsmässa, hänvisande till att han henne ofta "haver slagit och dragit och naken kört opp av sin nattsäng, så att hon måste undanfly, stundom till skogs, understundom till sina grannar". Lille tröstade sig på annat håll, dömdes 1672 mot sitt nekande till böter för lägersmål med en piga, varvid han "blev ivrig och önskade att han måtte sjunka här på golvet och fara ända neder till helvetet, om han icke är fri". Sedermera erkände han inför kyrkoherden detta lägersmål, åtalades därefter för mened 1674, men återtog då sin bekännelse. Fastän "i sitt samvete fri från gärningen", tog han dock helt ädelmodigt på sig skulden, "eftersom hon inte någon annan fångsman kan få för sig".

Ej långt därefter tycks Lille ha avlidit, ty 1679 dömdes änkan ersätta ett par pistoler, som Lille förskingrat under kriget i Danmark.

Erik Wickberg

HUR HÄLSINGARNA FICK NUMMER 14

För att särskilja regementena i vår armé begagnar man som bekant ett tvåfaldigt system. Dels har varje sådan enhet ett egennamn såsom Hälsinge regemente, Göta livgarde o s v, dels en bokstavs-sifferbeteckning (I 14, P 1) som är sammansatt av vanligen truppslagets begynnelsebokstav samt, ursprungligen, ett löpnummer inom detta.

Varför nu dessa dubbla beteckningar? Förklaringen kan som med det mesta som synes egendomligt i det bestående sökas i det förgångna — låt oss alltid bege oss dit.

De äldsta regementsnamnen i vår armé tillkom redan under tiden för trettioåriga kriget, m a o för snart 350 år sedan. Eftersom dessa gamla regementen rekryterades inom för vart och ett bestämda delar av riket såsom efterföljare till landskapsfänikorna och de ännu äldre allmogeuppbåden i bondehären var det självklart, att de fick hembygdens, d v s landskapets, namn. Att man därvid vad vårt eget regemente beträffar inte så väl skiljde på Gästrikland och Hälsingland får man bortse ifrån — det är för övrigt möjligt, att det till en början kallades Hälsinge-Gästrike regemente.

Efterhand som nya regementen tillkom fick de, om de sattes på indelt fot, namn efter sitt stånd, d v s område, som exempelvis Jämtlands dragonregemente (oberidet!) eller Södra skånska infanteriregementet, men vanligtvis efter sin chef, om de var värvade.

På detta sätt kunde man hålla isär inemot sextio svenska infanteri- och kavalleriregementen under nära 200 år utan annan svårighet än den som bereddes skrivarna i Kungl. Maj:t. kansli vid kopierandet av en del längre regementsnamn.

Men nu till numren! Under 1700-talet hade man i en del av de större härarna ute i Europa börjat finna det opraktiskt att benämna de allt talrikare regementena efter deras chefer — som värvade hade de ju i allmänhet ingen hembygd — utan i stället övergått

till att numrera dem. På så sätt slapp man alla förväxlingar vid lika chefsnamn eller vid byte av dem. När sedan den franska republiken efter revolutionen 1789 bröt med landets gamla traditioner blev också där den nyorganiserade härens många värnpliktsregementen numrerade.

Svensk efterapning av utländskt system

I vårt eget land synes av vad som ovan anförts inte framgå något särskilt behov att efterapa det utländska nummermönstret — armén var huvudsakligen indelt och regementena bar sina landskapsnamn. Efter förlusten av Finland 1809 hade dessutom en tredjedel av arméns regementen upphört att existera, varför ett redan tidigare rätt obetydligt antal sådana ytterligare reducerats.

Trots detta beslöt man år 1816 att till varje regementes namn lägga ett nummer — orsaken härtill är höljd i dunkel men torde utan alltför stora krav på klarsyn få hänföras till den gamla svenska svagheten för utländska förebilder samt det förhållandet, att vi nyss som tronföljare fått en f d fransk marskalk, som helt naturligt medförde idéer från sitt hemland.

I och med detta kunde allt vara sagt om nummer och namn på våra regementen och därmed på vårt eget, om inte just denna föga svensktraditionella numrering skulle på ett egendomligt och fascinerande sätt peka tillbaka på förhållanden långt innan Sverige blev en nationalstat i nutida mening.

Numrering enligt arméns rangrulla

Sammanhanget är nämligen det, att även om man 1816 införde en dittills okänd numrering av bl a infanteriregementena, så gick man dock icke så långt att man byggde up en ny ordning mellan dem. Man begagnade sig i stället av den redan existerande rangrullan inom armén, som förtecknade förbanden efter det officiella anseendet de ägde. Vid numreringen av infanteriet fick sålunda det förnämsta regementet nummer 1 o s v ända ner i botten på rullan. Vårt eget var alltså rangmässigt det fjortonde i ordningen av inemot trettio infanteriförband.

Efter att ha klarlagt grunderna för numreringen som sådan kan vi nu vända oss till rangordningen för att försöka spåra orsakerna till denna. Vi finner då endast några år före 1816 års rulla, som ju bildade utgångspunkt för numeringen, en annan men rätt olika

sådan gällande före "finska krigets" utbrott 1808. Denna omfattar förutom 1816 års regementen även de gamla kungliga finska regementen, som snart skulle gå sin undergång till mötes. Medan detta är självklart, är det desto mer förvånande, att man i denna äldre förteckning inte finner dem slumpvis utspridda bland de övriga utan i stället ordnade i ett bestämt mönster — nämligen som vart tredje förband. Detta går att tänka på medan vi fortsätter bakåt i tiden.

Man finner härvid, att det rätt stora antal "rangregementen", som inleder det tidiga 1800-talets rullor och föregår de indelta bygderegementena, efterhand blir allt färre till antalet. Särskilt 1700-talet och enkannerligen Gustaf III hade nämligen skapat ett rätt stort antal garden o a livförband, delvis genom att av olika skäl lyfta upp landskapsregementen till en bättre status i rullans topp — så hade t ex det gamla Östgöta infanteri blivit befordrat till livgrenadjärregemente.

När vi så hunnit till mitten av 1600-talet har alla gardesförband skalats bort ur rullans tät och kvar står i 1634 års regeringsform den "rena" rangordningen mellan de 28 ursprungliga infanteriregementena i Sverige-Finlands armé.

Hur uppstod arméns rangrulla?

Redan tidigare kunde vi konstatera, att de i Finland hemmahörande förbanden var upptagna på var tredje plats i rullan — nu kan vi fastställa, att de finska enheterna inleds med Åbo läns regemente som det sammanlagt tredje i ordningen, björneborgarna som det sjätte o s v. När vi nått så långt som hit synes det vara av intresse att undersöka de icke-finska regementenas placeringar eftersom just tredjeplatsen för åbolänningarna tycks peka på någon form av gruppindelning även hos de förra. Vid en närmare penetration visar sig också snart, att vartannat av dessa förband är från Svealand och vartannat från Götaland. För vår egen del kan härvid observeras, att Norrland, såsom varande ett uppland till Svealand, räknas till detta.

Även om det anförda i och försig är intressant blir det så långt mer, då det på grund av vissa egendomligheter i förteckningen — de folkrikare landskapen, som satte upp mer än ett infanteriregemente, har dessa parvis ordnade inom systemets ram — befinnes, att det här i grund och botten icke är fråga om regementenas utan om själva landskapens rang.

Innebörden av 1634 års förteckning över infanteriet är alltså, att rikets landskap ägde en inbördes rangordning, där hänsyn togs inte bara till deras egen betydelse utan även till den landsdel, i vilken de voro belägna. Nedanstående översikt klargör förhållandet:

Grupp	Svealand	Götaland	Finland
1	Uppland	Västergötland	Egentliga Finland
2	Sörmland	Småland (Värend)	(Åboland)
3	Dalarna	Östergötland	Satakunda
4	Hälsingland	Dalsland	Tavastland
5	Västmanland	Småland (Tjust)	Karelen
6	Västerbotten	Värmland (som fordom räknades till Götaland)	Nyland
7	Närke		Österbotten

Den, som med eftertanke studerar denna tabell erinrar sig måhända den gamla formeln "--- Sveriges, Götes och Vendes konung, storfurste till Finland--". Parallellen är i varje fall slående.....

I det gamla traditionsbundna svenska samhället från tidigt 1600-tal är det föga tänkbart, att man skulle ha "uppfunnit" en rangordning mellan landskapen vid författandet av en av rikets grundlagar. En dylik radikalism hade med all säkerhet inte godtagits av ständerna. Vi har därför all anledning att förmoda, att landskapsordningen gick tillbaka på gamla förebilder, som inte rev upp någon osämja mellan bygdernas representanter.

Frågan är därför närmast — hur gamla? Till hjälp för att utreda detta har vi tvenne förhållanden, som belyses av den schematiska sammanfattningen härovan, nämligen för det första landskapsbegreppet som sådant och för det andra landskapens ordning inom landsdelarna, d v s i kolumnerna.

Landskapens rangordning är urgammal

Begreppet landskap har i Sverige icke haft någon officiell ställning sedan konung Magnus Eriksson "Smek" vid mitten av 1300-talet avskaffade de särskilda landskapslagarna och införde en allmän landslag. Efter denna tid övertog länen den administrativa funktionen. Följaktligen måste landskapens rang och betydelse — rent påtagligt och såsom faktorer inom riksstyrelsen — ha grundlagts ännu medan de var halvt självständiga med egna lagar och med egna folkuppbåd att lägga i den politiska vågskålen inom ett

Sverige, som fortfarande var mer ett statsförbund än ett rike. Rangordning grundad på landskap för oss alltså ned till början av 1300-talet som allra senast.

Den andra faktorn — landskapsordningen inom landsdelarna — är kanske något mera intrikat. Det faller emellertid genast i ögonen, att vardera av tabellens landsdelskolumner inleds med det historiska kärnlandskapet. Ordningen mellan de följande synes i stort sett följa den historiska och politiska betydelse de ägt. Huvudintrycket av att man i sin uppskattning av landskapen rör sig från centrum mot periferin undanskymmes inte av vissa avvikelser som synes oss svårförklarliga — varför har t ex Småland fått försteget framför Östergötland med dess gamla kungaätter och varför har Nyland hamnat på sladden i Finland när ordningsföljden där i övrigt ger en trogen bild av den svenska erövringens framskridande? Frånser man å andra sidan dessa detaljspörsmål lämnar dock även här den yngsta av rikets huvuddelar — Finland — lösningen till huvudfrågan om landskapsordningens ålder.

Det torde nämligen utan tvivel vara så, att enär Finlands landskap efterhand fogats till riket från början av 1100-talet och i samma ordning givits plats i "ancennitetsrullan", måste en sådan ha existerat redan tidigare inom de äldre landsdelarna på vår sida om Ålands hav. Detta leder till att vi kan fastslå att landskapsordningen i nuvarande Sverige tillkom före Erik den heliges tid. Därmed närmar vi oss den svenska medeltidens bortre gräns på 1000-talet.

Det finns ingen anledning att tro, att inte rötterna sträcker sig ännu längre bort. Själva landskapsordningen tycks inte ge någon ytterligare ledtråd in i forntiden, men kanske kan den tidigare berörda egendomliga tregrupperingen landsdelsvis ge ett spår? Den förklaring, som kan sökas för denna, skulle nämligen kunna vara — och helt andra historiska omständigheter tyder på detsamma — att någon gång ett inbördeskrig om hegemonien i Sverige utkämpats mellan svear och götar varvid de förra dragit det längsta strået och Svealand fått försteget framför Götaland. För att underlätta fridens återställande mellan landsdelarna har man då icke förvisat götalandskapen till botten av listan utan i stället saxat in dem mellan Svealand. På motsvarande sätt har man sedan förfarit med den nyvunna landsdelen i öster.

Med detta om än något hypotetiska resonemang har vi nått bör-

jan av den svenska historien några hundra år efter Kristi födelse — vad som ligger därbortom tillhör sagatiden.

Med detta om än något hypotetiska resonemang har vi nått börmanhänger givetvis med rangrullans utseende år 1816. Visserligen hade de finska regementena försvunnit 1809 vilket borde ha fört hälsingarna närmare toppen men å andra sidan började inte förteckningen som 1634 med Upplands regemente utan med ett antal rangregementen — närmare bestämt sju. Upplänningarna fick följaktligen nummer 8 varpå följde västgötaregementet skaraborgarna med nummer 9 och så småningom hälsingarna med nummer. 14. Att växlingen mellan Svea- och Götaland gäller än i dag går att kontrollera i vilken soldatinstruktion som helst; bättre än i dag framgår den dock före 1942, där den omfattar I 8 — I 16, och före 1927, där även I 18 — I 22 stämmer med det gamla mönstret.

Vårt regemente är gammalt och så är dess namn. Det märkvärdiga har dock inträffat, att det långt yngre och ur traditionssynpunkt betydelselösa numret 14 kommit att bli en oavsiktlig länk till de långt framfarna tider, då Hälsingland hade egen lag och dess bönder inte tog order från Stockholm.

Christer Palm

För Tio Kronor

blir Du medlem i Kamratföreningen och erhåller dessutom årsskriften "Bocken" gratis.

Bliv medlem genom att insätta kronor 10:— på postgiro 137332, Kamratföreningen, I 14, Gävle.

Kring en majstång på Mohed

Vid regementets gamla förläggningsplats Mohed utgjorde vattenfrågan länge ett besvärligt problem. Man saknade nämligen en egen brunn, varför allt dricksvatten måste hämtas i stora vattentunnor från den så kallade "Munters källa" i byn Näcktjärn omkring en halv kilometer från lägret.

Någon gång i slutet av 1800-talet löstes emellertid vattenproblemet genom

en lycklig slump. Av obekant anledning beslöt man en midsommar att resa den sedvanliga majstången på en plats, som låg ett litet stycke från det ställe på heden, där den tidigare brukat stå, närmare bestämt en bit närmare officersbyggnaden. Då man där började gräva i den sandiga marken, kom en kraftig källåder i dagen, och där byggdes sedermera den brunn, som soldathumorn döpte till "Pumpa långsamt".

*

Regementets majstång var tillverkad av ett jättelikt träd, det högsta man kunnat finna i trakten, och det fordrades många man med både saxar och linor för att resa den på heden och efter helgen ta ned den igen. Den hade varit i bruk många år, då den slutligen en midsommar bröts av, men styckena nitades pietetsfullt samman, och stången fortfor att tjäna sitt ändamål.

Med sådan pietet såg man på denna stång, att den också fick följa med flyttgodset till Gävle, men befanns snart så angripen av röta, att den måste ersättas med en ny stång av något lägre höjd, vilken vintertid förvarades under tak vid Vall.

Vid Kungsbäck fortsatte midsommarfirandet de första åren efter ungefär samma program som vid Mohed, och strax norr om minnesstenen i Regementsparken iordningställdes en betongbrunn, i vilken stången lättare kunde resas.

*

Något år före regementets förflyttning till Gävle uppkom förslaget om att resa en minnessten på den gamla lägerplatsen vid Mohed, och under det s. k. eftermötet 1907 sattes arbetet i gång under ledning av dåvarande löjtnanten Olof Arborén, fanjunkaren Fredrik Winblad von Walter och distinktionskorpralen Cedergren, Livkompaniet. Arbetsstyrkan togs ur 13. kompaniet ("Malajkompaniet"). Ett lämpligt granitblock höggs ut i backen vid Florkvarn och släpades på en stenvagn till lägret. Det var ett besvärligt arbete; vagnshjulen sjönk ner i den lösa och djupa sanden ända till hjulaxlarna, men framåt gick det, om också sakta, medan en del av manskapet drog i vid vagnen fästade linor, och resten efter bästa förmåga sköt på. Ett hörn av stenblockets nedre del bröts av, sannolikt redan under dess uthuggning, men så småningom kunde dock minnesstenen placeras på sin sockel, formad av stenhuggaren Svensson från Kilafors.

*

I de värnpliktigas utrustning ingår som bekant en ylletröja, populärt kallad "olle". Plaggets historia går tillbaka till 1886 och är intimt förknippad med dåvarande kaptenen Olsson på Jönköpings regemente, det året kommenderad som lärare vid volontärskolan på Karlsborg. Som enhetlig klädsel för truppen under gymnastiklektionerna lät han anskaffa grå tröjor, som soldathumorn döpte till "Olsson" efter initiativtagaren, vilken benämning snart förkortades till det mer familjära "olle". Ordet är numera upptaget även i Svenska akademins ordlista såsom benämning på "ett slags stickad ylletröja".

(Upptecknat efter framlidne Hälsingefanjunkaren, löjtnanten i armén Alarik Wickberg).

MILITÄR HUMOR
MODELL ÄLDRE

Då och då kan man i tidningarna läsa militärhistorier som antingen har anknytning till Mohed eller Kungsbäck. De kan också vara "tagna i luften" men kanske ändå vara av visst värde att rädda till eftervärlden. Följande lilla axplock vill vara ett försök att skildra det militära livet ur humorns synvinkel.

— Det hände som oftast att korpralerna på Arbrå kompani på 1830-talet lade in sin packning på vinden i kompanichefen kapten Tersmedens träbyggnad vid Mohed, när de skulle hämta beväringar. Allt manskap och underbefäl låg annars i tält. En gång skulle korpral Rask efter återkomsten hämta sin packning men råkade ändå kliva på ett par murkna plankor över kaptenens sängkammare och damp ner i rummet med ett väldigt brak.

— Vem där? ropade kaptenen yrvaken.

Korpralen gjorde ställningssteg. — Det är korpral Rask.

— Varifrån komer du?

— Från kustsocknarna med beväring.

Kaptenen: Nå, var är de då?

Rask: De kommer strax efter, kapten.

— Då lagar jag mig undan medan tid är, utbrast kaptenen och hoppade ur sängen.

*

— Bengtsson, som tillhörde cykelskyttekompaniet, blev stoppad av översten som frågade: — Såg ni inte pilarna?

Bengtsson funderade ett tag, sedan sa han: Om sanningen ska fram så såg jag inte indianerna heller.

*

— Vid regementet tjänstgjorde en gång en kapten G av väl frejdad stam. Hans största önskan var att bli major men klena kunskaper gjorde att en utnämning uteblev år efter år.

Överste F, som var en fruktad herre, hade lett övningar i trakten av Backa. Då övningen var slut, ledde han kritik av övningen

varvid enbart befälet var närvarande. Truppen skulle bege sig till förläggningen.

— Kapten G tager befälet över regementet och för det till förläggningen, yttrade överste F i myndig ton.

— Skall ske överste, svarade kaptenen överväldigad av uppdraget.

Kapten G vände sig därefter till sin hästskötare och bad denne föra fram hans häst.

— Men den sitter ju kapten på, sade hästskötaren något förvånad.

— Det är riktigt, svarade kapten G. Sitt ner!

*

— En annan av regementets gamla överstar tjänstgjorde i unga år som instruktör för landstormsbefäl. Bland detta fanns även en Axel Hultman. Sent omsider blev instruktören överste och chef för ett norrlandsregemente. Hultman hade inte så stora inkomster, så han uppvaktade sin gamle instruktör och frågade, om han inte skulle kunna komma till regementet på en muntrationsafton, som brukligt var på den tiden. Jo, svarade översten, det skulle nog gå för sig och lovade att återkomma.

Men tiden gick och inget mer hördes från översten. Då tillskrev Hultman denne för att påminna om löftet, som avgivits. Han fick omgående svar, så lydande:

"Om den tiden och den stunden vet ingen, inte ens änglarna i himmelen vet något om den tiden!"

*

Överste N var en mycket religiös man och även känd för sitt nyktra leverne. Han fick en dag besök av en hängiven nykterhetsbroder. Ute på en promenad med denne träffade de på en värnpliktig med ett stort paket under armen, som enligt tidens sed anmäld sig för regementschef sålunda: "Överste! Värnpliktige Pettersson på väg hem till översten med fyra liter brännvin!"

*

Så skulle den snälle reservunderofficeren, som var skollärare i det civila, göra sitt sista möte med utsikter att bli fanjunkare. Hans chef var en hygglig person men tyckte att lite trupptjänst borde nog inte skada den ev blivande fanjunkaren i reserven. Han skulle få leda en skjutövning med biträde av furirer och korpraler.

Då nämnde fanjunkare så befann sig på skjutbanan kom chefen för att inspektera.

— Får jag veta vad sergeanten sysslar med, frågade chefen. Han fick ett mycket nervöst svar:

— Ingen furir eller korpral närvarande för att hjälpa mig! Vi skjuter övning A, som går till på följande sätt. Vi skjuter ett skott med ett skott och ett skott utan skott och ett skott i varje riktning, förste man skjuter andre man och sedan plutoncheferna. Och så vill jag påpeka att alla håller i gevären så det blir resultat av.

Han blev fanjunkare med tiden!

*

Överste H mötte en grupp värnpliktiga på marsch ner mot en sjö. Detta hände under de besvärliga åren under första vä,rldskriget. En av de värnpliktiga anmälde för översten: "Överste! Åtta man på väg till våldtäkt!" (Skulle, som den intelligente läsaren förstår, vara lövtäkt i stället!)"

EN MÖNSTRINGSVISA FRÅN GAMLA TIDER

Soldatvisor tycks ha funnits i alla tider, men bortsett från ett fåtal av den mera tidlösa typen "Halta Lottas krog" har de vanligen snart fallit i glömska, och på samma sätt har det vanligtvis gått med namnen på vistexternas författare och de melodier, till vilka texterna varit anknutna.

Redaktionen av "Bocken" har vid flera tillfällen lyckats spåra upp sådana äldre visor, som en gång varit högaktuella för t. ex. en viss årsklass värnpliktiga, och vars text alluderar på en viss situation, en tillfällig kommendering eller liknande.

Nedanstående "mönstringsvisa", som sannolikt daterar sig från 1800-talet, men vars såväl melodi som författare är okända, har upptecknats och ställts till redaktionens förfogande av redaktör Bror Jonsson i Delsbo, tidigare välbekant som medarbetare i "Bocken".

Beväringsvisa från Norrbo

Nu är tiden inne, åtta ynglingar skall ut
ifrån Norrbo till Delsbo att mönstras.
/
Och när vi kom till Delsbo, då blev vi ropad in
i de kamrar, vi aldrig förr har varit,
och när vi kommer fram till doktorn
får vi kläda av oss rocken.
./. Raske gossar är vi allehop, fallera ./.
/
Doktorn börjar säga med dessa enkla ord:
"Är du frisker och färdig, min gosse?"
"Nej, felen kan jag ej uppräkna,
därom kan jag dej försäkra!"
./. Raske gossar är vi allehop, fallera ./.
/
Och litet sjungas må om de flickor hemma gå,
ty de gräto, när ifrån dem vi reste,
och på deras bleka kinder
tror jag visst att tårar rinner.
./. Deras tankar hava följt oss hit, fallera ./.
/
Marschrutan får vi följa på vägen längre fram.
Igenom Norrbo så går vi frimodigt.
Så visst jag sjunger femte versen,
spelar speleman upp marschen.
./. Raske gossar är vi allehop, fallera ./.

REGEMENTETS DAG
EN ÅTERBLICK

En viktig del i regementets kontakt med sin gamla hembygd och det civila samhället i övrigt utgör firandet av Regementets Dag. Då samlas anhöriga till inneliggande åldersklass soldater för att se hur deras pojkar har det i kronans tjänst, gamla och unga före detta hälsingekrigare av olika grader kommer samman för att berätta om hur det var förr och jämföra med dagens förhållanden. Det brukar vara en riktig folkfest och så när som på någon enstaka gång har vädergudarna alltid varit på sitt soligaste humör.

Genom den omläggning av inryckningstider för soldaterna, som kommer att ske med början i år och som innebär inryckning i september och oktober för huvuddelen och utryckning i maj 1974, så kommer ingen regementets dag att firas i år. Inför detta avbrott i en gammal tradition kan det vara på sin plats att något berätta om högtidlighållandet av denna dag i gångna tider, även om nu dessa icke sträcker sig så värst långt tillbaka.

Den första regementets dag i modern bemärkelse firades den 14 augusti 1938. Anledningen till detta var att regementets kamratförening på initiativ av överste Ehrenborg då bildades. Under årens lopp har det sedan varit kamratföreningen, som varit ansvarig för arrangemangen till regementets dag. Om man så vill, kan man emellertid påstå att denna dag är av betydligt tidigare datum. Ty vad var midsommarfirandet uppe på Mohed under indelningsverkets dagar, då befäl och knektar med anhöriga och bygdens folk mötte upp till muntrationer av alla de slag i det björkomsusade lägret vid Florsjöns fagra strand, om inte just en regementets dag! Eller snarare dagar då festligheterna ägde rum både midsommarafton och midsommardag.

Publikbild från 1972

Genom firandet av regementets dag den 3 september förra året så har kamratföreningen under trettiofem år svarat för denna viktiga del av vårt regementes verksamhet. Under alla dessa år har högtidligheterna flertalet gånger ägt rum i anslutning till kasernerna vid Kungsbäck. Där har nämligen trettio "dagar" gått av stapeln medan de övriga fem firats på annat håll — Mohed och Bollnäs.

Redan 1939, närmare bestämt den 13 augusti, förlades regementets dag till plats utanför Gävle, Mohed. Anledningen till detta var, att man, sedan kamratföreningen föregående år bildats, ville poängtera regementets samhörighet med den gamla bygd, där det under mer än två hundra år verkat som indelt förband. Dessutom skulle till kamratföreningen överlämnas en fana som en gåva av föreningens damer. Följdriktigt svarade överstinnan Ehrenborg för detta.

Det skulle sedan dröja ända till 1953 i september innan regementets dag ånyo förlades till Mohed. Anledningen till att så skedde detta år var, att i samverkan mellan Gävle försvarsområde, regementet och Hälsinge flygflottilj i Söderhamn samt civilförsvaret arrangerades en Försvarets Dag i Mohed. Det blev en dag då den gamla lägerplatsen åter blommade upp och gav liv åt

en svunnen storhetstid. Femtontusen människor kom tillstädes från när och fjärran för att bekanta sig med modernt försvar. Även 1954 förlades regementets dag till Mohed.

Nästa gång det åter var aktuellt att flytta firandet av regementets dag från Gävle till Mohed var 1958. Då var det exakt femtio år sedan tystnadssignalen blåstes på heden — regementet skulle kaserneras till Gävle. Detta jubileum högtidlighölls på så sätt att samtliga regementets kompanier under veckan före den söndag, då regementets dag skulle firas, bedrev övningar i olika hälsingesocknar för att sedan stråla samman till heden, ungefär som de gamla indelta kompanierna en gång i tiden gjorde. Detta var senaste gången, som regementet åter slog läger vid Florsjön.

Som tidigare sagts har regementets dag även firats i Bollnäs. Så skedde i augusti 1963 och var ett led i strävan att hålla banden med bygden levande. Denna gång tycktes vädrets makter vara allt annat än goda, ty ända fram till 12-slaget, då ceremonierna tog sin början, regnade det. Men som på en given signal drogs molnridån undan och solskenet flödade. Efter Bollnäs har samtliga "dagar" avhållits i garnisonsstaden vid Gavleån.

Det är inte bara beroendet av varmt och vackert väder, som gjort att regementets dag förlagts till sommarhalvåret. Inryckningstiderna för de värnpliktiga har även spelat en stor roll. Dessa bör ju ha legat inne så pass länge att regementet har kunnat visa upp dem i olika former av militär verksamhet, helst så fältmässig som möjligt. Under beredskapstiden firades regementets dag i augusti. Därefter har med några få undantag juni månad varit den dominerande. På detta ändrade man inte förrän 1967 i samband med nytt utbildningssystem, som i sig innebar ändrade inryckningstider.

Vad har man då haft att visa upp på regementets dag under år som gått? Gamla program visar att några större variationer sedan 1938 inte skett. Hållpunkterna är desamma.

Tidstypiskt från beredskapsåren är de många krönikespel eller, som de också kallas, frihetsspel, som ägde rum så gott som varje regementets dag. Dessa spel belyste regementets och bygdens historia och ville också ge uttryck för vår vilja och förmåga att stå emot ett yttre tryck. Ett namn, som ofta återkommer i regisammanhang, är dåvarande löjtnanten Gert Nilsson. 1943 års krönikespel var sammanställt av fältregissören Ivar Lindahl och hette "Vår gyllene bock". Det ägde rum på Lilla fältet vid den redan då

PROGRAM
för festen å Kungsbäck den
14 augusti 1938.

Kl 10.00	*Samling varvid var och en går till det komp o s v där han tidigare tjänstgjort, musik.*
Kl 10.30	*Uppställning å kaserngården; parad för fanorna.*
Kl 10.55	*Avmarsch till fältgudstjänst i parken.*
Kl 11.00—11.10	*Regementschefens hälsningsanförande.*
Kl 11.10—11.40	*Fältgudstjänst.*
Kl 11.40—12.00	*Förbimarsch.*
Kl 12.00—13.00	*Kyrkkaffe, musik.*
Kl 13.00—14.00	*Sammanträde med kamratföreningen, som då förklaras bildad.*
Kl 14.00—15.00	*a) Exercis med trupp från olika epoker.*
	b) Skjutning med granatkastare.
	c) Demonstration av moderna stridsmedel.
Kl 15.30—16.00	*Musik.*
Kl 17.00—18.30	*Middag, musik.*
Kl 20.00	*Honnör för flaggan (flaggorna nedhalas).*
Kl 20.15—22.30	*Dans på dansbanan.*
Kl 22.30	*Tapto.*
Kl 23.00	*Tystnad.*

befintliga "synvillan". Bland andra medverkade operasångerskan Ruth Moberg. Skådespelaren Åke Ohberg läste en dikt av Hjalmar Gullberg, "Spel på taggtråd".

Man har på regementets dag tillämpat "dubblerade föreställningar" för att så många som möjligt skulle kunna se de mest publikdragande momenten. Detta skedde 1942 vad gällde stridsövningen, som var en "uppvisning i modern bunkerstrid" samt ryttartävlingar på Valls äng.

Från samma år är även värt att notera den annons, som fanns att läsa angående middagen i matsalen. *"Anmälan om deltagande i den gemensamma middagen skall vara Kamratföreningen, I 14, Gävle, tillhanda senast torsdagen den 27 augusti. Restaurangkort för smör och bröd skall medföras. Middagen kostar 2 kronor."* Två år senare var middagspriset uppe i hela 2 kronor och femtio öre!

Nöjesanordningar i regementsparken infördes i större omfattning 1943. De bestod av tombola, skjutbanor, lotterier, underhållning m m. Underhållningssidan utökades 1945 med kabaret "Kungsbäcks-

Förbimarsch framför kanslihuset 1972

bladet", som genomfördes på parkens lilla idylliska teaterscen nere vid Gavleån. Under de första åren var kaptenen Gunnar Fernqvist ansvarig utgivare. Han avlöstes i början på 50-talet av Macce Kjellin. I slutet av samma decennium upphörde de populära kabaretföreställningarna.

KAK:s provkörningar för bilar i Gävle Automobilklubbs regi ägde rum i samband med regementets dag 1950 och 1951. Enär biltätheten då inte var särdeles stor var det inte heller så många ekipage, som ställde upp. År 1955 föll en bil från C-kaserns tak. Bilens anslag mot marken beräknades ha samma kraft som en krock i 75 km i timmen. Bilen var upphängd i en wire, som *"sköts av genom ett välriktat skott från den erkänt duktige skytten, fanjunkare Rune Berlin."*

Förr om åren inleddes regementets dag med att musikkåren blåste revelj på Rådhustorget varefter flaggorna klockan åtta hissades till tonerna av svenska arméns paradmarsch. Därefter marscherade kåren under marschmusik genom staden upp till regementet. Detta upphörde i början av 60-talet och ersattes med att två trumpetare blåste i jägarhorn, då flaggorna gick i topp.

Detta var en sporadisk tillbakablick på gångna års "Regementets Dag". Många programpunkter har städse varit desamma och lär väl så förbli även framdeles. Det är kanske också riktigt. Människor, som år från år kommer tillbaka, antingen de nu gjort sin militärtjänst vid det fjortonde infanteriregementet eller ej, känner igen sig. Detta är säkerligen något, som är av värde. Kanske vågar man dock nära den svaga förhoppningen att regementets dag, då den från och med 1974 kommer att firas i maj månad, blir lite mer "fältmässig" än vad hittills varit fallet. Låt det bli en folkfest, precis som regementets dag alltid varit. Men visa upp soldater och förband i deras rätta miljö i större utsträckning, än som skett. Det bör gå bra, då maj kommer att vara rekryternas utryckningsmånad och de således bör vara fullt utbildade. Ett annat memento för 1974 är, att regementet då fyller 350 år. Detta är också någonting, som på ett eller annat sätt bör ihågkommas. Men om detta står ännu skrivet i stjärnorna.

Knut Björkenstam

HOS KAMRATERNA
I 114 STOCKHOLM

Höstträff 14/10 1971

Rätt många kamrater hade mött upp
till fjolårets höstträff med I 14 S.
"Dess Luststott" besåg vi i samlad trupp
och fylkades se'n i kadetternas mäss.
Och middagen — givetvis ärter och fläsk,
för dagen förstärkt med en pannkaksbit —
den sköljde vi ner med passande läsk
förutom ett dagsbehov akvavit.
Och årsmötet gick i flygande fart
då allting man nickade bifall till.
Och omval av Ledningen blev det så klart
för Ledningen brukar ju få som den vill.
Curt Göransson sedan höll föredrag
om direktiv kontra klokhet som var
motivet till ÖB:s besparingsförslag
i fråga om Sveriges fasta försvar.
På detta följde som nästa etapp
en frivillig, obligatorisk kollekt.
Och oaktat summan blev ovanligt knapp
till Ledningens sammankomster den räckt.
Förträffliga vinster av olika slag
av Sööder som vanligt lottades ut.
Kamraterna trivdes i största behag
och verkade nöjda när kvällen var slut.
Sällsamt mellanspel
Arbetsbördan — som det sades —
på en omvald Ledning lades.
Mötet här skall inte tro att
Ledningen sej bara roat!
Träffar måste förarbetas.
Nya samlingsplatser letas.
Maten provas. Drycker smakas.
Allting noga övervakas.

Som det synts av protokollen
nästa ledningsträff blev hållen
i ett fyrskepps innandöme.
För vårt mod Ni oss berömme!
Efter middan och avecen
var det glashalt där på däcken.
Becksvart mörker — inga räcken!
Mine bröder — rena skräcken!
Ja vi blev — fast högst vitala —
nästan satta på det hala.
Men som syns — vi överlevde
och en provkörd vårträff blev de'.
Vårträff 18/4 1972
En vårträff blev det 18:de i fjärde.
Ett femtital kamrater tackat ja,
ett bra bevis på vår förenings värde
och att dess träffar slagit ganska bra.
Först bjöds vi på kulturhistorisk njutning —
en trevlig film med bärgningshistorik.
Och Wasaskeppet — under stark begjutning
förnämligt skildrades till skvalmusik.
Så följde middagsmålet — en femetta —
som vanligt inlett med "Slå i — drick ur!"
Och vad man sedan minnes efter detta
är mest en krigarkör i blandad dur.
Vi hade nöjet att få träffa Gösste
och njuta av hans klara exposé.
Han ville ej gå hem — tyvärr han måste.
Han har ju även regementet, se!
En del gick tidigt hem — då främst de gamla
som Ragnar Vrang och Arthur Linton, "Sir".
Allt medan yngre bröder sig församla
att ljuga krigarminnen som sig bör.
Anyo mellanspel
Kort blev sommaruppehållet
som det synts av protokollet.
Verksamheten måste ledas
och en höstträff förberedas.
Ledningen drog bort från staden
skrämd av fyrskeppseskapaden,
bort från det marina bandet
till en skränfri vrå på landet.
I en stuga nära Stäket
Tage Lundberg fixat käket.
Uppbördsmannen — mästerkocken
borde få eloge i Bocken.
Vi förstod här skulle bliva
en rejäl surströmmingsskiva.

"Fjorton var!" — så sattes målet.
Det är bra för den som tål'et.
Mat och dryck i långa baner!
Efter detta smiddes planer.
Lätt nog kunde konstateras
— något annat bör serveras!
Ja, så prövar vi oss fram
till ett passande program!
Slutstycke
Nog Ledningen haft mycket att bestyra
och inte bara prov av dryck och mat.
Och om dess egna träffar verkat dyra
så har de också givit resultat.
Vi gläds åt alla — knektar som civila
som — när vi kallat — gärna kommit hit.
Och är vi ännu inte helt stabila
så har vi ändå nått en liten bit!

För Ledningen

T. Wiklund

Du, som icke nåtts av det glada budskapet om I 14 S, Du som är eller har varit vpl, i reserven etc eller över huvud känner någon samhörighet med regementet: Vill Du bli kallad till våra sammankomster så sänd en rad till Skrivaren Ivar Hillström, Loftvägen 10, 142 00 Trångsund. Välkommen!

I 14 S GRANSKNINGSBERÄTTELSE 1971/72

Jag utsetts att även i år revidera
föreningens räkenskaper med mera
har ställt mig detta till efterrättelse
och avger härmed min granskningsberättelse.
Till fullgörande utav det uppdrag jag fått
jag Ledningens handlingar genomgått,
har granskat dessa böcker så snart jag har fått dom
och böcker har Myntsamlarn ovanligt gott om.
Med nöje jag genomgått protokollen
och stickprovsgranskat den inre kontrollen.
Av protokollen jag vidare sett
att nödvändig avskrivning även har skett.
och Ledningens vinst- och förlustelseräkning
den stämmer precis med dess budgetberäkning.

Ty vinst under året det icke har blitt
och kostnader Ledningen själv har bestritt.
Ett mindre saldo på sparkasseräkning
dock utvisar framlagd balansgångsräkning.
Av Uppbördsmannen jag erfarit har
att skivan med marschen han ännu har kvar.
Då granskningen ej givit anledning till
något anmärkningsvärt — jag föreslå vill:
Att vi fastställer framlagt balansgångsräkning
med tack för ett genomfört verksamhetsår.
Och ansvarsfrihet gives — förstås med beräkning
att kanske det klarar sig ännu ett år.

Stockholm 12/10 1972

H. Johansson

Av Ledningen godkänd granskningsman

MINNENA FRÅN LUCKAN

lever länge som omtyckta samtalsämnen.
Återuppliva dem genom kamrat- och kompaniträffar på "Regementets dag"!

KONTAKTMÄN

4. komp: Hans Skoog, Hamngatan 23 B, 811 00 Sandviken
5. komp: Ove Larsson, Köpmangatan 2, 740 52 Gimo
7. komp: Per-Olof Lund, Valsaregatan 72, 811 00 Sandviken
8. komp: Hans Blomkvist, Ö. Storgatan 28, 826 00 Söderhamn
9. komp: Sonny Kvist, Box 2048, 810 40 Hedesunda

ETT SOLVARV

i kronans kläder

1972

JANUARI

HEMVÄRNSGÅRD

Hösten 1971 gick AMS med på att bekosta renovering och ombyggnad av regementets gamla bagerilokal intill gamla överstebostället, numera fostaben, Valls herrgård. Det skulle få kosta 220.000 kronor. Byggnaden var ursprungligen mejeri vid kungsladugården Vall men omvandlades vid regementets flyttning till Gävle till bageri. Landsantikvarien har bestämt att så mycket som möjligt ska bevaras av husets ursprungliga utseende: den röda färgen på huset, dörrarnas gröna färg, huvudentrén. På baksidan skall byggas en terrass. Gården skall ramas in av buskar, alla träd ska stå kvar. I övrigt skall markområdet utgöras av gräsmattor. "Hemlighuset" ska göras om och användas till förråd. (27/1)

FÖRSÖK

Sedan maj månad 1970 pågår försök med lägre regional ledning i Gävlegarnisonen. Fram till årsskiftet 71/72 har regementet och fo-staben varit två skilda myndigheter. Från den 1 januari har de inom ramen för försöken slagits samman till en benämnd Fo 49 — I 14 under ledning av försvarsområdesbefälhavaren överste Allan Månsson och med regementschefen, överste Carl-Henrik Gåsste, som ställföreträdande chef.

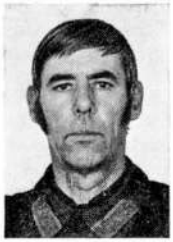
SPANING

Spaningskompaniet vid regementet har under några dagar haft möjligheter samverka med ett par helikoptrar från arméns helikopterskola i Boden. Bland annat har orienteringsövningar med hjälp av helikopter praktiserats i skogarna från Mårtsbo till Oslättfors. Flera av spaningskompaniets soldater har fått tillfälle känna på hur det är att transporteras med helikopter. (27/1)

RÖSTNYTT

I nästa månad, när soldaterna på I 14 skall rösta fram sina representanter till värnpliktsriksdagen i Örebro i slutet av mars, kommer hålkortsvalsedlar, som sedan räknas maskinellt, att användas. Man vill pröva det nya sätt att rösta, som valtekniska utredningen har föreslagit till riksdags- och kommunalvalen i september 1973. I vallokalen kommer väljarna att få lika många kasetter, som förbandet skall välja ombud. Bakom ett "valbås" stoppar väljaren ner en valsedel i varje kasett. Dessa lämnas sedan till röstmottagaren. När röstningen är slut, transporteras boxarna med kasetterna till en länsstyrelse eller till riksskatteverket, där valsedlarna räknas. (20/1)

50-ÅRING

Den 23/1 fyller rustmästaren vid regementet J L Persson 50 år. Han har i hela sin militära tid varit knuten till vårt regemente. Sedan flera år tillbaka ansvarar han för regementets fotolaboratorium och är regementets fotograf. Han tjänstgör på utbildningsavdelningen och handlägger frågor som rör säkerhet vid skjutningar och markskaderegleringar. (22/1)

ÖVNING

Under januari månad bedriver GU-bataljonens kompanier övningar utanför förläggningsorten för att öva förbandets förmåga att uppträda i terrängen under vinterförhållanden, även om nu snötillgången inte är vad den borde vara. Sålunda övar bl a 12. komp i trakten av Rörberg med tonvikt på underhållstjänst, 5. kompaniet i Mårtsbo tränar upp sin färdighet som stabskompani och 7. komp, slutligen, bedriver spaningstjänst i Ockelboområdet.

SNÖFYND

I dagarna tränar en grupp motorcykelordonanser från I 14 i Gävle vid Harsa. Snötillgången var inte den bästa för gästrikeregementet och man tog tillfället i akt när man fick veta att västra Hälsingland hade bättre ställt med den vita varan. (21/1)

FN-MAJOR

Major Christer Palm skall under tiden 10 mars — 31 oktober i år tjänstgöra vid den svenska delegationen av de neutrala ländernas övervakningskommission i Korea. Under tjänstgöringen tilläggs han överstelöjtnant grad. (22/1)

CELLBEREDSKAP

En värnpliktig Gävlebo med beredskapstjänst under helgen valde att i stället klä sig civil och lämna regementet. Det skedde natten mot lördagen. Han gav sig ut på stan i sin bil trots att han var kraftigt spritpåverkad. Han togs av en polispatrull och lades in i fyllericell. Efter förhör på lördagen försattes den värnpliktige på fri fot. Han har nu efterräkningar att vänta för civila och militära brott. (24/1)

JUBILAR

50 år fyller på tisdag överstelöjtnanten vid regementet, Paul Gerhard Strömberg. Han är född i Eriksstad i Dalsland, Älvsborgs län. Jubilaren är sedan den 1. oktober 1971 stabschef vid den gemensamma myndigheten Fo 49 — I 14. (24/1)

MARMA-NYTT

Av de ytterligare 4 miljoner kronor av AMS-medel, som ställts till fortifikationsförvaltningens förfogande för beredskapsarbeten inom försvaret, avses 400000 kronor för läger för Hälsinge regemente. (15/1)

FEBRUARI

LÖN

Den verkligt rejäla procentökningen på lönen, om man nu kan säga lön i detta sammanhang, kräver I 14:s kandidater till värnpliktsriksdagen. Vid nomineringen framträdde fyra värnpliktiga med sina program och bl a vill man ha dagpenningen höjd till 50 kronor. Nuvarande ersättning ligger runt 6 kronor varför kravet på höjning kan anses som ganska pretentiöst. Andra krav, som framfördes var reglerad arbetstid, fri tandvård, ständig nattpermission, bättre befälsutbildning, bort med befälets bestraffningsrätt, fria resor, soldatförening m m. De nominerade soldaterna är fr v Nicklas Jacobsson,, Per Sjöhult, Karl-Gunnar Thunman, Rolf Bergholm. (16/2)

MEDALJ

Hälsinge regemente fick på lördagen motta en anrik gåva av 96-årige pensionären Hans Hedblom, Arbrå. Gåvan, som överlämnades till regementets chef överste C-H Gåsste är en medalj, som Hans Hedbloms farfars farfar, indelte soldaten Lars Hed, Arbrå, tilldelades efter slaget vid Oravais i Finland för visad tapperhet i fält. Medaljen överlämnades vid en liten informell ceremoni på Stenbacka ålderdomshem i Arbrå på lördagen. Regementschefen och major Christer Palm överlämnade, som tack för medaljen, en minnestavla, som i fortsättningen skall bevaras hos släkten Hedblom för att minna om dess anfäders bedrifter. (8/2)

VIKARIE

Kapten B. W. Nilsson får från 10 februari vikariatslöneförordnande som major under den tid major C. C. H. F. Palm tjänstgör i Korea. (3/2)

KASERNSKYTT

En värnpliktig vid regementet har av tingsrätten i Gävle dömts till 25 dagars arrest för framkallande av fara för annan, fylleri samt undanhållande. Den värnpliktige avlossade vid ett tillfälle i november förra året ett skott med sin kpist i ett logement. Kulan gick ut genom en ruta. Patronen var av lösskjutningstyp och anses som livshotande under de förhållanden, som rådde då skottet avlossades. (21/2)

ARBETE

När det är muckardags på Hälsinge regemente i april kommer nära 800 unga män ut från regementet — 300 av dem saknar arbete. Av dem är det emellertid bara 50 som vill ha hjälp med arbetsanskaffning av arbetsförmedlingen men 45 önskar tala med en yrkesvägledare. Siffrorna har I 14 fått fram genom en enkät, som gjorts tillsammans med länsarbetsnämnden, berättar personalvårdskonsulent Carl Cederberg. Anledningen till enkäten, vilken ingår i en noggrann förberedelse inför utryckningen, är dagens svåra arbetsmarknadsläge. Av de värnpliktiga har 650 svarat på enkäten och 200 har inte gjort det. De senare har tydligen framtiden säkrad. (3/2)

SKIDSPÄNST

Eric Thimper, överfurir på I 14, vann den individuella extratävlingen i samband med Ebersteinstävlingarna på skidor i Östersund med I 5 som arrangör. Thimper var 14 sekunder före närmaste man. På 21. plats kom Benny Gustafsson även denne från I 14. I huvudtävlingen, som gick i patrullform, kom hälsingarna på en hedrande 3. plats. (17/2)

AVSKED

Majoren vid regementet Åke B. Bendrik har beviljats avsked med pension från 1 april. Major Bendrik inträdde som fänrik i regementet 1939. (11/2)

SKJUTSPÄNST

Östra militärområdets mästerskap i skidskytte avgjordes under tisdagen i Linköping med I 4 som arrangör. I 14:s deltagare dominerade stort bland de 130 deltagarna och vann samtliga lagtävlingar och två klasssegrar. Bland seniorer segrade vid regementet tillfälligt tjänstgörande ryttmästaren Per Ritzén med fanjunkare H. Lindström på 8. plats. Bland de värnpliktiga kom Gunnar Gustavsson från Trönö på 1. plats och Bernt Nilsson, Jädraås, på 3. (17/2)

SNILLEBLIXT

Sergeant I Olsson har tilldelats ersättning med 200 kronor för ett förslag till åskådningsmateriel vid utlämning av 40 cm avståndsinstrument.

MARS

TOLKNINGSFRÅGA

Cykeltolkande hälsingekrigare

MANÖVER

En militärmanöver kommer under tiden 4 till 8 mars att hållas inom ett övningsområde söder och norr om Gävle. Ledare blir regementschefen vid I 14, överste C-H Gåsste. I övningen deltar cirka 1250 man jämte 250 fordon ur inneliggande åldersklass och repetitionsövningsförband. Marmaområdet berörs liksom Hille och kusten mot Bönan-Utvalnäs. Större stridsmoment infaller den 5 mars på I 14 övningsfält och efter kustbandet norrut. I det första fallet övas anfall mot luftlandsatt fiende och i det andra anfall mot på kusten landstigen fiende. (3/3)

RISK

— Cykeltolkningen är alltför farlig! Vi vägrar helt enkelt att tolka 10 mil i vinterväglag.
Det säger flera av 1000 repsoldater, som nu ligger förlagda i Marma i norra Uppland. På fredagen cirkulerade protestlistor i lägret — listor som man hopas få minst 800 namn på. (6/3)

NOTISERNA

Fanjunkare S. L. Persson, Hälsinge regemente, skall 4 april — 5 maj gå på en personalregistratorkurs vid Värnpliktsverket i Solna.

RUS

Upptakten till den pågående repövningen i Gävletrakten blev fuktig i flera bemärkelser. Ett stort antal repinkallade kom berusade till mobiliseringsplatserna och var i flera fall så påverkade att man inte vågade lämna ut skjutvapen till dem. Polisen fick ingripa och omhänderta ett tiotal repgubbar. (7/3)

*

— Soldathemmet med soldatkyrkan vid regementet kommer i fortsättningen att ekonomiskt administreras av fortifikationsförvaltningen i stället för av regementets personalkassa, som bl a tillförts medel från marketenteridriften. (22/3)

PÅ REGEMENTSORDER

— Rm Ritzén och öfu Gahnold har uttagits till beredskapsbataljon 20 B för eventuell tjänstgöring på Cypern okt 1972 — april 1973.
— PA Kn Kindström S L förordnas i arvodestjänst vid Kungl Krigsskolan fr o m 1972.01.01.
— Till officersaspiranter har antagits I C W Söderholm och P E B Langer.
— Serg/ofasp Östling, Berlin och Malm till KS 14/3 — 28/9 1973. Utrustning genom Livkomp försorg.
— Förv Kvist beräknas tjänstgöra vid FN-bat 48 C 10/4 — 31/10 1972.
— Underbefälsmässen omlokaliseras under tiden för om- och tillbyggnad till lektionssalen B 1 fr o m 11/2 t v.
— Lt Svärdenholt beordras till befälskurs i fallskärmsjägartjänst vid FJS 72.05.08 — 06.16.
— Fj P B O Munther och öfu E A Thimper har genomgått GIS' kurs i vintertjänst och tillgodogjort sig utbildningen.

MÄSTARE

Bertil Munther, fanjunkare på I 14, är en så god kpistskytt, att han kom upp i svensktoppen i fältskytte, kpist, vid svenska mästerskapet i Uppsala i höstas. Att han även är säker på handen, då det gäller skidskytte, visade han vid regementsmästerskapet i denna gren, då han var ende befäl, som inte belastades med strafftillägg. (1/3)

NOTERAT

— Kapten R I Wiebe har utnämnts till major vid regementet från 1 april. (18/3)
— Kapten B O E Sandström, generalstabskåren (arméstaben), fränträder 1 oktober sitt stabsförordnande och blir kapten i regementet. (18/3)
— Till majorer inom armén utnämndes i fredagens konselj kaptenerna Oskar Sundberg och Lennart Larsson, Hälsinge regemente. Major Sundberg innehar f n tjänsten som chef för mobiliseringsavdelningen vid Fo 49 — I 14 och major Larsson motsvarande befattning vid Hälsinge flygflottilj i Söderhamn. (25/3)
— Fk Halvarsson, serg Hållander, Jonsson och rustm Y Larsson till granatkastarkurs vid InfSS 72.06.26 — 07.21. Del av tiden vid Villingsberg.

FJÄLLÖVNING

Regementets skolkompani, Livkompaniet, övar traditionsenligt i fjällterräng. Denna efterlängtade "semester och rekreation" inträffar tiden 21 — 28. Kompaniet förläggs i det s k Hockrenlägret i Jämtland. Transport till och från sker i förhyrda bekväma bussar.

FEMETTOR

Vid skjutning om Arvid Källgrens skjutpris 71/72 blev bäste skytt på automatkarbin vpl Dackell, 9. komp, som också fick 55 kronor. Motsvarande på kpist blev vpl Nilsson, 5. komp.

RATIONELLT

Personalnedskärningar med upp mot 30 man torde bli möjliga vid Hälsinge regemente och försvarsområde 49 om regeringen beslutar om sammanslagning av landets regementen och försvarsområden. Gävleregementet och Fo 49 är försöksområde för en sådan här organisation och har fungerat som en enhet sedan årsskiftet. Försökstiden går ut 1 juli — men redan nu har man märkt att sammanslagningen gått utmärkt. (23/3)

APRIL

YNGST

Över 800 man muckar från I 14 i dag, fredag. Muckarglädjen grumlas något över att många är utan arbete. Men ett glädjetjut blev det då överstelöjtnant Carl Björeman kungjorde att Lill Lindfors skulle uppträda på den stora muckarfesten i exhuset på torsdagskvällen. Alla samlades i exhuset på torsdagen. Då var det dags för den traditionella medaljutdelningen till bäste soldat. Men det delades ut medaljer för idrottsliga prestationer också. Regementsmusiken från Falun spelade. Överstelöjtnant Björeman höll genomgång och framhöll att mannarna hade tillgodogjort sig utbildningen relativt bra. De som fick utmärkelser som "bäste soldat 1972" är fr v: Tapio Huovinen, Västerås (8.), Per Olof Eriksson, Sandviken (7.), Gunnar Lundin, Grillby (5.), Tommy Jönsson, Kolbäck (Liv/BSI), Leif Jansson, Köping (12.), Mats Wigren, Söderhamn (9.). (28/4)

CIVILT

Erfarenheterna från den försöksverksamhet som pågått sedan 1970 med att låta värnpliktiga bära civil klädsel på fritid inom kasernområdet har varit goda konstaterar ÖB i en skrivelse till försvarsministern på tisdagen. ÖB föreslår att försöken avslutas. Samtidigt föreslår han att tillståndet utvidgas och att bestämmelser om sätten att bära civila kläder utfärdas. Det skall gälla från 1 juli i år och omfatta hela krigsmakten. (12/4)

JUBILAR

Den 30/4 fyller fanjunkaren vid regementet Hilding Lindström 50 år. Han har under senare år tjänstgjort som stabsunderofficer vid bataljonen. Jubilaren är en av regementets genom tiderna mest kände och bäste löpare och skidåkare.

ÄLDST

Här ses förvaltare Helmer Nygren uppvakta och gratulera Johan Klaar. På tur att lyckönska 90-åringen på Gyllengården i Edsbyn är brorsdottern Agnes Björk med maken Edvin från Bollnäs.

Torsdagen var en stor dag för Johan Claar. Då fyllde nämligen f d indelte soldaten Johan Claar i Edsbyn 90 år — och blev naturligtvis föremål för storartade uppvaktningar. Men mest gladde honom ändå att Kungliga Hälsinge regemente kom ihåg honom och uppvaktade med blommor genom alftasonen, förvaltare Helmer Nygren, sekreterare i regementets kamratförening. Johan Claar var soldat i elva år — och lika länge var han också predikant. Den vitale 90-åringen kan se tillbaka på ett skiftande och rikt liv. Han är född i Kyrkbyn, Ovanåker, och har sedan varit verksam inom de mest skiftande områden. (21/4)

50-ÅRING

50 år fyller på måndag (1/5) överste Carl-Henrik Gåsste, Gävle. Han är född i Hudiksvall och blev officer vid I 5 i Östersund 1946. Från 1959 — 1963 var han kapten i generalstabskåren. Från 1964 undervisade han vid Kungl Militärhögskolan i strategi och utnämndes till överstelöjtnant 1966. Överste Gåsste kom till regementet 1968 och tjänstgör sedan oktober 1971 som regementets chef. (29/4)

HÅRDA TAG

Under två dagar, den 19 och 20, äger den sedvanliga plutonsfälttävlan rum med inneliggande åldersklass. Tävlingen är uppdelad i två etapper, varav en i mörker. Den första etappen börjar med en cirka 8 km lång förflyttning till fots i form av poängorientering. Så följer mörkerskjutning samt materielkontroll. Etapp två sker under dager. Den börjar med skjutning, fotorientering omkring 10 km och materielkontroll. Därefter vidtar fotorientering 8 km, tillagning och utspisning av VA-livsmedel (1 timme), handgranatskastning och till sist ett skjutmoment. Under hela tävlingen kontrolleras marsch- och ljusdisciplin.

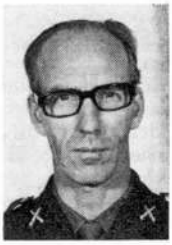
MAJ

ELDIGT

Ett stort område på Hälsinge regementes skjutfält i Gävle eldhärjades på tisdagen sedan torrt gräs antänts i samband med skjutövningar. Ett område på 300 ggr 300 meter gräs- och skogsmark avbrändes. På tisdagen hölls skjutövning med granatkastare på fältet. Inför övningen hade det ordnats med brandsläckningsberedskap. En av orsakerna till att elden fick sådan spridning tros ha varit, att man inte förrän röken från rökgranaterna skingrats upptäckte brandens omfattning. (17/5)

JUBILAR

Rustmästaren vid regementet, K A Nyström, fyller 30/5 50 år. Han började sin militära bana vid Kungl Norrbottens regemente i Boden men kom i början av 1960-talet till regementet. Här har jubilaren haft tjänst dels vid truppen såsom kompaniadjutant, företrädesvis vid skyttekompanier, dels i stabstjänst. F n tjänstgör han på sektion 3 med handläggning av personalfrågor. (29/5)

HEMBYGDSGÅRD

Det som ligger Hanebo hembygdsförening varmast om hjärtat just nu är kanske det gamla soldattorpet i Acktjärn, som man under ett par års tid haft i sin ägo. Alla medlemmar är glada att förfoga över detta tidsdokument från 1700-talet. Det gamla torpet har bl a försetts med nytt spåntak och dessutom genomgått en omfattande renovering invändigt. (31/5)

REGEMENTET. Överstelöjtnant Carl Olof Rosenius, Hälsinge regementes reserv, utnämndes i fredagens konselj till överste i armén från den 6 maj.

VÅRMANÖVER

Vårens repetitionsövningar inom östra militärområdet har bl a medfört att Fo 49 — I 14 i Gävle fått utbildningsansvar för drygt tvåtusen man, som skall övas i lokalförsvaret. Deras kunskaper kommer att testas i den slutövning som benämns "Hälsingen" och kommer att äga rum tiden 12 — 17 maj. Fälttjänstövningarna kommer att till sin huvuddel genomföras inom området Norrala — Hanebo — Maråker (söder Vallvik) med tyngdpunkten till Söderhamnsområdet. Del av övningen kommer att förläggas till norra delen av Gävle kommun (Hamrånge) och nordöstra delen av Ockelbo kommun. Övningsledare är chefen för Fo 49 — I 14 överste Allan Månsson med överstelöjtnant Paul G Strömberg och kapten Knut Björkenstam som biträdande övningsledare. (26/4)

LIVSFARA

Två personer svävade i fara när en berusad repetitionssoldat under helgen från en bil avlossade ett skott med en kulsprutepistol på en gata i Gävle. En 10-årig pojke och en kvinna befann sig i skottriktningen men träffades inte. Skytten ligger inkallad på Hälsinge regemente. Han hävdar att han hade sysslat med vapenvård, när skottet av våda brann av. Ytterligare en man satt i bilen. (8/5)

NOTERAT

— Överfurir Lindeberg skall tjänstgöra som befäl vid försvarets skyddsskolas i Kungsängen övningskompani 29 maj i år — 4 maj nästa år. (25/3)

TESTAMENTE

Framlidne riksdagsmannen Primus Wahlmark och hans likaledes framlidna maka Edith har testamenterat 1000 kronor till Hälsinge regementes kamratförening för något nyttigt ändamål, som regementschefen får bestämma. Primus Wahlmark föddes 1883 i Söderhamn, där han började arbeta inom tryckeribranschen innan han så småningom kom till Gävle och sedan till Uppsala. Han avled 1955 och hans maka 1971. (8/5)

PÅ REGEMENTSORDER

— Fj E A Albertsson har fr o m 1/5 beviljats avsked och från nämnda dag utnämnts till fj vid signaltrupperna med placering vid S 2, Karlsborg.

— Öfu Söderlund elev i mckurs vid MotorS 23/5 — 22/6 samt vinterdelen 10/1 — 17/1 1973.

— Lt Alin, fk Ström, Röjerdal, Östberg och Larsson genomgår IOS 72.10.17 — 73.04.28. Under samma tid genomgår serg Ögren, Svenneke och Sundell IUOS.

— CA har fr o m 1/10 till kapten i I 14 förordnat kaptenen vid I 17 Bo E Sandström.

— Fj S-E Stolth entledigas på egen begäran fr o m 1/5.

— Till fj i regementet har fr o m 29/4 utnämnts serg Hållander, Jonsson, Thuresson och Lundström.

MÄSTERSKAP

Goda resultat — tvåa i lagtävlingen och en tredje plats individuellt — nåddes av Hälsinge regemente i mästerskapstävlingen i fälttävlan för Östra militärområdet, som arrangerades av Södermanlands flygflottilj i Nyköping. Bland seniorerna kom löjtnant Göte Winberg på andra plats, av äldre oldboys kapten Karl-Erik Björk på tredje plats, veteraner fanjunkare Hilding Lindström på en sjunde plats.

JUBILAR

50 år fyller den 8 maj förvaltaren i fortifikationskåren Lars-Olov Ågren. Han är född i Los och har i hela sin militära tid varit knuten till regementet med undantag för vissa kommenteringar på annan ort, bl a till Gävle försvarsområdesstab. F n innehar jubilaren befattningen som fortifikationsunderofficer vid Fo 49 — I 14. (6/5)

JUNI

ERINRAN

För att erinra om gångna tiders hälsingebragder har anskaffats skyltar med namn och årtal på de segrar regementet en gång vunnit. På årsdagarna sätts resp skylt upp utanför kanslihuset

ERINRAN 1

Med sedvanlig pompa meddelades de nyinryckta soldaterna Krigsmans Erinran i regementsparken på fredagen. Efter avlämning till regementschefen, överste C-H Gåsste, inspektion av de nyinryckta och parad för fanan meddelades den sedan 1967 använda nya utformningen av erinran. Faluavdelningen av regionmusiken (vilket intetsägande namn!) medverkade med sedvanlig hög musikalitet under regementstrumslagare Sven Söderlunds eminenta stavföring. Som vanligt var Regementsparken till sin fördel — skön försommargrönska och en lysande sol, som säkert gjorde det extra varmt innanför vapenrockarna. (17/6)

ERINRAN 2

Flertalet värnpliktiga är starkt kritiska till sin militära utbildning. De anser, att utbildningstiden kan skäras ned om dödtiden försvinner och undervisningen blir bättre. Detta visar en MPI-utredning. (22/6)

INRYCKNING

I måndags ryckte 500 man in till I 14 för grundutbildning. Av dessa är 100 underofficersuttagna, 65 handräckningsvärnpliktiga och resten underbefälselever. I sex fall ville de inkallade ha vapenfri tjänst eller vägrade militärtjänst över huvudtaget. En glädjande nyhet för de inkallade är att penningbidraget höjs med en krona från 1 juli. Höjningen innebär att en menig får 7 kronor om dagen.

UTRYCKNING 1

I dag muckar 4. kompaniet på Kungsbäck. I går hade de avslutningsfest. Därvid delades belöningar ut till kompaniets bäste soldat — Bengt Hjalmar Björk från Åshammar. Han erhöll en belöningsmedalj i guld, diplom samt en bok om regementets historia, alltsammans utdelat av överste Gåsste. Det är cirka 60 man, som gör militär utryckning i dag. De har då gjort ett års tjänstgöring i det militära. (22/6)

PÅ REGEMENTSORDER

— F d kaptenen i regementets reserv C H Tollerz får t v bära uniform vid tillfällen som anges i TjRK kap 8:29 punkt D.
— Svenska Flaggans Dag: regementets fana med fanvakt ur Livkomp deltar i flaggfesten på Strömvallen 6/6 1830. Fanförare: fj Laurén. Fanföraren anmälan för fk Ström vid Strömvallen 5/6 för anvisningar.
— Fj F H C Lundqvist beviljas avsked på egen begäran fr o m 8/7.
— Följande officerare skall vara elever vid MHS, armélinjens allmänna kurs 72—73: lt Ringqvist, Nilsson, Winberg och Olsson.
— Förv L O Ågren har i samband med pensionsavgång 72.10.01 erhållit transport till Fort reserv.
— Vpl inryckta 5/6 får fr o m 30/6 bära civila kläder i enlighet med i RI kap 16 utfärdade bestämmelser.

50-ÅRING

50 år fyller den 8/6 rustmästaren vid regementet N E Jonsson. Jubilaren är född i Hälsingland. Han har under hela sin militära tid varit knuten till regementet. Han upprätthåller f n befattningen som kompaniadjutant vid stabskompaniet, 5. komp, en befattning, som han haft i många år. (7/6)

UTRYCKNING 2

Svår läkarbrist råder inom försvaret. 13 förband saknar helt läkare. Totalt fattas 22 läkare på landets 80 förband. Från den 1 juli står även I 14 utan förbandsläkare. Då slutar nämligen doktor H. Backlund sin tjänst. — Vi anser det inte vara något större problem, säger överstelöjtnant Hans-Olof Trång, som är personalchef på regementet. Tjänsteläkaren tillförordnas då som förbandsläkare. Om det uppstår vakanser får det lösas med vikarier, vilket tidigare inte varit så svårt. (12/6)

INFLATION

Den 1 juli införs genom ändring i värnpliktslagen ett nytt tjänsteställningssystem inom krigsmakten. Vid Hälsinge regemente har från och med detta datum utnämnts:
Till överstelöjtnant majorerna C. C. H. F. Palm, C. A. Sundstedt, B. F. B. Eriksson, S. E. M. E:son Söderpalm-Berndes, U. S. M. Gjerulf, R. I. Wiebe.
Till major kaptenerna C. T. Kjessel, E. Persson, K. G. Fredriksson, A. Lingblom, B. W. Nilsson, S. P. Åkerman, B. A. Sundstedt, K-E Björk, G. L. Fröderberg, A. N. O. Järvestad, T. Uhlin, B. M. Hörner, S. O. Zetterlund, J. E. Danielsson, K. O. K:son Björkenstam. (17/6)

NYBYGGE

En 600 kvm stor övnings- och vårdhall kommer att uppföras inom I 14:s övningsområde i Gävle. Hallen, som kostnadsberäknats till 900.000 kronor, torde stå klar under 1973. Den skall användas dels som övningshall för nyinryckta vid otjänlig väderlek och dessutom som utrymme för persedelvård i samband med större övningar. (20/6)

JULI

BEFÄLSREFORM

Rustmästare Evan Olsberger, t v, han är fanjunkare från och med i dag. Han är också plutonsofficer. Förvaltare Otto Hälsingdal blir kapten och är kompaniofficer. Kapten Bengt Nilsson är från och med i dag major och tillhör regementsofficerskåren.

I dag träder den nya befälsreformen inom krigsmakten i kraft. Reformen, som inte uppfattas som en reform av alla, betyder i korthet att så gott som alla underbefäl i dag får kalla sig plutonsofficerare eller gruppchefer. Underofficerarna blir kompaniofficerare och officerarna regementsofficerare. Gemensamhetsbegreppet för allt befäl blir officer, ett förhållande som vårt land är ensamt om i världen! Totalt berör nyordningen 150 befäl på I 14, de får alltså nu byta gradbeteckningar på sina uniformer. Och eftersom var och en är skyldig att ha två uniformer och flera har mer än två så blir det ganska många knappar, stjärnor och kronor, som måste tas bort eller sys på. (1/7)

UTLÄNNINGAR

Militära världsmästerskap i orientering kommer att äga rum i nästa månad. På grund härav gästas Sverige och svenska militära förband av utländska militära orienteringstrupper. I 14 har under en vecka i slutet av månaden sålunda besök av tio brasilianare. Större delen av tiden vid regementet ägnas åt orienteringstävlingar. Följeofficer är överstelöjtnant Eriksson, I 14. Efter sejouren på Kungsbäck åker de sydamerikanska gästerna till P 4 i Skövde.

PÅ REGEMENTSORDER

— RO/Övlt Å Bendrik står till FN förfogande 72.10.11 — 73.10.10.

— R/Kn N S Ohlsson uttas preliminuärt att stå till FN förfogande 74.05.20 — 75.05.31. Utbildning kommer att ske i Niinisalo, Finland, under 4 veckor september 1973.

— Nådeanmälan: H M Konungen har förlänat övlt Eriksson, Wiebe, mj Persson, Fredriksson, Lingblom svärdsorden (RSO) och fj Fredman svärdsmedaljen (SvM).

Hälsingevakt på Norrbro med regionmusiken från Västerås i täten

Under hela två veckor i juli månad bestrider Hälsingarna högvakt på Kungl Slottet i Stockholm och klarar därigenom av all högvaktstjänst utbildningsåret 72/73 i en omgång. Flertalet befälsskolor på de olika kompanierna är kommenderade en eller flera vakter per skola. I brist på levande musik vid de otaliga förövningarna hade speciell marschmusik bandats genom tillmötesgående av Svenska Marschfrämjandets representant i Gävle.

Och så här kunde en annons angående vaktparaden se ut:
"Hälsinge regemente svarar för högvakten på torsdagen. Avgående styrka ur samma regemente. Vid avgående vakts avmarsch spelar regionmusikkåren i Västerås regementets marsch av H. Schmidt. Dirigent är regementstrumslagare Bernhard Aurell. Efter avlösningen genomförs figurativ marschmusik. Vaktavlösningen sker kl 12.15. Högvakten utgår från Sergelarkaden kl 11.30." (13/7)

JUBILAR

50 år fyller den 21/7 kaptenen vid regementet L O Hägglund. Kapten Hägglund har hela sin aktiva tid tjänat under den svart-vita fanan. Bland kommenderingar kan nämnas flera år vid d v InfSS på Rosersberg. Hägglunds specialitet i trupputbildningen har varit grkpjästjänst. Sedan slutet av 60-talet tjänstgör jubilaren vid mobavd, häst-, hund- och bildetaljen. (22/7)

UTNÄMNING

Till överste och chef för Kronobergs regemente har utnämnts chefen för Arméns kompaniofficersskola i Uppsala överste Per-Hugo Winberg, Hälsinge regemente. Överste Winberg är född i Kristianstad 1920. Han blev officer i Ystad 1942, generalstabsofficer 1958, överstelöjtnant 1964 samt överste och chef för Arméns underofficersskola 1968. Han kom 1965 till I 14 i Gävle, där han bl a tjänstgjort som utbildningsofficer.

AUGUSTI

TESTNING

Ergometertest av jägare på 5. komp. Fr v: 204 Falk, öfu Thollén, 203 Hermansson, 205 Karlsson och lt Froste

PÅ REGEMENTSORDER

— Mj T Uhlin och mj S O Zetterlund har avlagt intendentsexamen 25/8. Mj Uhlin tjänstgör t v dock längst intill 73.04.20 vid Fo 66. Mj Zetterlund utnämnes till mj i IntK med tjänstgöring vid försvarsstaben t v.

— Kn G H Ahlström förordnas fr o m 1/10 intill 1/4 1973 som hemvärnskompanioffícer vid Fo 49 och åtnjuter under samma tid tjänstledighet från innehavd befattning vid I 14.

— Till militärpastor fr o m 1/10 har förordnats kyrkoadjunkt Bo Strömberg. Kyrkoadjunkt Sture Larsson har från samma datum entledigats från motsvarande befattning.

60 ÅR

60 år fyller den 12/8 överstelöjtnant Harald Westman. Jubilaren blev fänrik vid f v Upplands regemente 1934. Han deltog som frivillig 1940 i finska vinterkriget. Blev major vid regementet 1955. Stabschef vid d v Fo 21 1/10 1960, en befattning som han innehade intill sin pensionering hösten 1967. Jubilaren har även därefter varit i tjänst vid fostaben och är f n operationsofficer på operationsavdelningen. (118)

ÄTNING

Lunch i det fria för GBS på 8. komp. Fr v: befälseleverna Persson, Westerman, Aho och Dahlin

REGEMENTETS DAG

Regementets dag vid I 14 firas den 3 september efter traditionsbundna former. På förmiddagen blir det flagghissning med början vid rådhuset. Samling sker enligt gammal hävd vid minnesstenen i regementsparken för äldre värnpliktsårgångar. Så följer marsch genom staden, krigsmans erinran, korum, förbimarsch, stridsövning, fallskärmshopp, förevisning av lokaler m m. (4/8)

NATTPERMIS

Huruvida I 14 berörs av försöken med ständig nattpermission är inte beslutat än. Försvarsstaben skall i slutet av augusti besluta vilka tio förband som får fria nätter. 1948 gjorde man liknande försök men försvarsledningen tyckte inte att det blev tillräckligt med sömn för de värnpliktiga — något som även de värnpliktiga tyckte. (4/8)

OS-TIDER

Under tiden för OS 72.08.30 — 09.08 ändras dagordning, utspisning m m för värnpliktiga vid GU-bat i Gävle enligt följande:

Frukost kl 0600 — 0645
Övningspass fm kl 0700 — 1100/1130
Lunch (Liv,4.,5.,7.) kl 1100 — 1200
(8.,9.,12.) kl 1130 — 1230
Övningspass em kl 1200/1230 — 1600
Middag kl 1630 — 1730

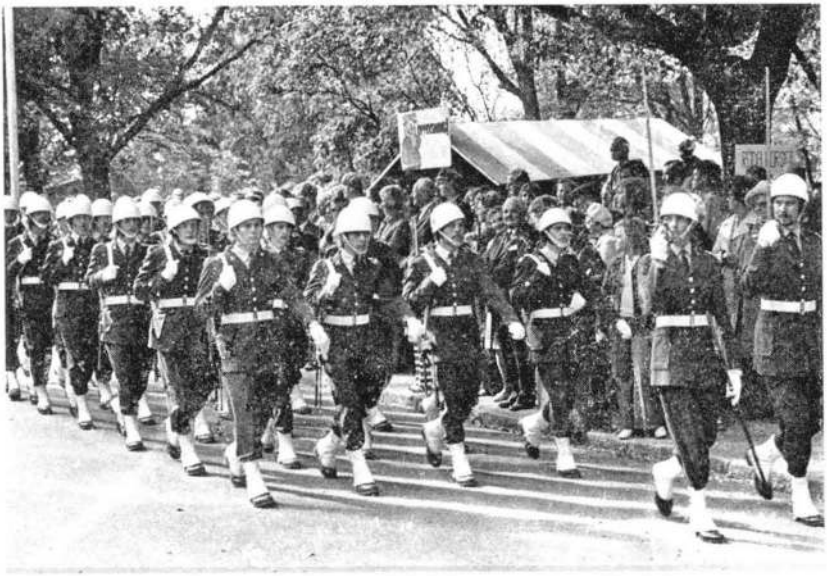
Radio- och TV-program får efter 2230-sändningens slut omkring kl 0040 avlyssnas (följas) i lektionssal eller motsvarande utrymme på komp.
Pvkons mottagning kl 1100 — 1230.

PÅ REGEMENTSORDER

— RO/Kn K A Rehnström avgår ur reserven på grund av uppnådd åldersgräns fr o m 73.01.01.
— Till mj i regementet har från 1/10 utnämnts R/Kn Österdahl, H Jansson och S Ohlsson.

SEPTEMBER

REGMENTETS DAG

Paradtropp ur Livkomp under förbimarsch för överste Gåsste framför kanslihuset

Söndagen den 3 högtidlighölls som traditionen bjuder Regementets Dag. Dagen började oroväckande med mulet väder. Men under förmiddagstimmarna skingrades molnen och lagom till ceremonierna på Lilla fältet var himlen blå och solen värmde gott, kanske lite för gott för den som var iklädd kronans vapenrock. Redan klockan åtta på morgonen hissades flaggorna i topp på Rådhustorget. Några timmar senare, närmare bestämt klockan 11.30 spelade Faluavdelningen av regionmusiken på Slottstorget. En kvart senare skedde avmarsch därifrån med musik, fanvakt och paradtrupp, den senare utgående ur Livkomp. Arrangemangen uppe på Kungsbäck var de sedvanliga och lockade cirka 8000 åskådare att bekanta sig med dagens hälsingesoldater. En av höjdpunkterna under dagen blev förstås stridsövningen, som ägde rum på Lilla fältet och med för ovanlighetens skull deltagande av granatkastare. Och självfallet hoppade regementets egen fallskärmshoppare, majoren Gert Fröderberg, fallskärm med sedvanlig bravur. I Regementsparken fanns möjligheter förlusta sig med skytte, bollkastning, lotterier och filmförevisning. En överskådlig vapen- och materielexposé var arrangerad. I matsalen bjöds på härlig middag, serverad av kökets flinka damer. Under kvällen var anordnat dans i exercishuset. Och som vanligt slutade dagen med stort tapto utanför kanslihuset.

SPRÄNGLADDAD NATT

Vpl Persson, 12. komp, hjälper till med transporten

Inom loppet av endast några dagar har i Skutskär hittats flera militära artilleriprojektiler, som betecknas som synnerligen farliga. Efter larm till I 14 ryckte regementets ammunitionsröjare, fj Rune Lundström, ut och i ett par nattliga transporter på en avlyst E 4 såg han till att de farliga tingestarna kom till Marma skjutfält för att oskadliggöras. (20/9)

SKALLGÅNG

Ett 50-tal man militär från Hälsinge regemente sattes på fredagen in i spaningarna efter en försvunnen 77-årig man, som avvikit från Bollnäs sjukhus. I första hand skall ett område sju—åtta kilometer nordväst om sjukhuset genomsökas. (23/9)

TERRÄNGTJÄNST

Under mitten av månaden genomförs en del övningar utanför garnisonsorten. Anledningen härtill är att ge soldaterna en viss vana att "umgås med och i naturen". Sålunda övas spaningsavd på 5. komp uppe i skogarna vid Åmot. Samma komp stabsplut bedriver övningar i trakten av Rörberg.
Livkomp befälsskolor var även de ute i Åmotstrakten samtidigt som kamraterna på 5. GU-bat "tungviktare" — granatkastarkomp med nummer 9, övade sig ute i Marma i den uppländska sandmon.

MÄSTERSKAP

RegM i friidrott äger rum på Strömvallen 19/9 och 21/9, båda dagarna kl 1800 — 2000.
RegM i terränglöpning 5 km äger rum 13/9 kl 1500 med start och mål på Lilla fältet. Löpningen sker på regementets nyanlagda 5 km-spår.

50 ÅR

Majoren Richard Säfwenberg fyller den 6/9 50 år. Han blev fänrik vid Västernorrlands regemente och kom i början av 60-talet till länsstyrelsen i Gävle som militärassistent. Sedan 1/2 1965 har Säfwenberg varit fointendent. I samband med organisationsförsöken har jubilaren överförts till försöksledningen. (5/9)

OKTOBER

INFORMATION

Öronbedövande!

I går flyttade i princip hela Hälsinge regemente ut i skogen. Hela inneliggande styrkan jämte några kontorsanställda deltog i en förevisningsdag, som gick ut på att soldaterna skall lära känna vad kamraterna på de olika kompanierna sysslar med i sin dagliga verksamhet. En kock, exempelvis, bör veta vad som händer hans skyttekamrater på samma kompani, då detta är under anfall. — Den här dagen har ett allmänbildande syfte, säger överste Gåsste. På I 14 har vi drygt 30 utbildningslinjer. Varje man bör veta vilken roll han spelar i den stora organisationen. — Överstelöjtnant Bo Eriksson, som organiserat hela det informerande programmet, såg nöjd ut, när han inspekterade och följde övningarna. Realistiska stridsskjutningar inledde programmet. Därefter gick man runt på olika stationer, som förevisade exempelvis en stabsplats, upprättad förbandsplats, ett fältkök i verksamhet o s v. (6/10)

PÅ REGEMENTSORDER

— Major Henning Jansson har antagits som major i fortifikationskåren med placering vid Kungl Militärhögskolan i Stockholm.
— Officersaspiranten K B Froste har utnämnts till löjtnant vid regementet.
— Löjtnant P-E O Granvik har entledigats som regementsofficer vid regementet och inträtt i regementets reserv fr o m 8/10.

FÖNSTERKROSS

Två värnpliktiga soldater på regementet i Gävle misstänks för flera brott i samband med bråk i en kasern. De misstänks bl a för att ha krossat fönsterrutor värda 1.180 kronor. Enligt utredningen hade de båda soldaterna varit berusade, när de slog sönder rutorna. När de skulle gripas försökte de fly från vaktstyrkan och satte sig till motvärn. (6/10)

UPPRUSTNING

En långt gående modernisering av regementets skjutbanor kommer att ske i en första etapp i höst och våren 1973. Kompletterande arbeten och montage hoppas man kunna slutföra i en andra etapp hösten 1973. Medel på cirka en miljon kronor har ställts till förfogande av fortifikationsförvaltningen och Försvarets materielverk.

— Den här möjligheten till upprustning har vi väntat på ganska länge, säger utbildningsofficeren överstelöjtnant Rune Wiebe. Stora skjutbanan blir föremål för de största arbetena. Den kom till 1909 samtidigt med regementet. Bl a kommer skjutvallarna att omändras, en rälsmålbana att anläggas och elektroteknikken att användas för markering. (20/10)

INBROTT

Natten mellan den 18 och 19 ägde inbrott rum i regementsmuséet, som är inrymt i den f d musikpaviljongen. Tjuven — eller tjuvarna — tog sig in genom att slå hål i en fönsterruta och därefter lyfta av hakarna. Vid tillfället försvann en pistol, en kpist m/37-39, en kpist m/Thomson med runt magasin och ett gevär m/96 med rem och bajonett.

Senast dessförinnan, som muséet drabbats av inbrott, var i april 1965.

VATTENÖVNING

Under första hälften av månaden genomförs av samtliga kompanier utbildning i övergång av vattendrag. I likhet med förr om åren äger detta rum i anslutning till Gavleån mellan Regementsparken och Boulognerskogen. Patrullbåtar av gummi, de gamla vanliga överskeppningsbåtarna samt flytdräkter kommer till användning. Någon färjning av fordon och materiel äger icke rum i år beroende på att man inte har någon pionjärpluton under utbildning. Denna pluton är den som på en skyttebataljon har att handha färjmaterielen. Övningarna gynnades av genomgående vackert väder och några mer omfattande "vattenskador" har inte inrapporterats på truppen. Och väl är väl det med tanke på åns allt annat än friska vatten! (12/10)

KUPPÖVNING

På fredagen genomfördes en kuppövning med inneliggande åldersklass. Övningen leddes av regementschefen och genomfördes helt formellt av de olika kompanierna genom respektive kompanichefs försorg. Avsikten var att lära soldaterna hitta till sina grupperingsplatser, klara ut hur underhållstjänsten, främst ammunitionstillförseln, skall fungera samt pröva sambandet mellan kompanierna och bataljonsstaben.

NOVEMBER

ANFALL

Öfu Hedlund ger order om anfall till 3. plut på 8. komp.

I Laggarbo söder om Gävle nyttjar regementet sedan något år tillbaka en speciell anfallsbana. I innevarande månad har GU-bat olika kompanier varit förlagda till detta område för att öva upp sin färdighet i anfall. Övningarna genomförs med lös ammunition. Truppen är förlagd i tält och utspisas antingen av medförd koktross eller genom att mat körs ut från regementets matsal. Efter några dagars intensiv drill i Laggarbo genomförs motsvarande övningar i Marma men då med skarp ammunition i vapnen.

UR REGEMENTSORDER

— Till lt i I 14 reserv har fr o m den 1/11 utnämnts RO/Fk Å T Myrberg, resoffasp K H Olsson och O G Sandin.

— RO/Kn J G Andénius medges kvarstå i reserven t o m 1974.12.31.

I en skogsdunge i Laggarbo söder om Gävle efter vägen mot Hedesunda står fänrik Olle Larsson och agerar plutonchef tillsammans med tre andra kamrater från Kungl Krigsskolan i Stockholm. Tre veckor ägnar kadetterna åt trupplivets fröjder på regementet för att ges tillfälle att i praktiken omsätta vad de teoretiskt lärt sig på skolan. Prestationerna bedöms av major Staffan Ohlsson, som skickar betyg på alla fyra till Krigsskolan, när praktikperioden är slut. För Olle Larsson och hans kamrater är det här ett välkommet avbrott i rutinerna på skolan. (17/11)

HANDBOLL

RegM i handboll avgjordes under veckorna 47—49. Man spelade i 2 x 20 min med 5 min paus. Finalen gick den 27 i Exercishuset. Regementsmästare blev 4. komp.

SEGER

Mästare i handboll. Övre raden fr v: Wetterberg, Carlsson, Selldin, Boström, Lindgren, Blomqvist. Undre raden fr v: Mossberg, Lundblad, Hansson, Fröjd, Vestlin

SIMNING

RegM i simning gick av stapeln den 16 på förmiddagen i det nya kommunala badet vid Fjärran Höjder. De olika grenar, som komp tävlade i, var 100 m frisim, 200 m bröst, lagkapp 100 x 50 m. Tävlingarna leddes av instruktör Ekström. På 100 m fritt segrade Ola Håkansson, 7., med Julander, 4., på andra plats.

STATEN TAR ÖVER

Regeringen har bifallit fortifikationsförvaltningens framställning om bemyndigande att avtala om att personalkassan vid regementet till staten överlåter soldathem, klockstapel, soldatkyrka, soldattorp, idrottsplats och dansbana för en köpeskilling om sammanlagt 40000 kronor. De nämnda anläggningarna bekostades ursprungligen av lägerkassan som i sin tur grundades på inkomster från marketenteriet. Soldathemmets verksamhet kunde uppehållas också genom speciella insamlingar av bl a på sin tid regementspastor Ivar Hultin. På senare år har finansieringsproblem uppstått för den samlade verksamheten. (6/11)

BELÖNAD

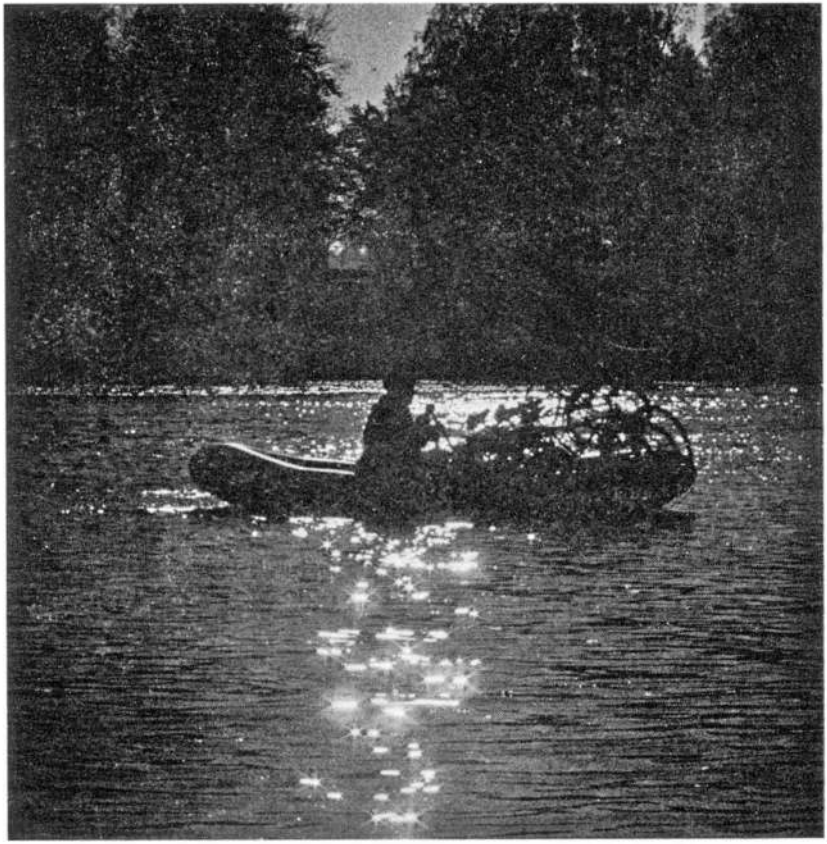
Utdrag ur regopunkt 1227 den 10: "Vpl 520506-7555 Håkansson, 7. komp, tilldelas Kungl Hälsinge regementes förtjänst- och minnesmedalj i silver för seger i armémästerskap i militär fyrkamp för vpl."

SOLDATEN TAR ÖVER

Representanter för olika plutonchefsskolor i landet genomförde på lördagen och söndagen på Folkets Hus i Gävle en konferens för att om möjligt driva igenom sina krav på högre premier. Det är försöken med avkortad utbildning som gör att premierna, som beräknas efter antalet tjänstgöringsdagar, blivit avsevärt mindre än vad tidigare varit fallet. Om inte försvarsministern kan utlova ökade premier kommer aktionsformer ute på förbanden att vidtagas som protest. Dessa aktioner är tänkta genomföras den 20 november. (13/11)

DECEMBER

IDYLL

Även krigisk verksamhet kan bjuda på vackra scenerier

ARBETSLÖSHET

Ett 90-tal av de drygt 900 vpl, som i vår rycker ut från I 14, har i dag inte klart med studier eller något arbete efter utryckningen. Den siffran har man kommit fram till genom handuppräckning i samband med en undersökning av de vpl situation efter muck. Denna kommer att före juluppehållet följas av en skriftlig redogörelse. (2/12)

SAMÖVNING

AKS (Arméns kompaniofficersskola) i Uppsala genomför truppförings-övningar på Marma skjutfält 12.04.—12.08. Övningstrupp ur GU-bat. Personal ur GU-bat förlägges och utspisas i Marma läger.

ORGANISATION

"Hälsinge regemente och Gävleborgs försvarsområde" bör bli namnet på den myndighet, som bildas den 1 juli nästa år genom en definitiv sammanslagning av hittillsvarande regemente och försvarsområdesstab i Gävle. Det föreslog arméchefen när han gav en redogörelse för de senaste två årens försök med samordning i Gävle. Motsvarande skall ske på flertalet håll i landet. Under försöken i Gävle har såväl arméchefen som överbefälhavaren betonat att man varit angelägen om att de gamla landskapsregementena med sina ofta över 300-åriga traditioner ska leva kvar i namnen på de nya enheterna.

INFÖR JULHELGEN

Vakt utgår 12.14—12.24 ur 12. komp och 12.24—01.08 ur vaktplut på 4. komp. Berto 12.14—12.24 ur 12. komp och 12.24—01.08 ur 4. komp.
Vaktfri personal bedriver övningar på tid enligt dagordning under ordinarie befäl.

SOLDATKYRKAN

Julbön hålles i Soldatkyrkan 12.24 1700, midnattsmässa samma dag 2300. Julotta 12.25 0700 samt högmässa 1973.01.01 1100.

KRITIK

— Liksom I 3-soldaterna får du dagligen känna av förtrycket och officerarnas kommandofasoner. Alla missnöjesyttringar hänvisar befälen — och deras talesmän bland soldaterna — till de skendemokratiska förbandsnämnderna. Men även regementsnämnden på I 14 har ju visat hur oduglig den är som redskap för soldaternas kamp! Fler och fler fattar att denna nämnd bara är ett försök från borgarnas sida att leda in kampen i ofarliga banor. Lämna officerarna och deras talesmän bland soldaterna för sig själva på regementsnämndsmötena. Organisera i stället självständiga aktioner för olika kampkrav. Lär av I 3-soldaternas kampexempel((Utdrag ur ett upprop, som undertecknats av Kfml(r) i Gävle).

JULFEST

Julfest med julklappsutdelning för hemmavarande styrka äger rum under regdagbefälets ledning i fritidshuset julafton 1800. För förberedelser och arrangemang svarar C persavd med biträde av C allm enheten och regdagbefälet. Kompanichef insänder till allm enheten senast 12.14 namnuppgift på pers, som icke åtnjuter ledighet julafton. Motsvarande uppgift för pjersonal inlagt å sjh insändes av expförest sjh 12.21.

UR REGEMENTSORDER

— Kn G S Lindström är elev vid MHS fr o m 73.01.08—74.10.12. Fortsättning efter avbrott fort kurs 1970—1972.

— RO/Fj H G Hederstedt medges kvarstå i reserven t o m 1979.12.31.

— P/Fj Schéeles utnämning till fanjunkare vid K 1 och förordnande som plutonsofficer därstädes fr o m 1973.04.01 upphäves.

— Konsulent C Cederberg har förordnats till konsulent i Ag 19 vid F 16 1973.01.01 — t v dock längst till 1973.07.01. Under angiven tid beviljas Cederberg tjänstledigt med C-avdrag Utgifterna bestrides av C F 16.

— PA/Mj K E Floore medviges kvarstå i I 14 res t o m 1974.12.31 och PA/Mj B S R Sylvander t o m 1977.12.31.

— Mj B W Nilsson utnämns till övlt vid regementet fr o m 1973.04.01.

— Övlt B F B Eriksson utnämnd regoff vid InfSS fr o m 1973.04.01.

REGEMENTSSTABEN

Regementschef		öv Gåsste
Stabsavd	chef	mj B Nilsson
	expföreståndare	kn Ö Andersson
	regch sekreterare	fru G Jansson
skrivcentral med fjärrskriftannläggn	kansliskrivare	fru I Jansson
	kontorsbiträde	frk G Öberg
		frk G Bonnevier
		frk L Boberg
		fru M Andersson
budcentral med bokförråd	chef	fj Olsberger
		herr Ahlström
dagtjänstdetalj	chef	mj B Nilsson
	regdagbefäl	enl turlista
	vaktchefer	fj Calissendorff
		fj Ersholt
		fj Olshage
		fj B Johansson
Utbildningsavdelning	chef	övlt Wiebe
grundutbdet	chef	mj S Ohlsson
reputbdet	chef	mj B Sundstedt
		fj Höglund
idrottsdet	chef	kn Winberg
		fj Karlsson
		fj Thimper
		instr Ekström
övnings-skjut-fältsdet	chef inre utbanord	fj Ygert
	„ yttre „	fj B V Eriksson
	„ dukningsgrp	fj Lundström
	„ mark- och säkgrp	fj L Persson
Personalavdelning	chef	övlt Trång
	kontorsbitr	fru M Olsson
allmänna det	chef	kn K Eliasson
		fj Nyström
	kontorsbitr	frk B Larsson
	straffregisterförare	kn Fisk
	bitr förhörsledare	herr Leksell
	auditör	rådman Ormegard
vpl- o registerdet	chef	kn Hälsingdal
	kansliskrivare	frk B Wallgren
pv- o nämnddet	chef	mj Fredriksson
	konsulent	kons Cederberg
	militärpastor	kyrkoadj Strömberg
	bibliotekarie	fj Olsberger
	till förfogande	fru A Ajanki

Hälso- o sjvenhet	chef	vakant
	exp befäl	fj Essingmo
	till förfogande	fj Söderberg
Sjukvårdsavdelning	tjänsteläkare	dr Lemoine
sjukhus	översköterska	fru S Johansson
		fru L Sundell
		fru B Fromhult
		fru H Johansson
	undersköterska	fru M Pettersson
	sjukvårdsbitr	fru A-L Lindh
		fru O Elmquist
		fru M Wihrén
		fru M Skarph
		fru H Bäck
tandklinik	tandläkare	tandläk Lundgren
	tandsköterska	fru B Almén
Utbildningsbat	batch	övlt Björeman
	batch stf	övlt B Eriksson
	expbefäl	fj Wiklund
Central befgrp	chef	övlt Gjerulf
		kn Gustavsson
		kn B G Olsson
		kn Sörquist
		kn Kvist
		fj Jengvert

LIVKOMPANIET

Chef: mj K-E Björk
Stf: kn S Östblom (t o m 1972.10.01)
„ kn J Callenmark
(fr o m 1972.10.02)

Adj: fj L Wikström

Gruppchefsskola 2

Chef: lt Laurén
Stf: serg Lööw

Fu 520402-4877 Backman, Fagersta
„ 521217-7538 Kämpe, Sandviken
„ 521008-7515 Öberg, Gävle
„ 530401-9374 Lindberg, Fjugesta

Fu 480724-755 Wärn, Bönan, Gävle
„ 510201-7532 Wiktorsson, Västerås
„ 501127-7539 Lönn, Kilafors
„ 510413-6956 Helling, Gävle

Gruppchefsskola 1

Chef: lt Nordfors
Stf: fk Olsson

520327-7552 Nässert, Gävle
510114-6917 Larsson, Sala
540430-7596 Andersson, Gävle
510612-7615 Söroms, Alfta
520719-7590 Nilsson, Söderhamn
520403-5579 Näslund, Västerås
510618-7676 Granström, Åshammar
521117-1417 Skytt, Skutskär
530125-6912 Jonsson, Västerås
510919-7599 Bäckius, Gävle
550330-7554 Persson, Gävle
501015-7153 Söderqvist, Sandviken
531120-7616 Fäldt, Mackmyra
511203-7535 Forslund, Gävle
511204-7153 Höök, Hofors
550315-7538 Akerman, Bollnäs
520530-6995 Moberg, Västerås
510128-7596 Lindgren, Sandviken
531028-7015 Karlsson, Fagersta
520913-7636 Östlund, Sandviken
521112-0018 Gustafsson, Gävle
530217-7554 Eriksson, Gävle

Plutonbefälsskolan Sk

Chef: kn Dahlström
Stf: lt Lundström

520520-7557 Eriksson, Gävle
511205-7517 Backman, Gävle
520324-1939 Tannfelt, Järfälla
520403-1131 Hagstedt, Saltsjö-Boo
520412-9331 Nordström, Fagersta
510313-7559 Händel, Hofors
510427-0078 Knochenhauer, Stockholm
511031-9158 Holmgren, Stockholm
511225-7539 Andersson, Enköping
520525-3353 Nilsson, Torstunaby
521028-7537 Persson, Arbrå
520110-7512 Andersson, Hudiksvall
510926-7152 Olsson, Gävle
520406-7531 Langer, Ljusdal
490315-7610 Hedström, Sandviken
511218-6936 Strand, Fagersta
510426-7017 Wiberg, Sala
520313-0033 Bruhn-Möller, Bromma
520330-0479 Pettersson, Hägersten
520106-1156 Landberg, Gävle
500706-7118 Bogren, Bollnäs
510406-6971 Tengstrand, Västerås
510509-7892 Stefansson, Söderhamn
511101-7652 Jonsson, Vallsta
520429-0273 Tänndal, Bandhagen
510325-1095 Lindman, Älvkarleby
531007-7572 Andersson, Gävle
520511-7517 Söderblom, Gävle
530315-1434 Mattsson, Gävle
510930-7578 Elfström, Österfärnebo
510220-8252 Johansson, Uppsala
501225-1012 Säde, Sandviken
511123-1451 Ehrengren, Uppsala
480629-9493 Pyykönen, Sandviken
511220-7518 Bergström, Edsbyn

Plutonbefälsskolan Grk

Chef: kn Beminge
Stf: kn Wing

480109-7538 Randström, Gävle
500412-7634 Pihl, Sandviken
510106-7519 Matikainen, Gävle
510118-7630 Andréae, Söderhamn
510327-6977 Norman, Västerås
510420-7591 Tengdelius, Bollnäs
510708-1431 Witting, Uppsala
510830-7553 Henriksson, Gävle
511120-7691 Jansson, Storvik
520315-7531 Dahlgren, Gävle
520526-7650 Lindström, S. Valbo
521123-7531 Persson, Gävle
530622-7637 Marcusson, Mackmyra
510918-6972 Sundqvist, Arboga
511012-1430 Hellström, Forsbacka
511121-7153 Sjonemark, Uppsala
520131-6295 Vikström, Vällingby
530401-1496 Wallsten, Uppsala

Instr: fk Hållander

490531-7535 Klockare, Sandviken
500607-7613 Ericsson, Gävle
510107-1438 Larsson, Uppsala
510314-7558 Ström, Gävle
510409-7737 Bjerkén, Gävle
510606-2051 Sandh, Vadstena
510722-4072 Söderman, Sandviken
511015-6915 Hjulström, Fagersta
520628-1114 Andréasson, Lidingö
520321-7616 Olsson, Lingbo
521114-1212 Lundahl, Vällingby
530224-1475 Langfors, Uppsala
510825-7519 Eriksson, Sandviken
511003-0151 Sigman, Köping
511109-7530 Elfving, Österfärnebo
511221-7558 Halldén, Bandhagen
520131-6931 Andersson, Arboga
490526-7631 Bernunger, Sandviken

Plutonbefälsskolan Spec

Chef: kn Wallin
Stf: fk Lundberg

521102-7593 Eriksson, Gävle
490716-1493 Jensen, Uppsala
520202-1472 Stelander, Uppsala
520226-1433 Svennung, Uppsala
530507-0236 Wennerström, Hägersten
490415-0077 Arengart, Stockholm
520121-7212 Stolt, Djursholm
510614-5559 Grimfors, Stocksund
520406-0055 Frisell, Bromma
501203-5134 Perers, Linköping
521144-2870 Severinsson, Linköping
500120-1019 Sohtell, Öregrund
521211-7674 Olsson, Hälsingmo
510213-1496 Nyström, Uppsala
481022-0352 Westberg, Uppsala
491012-1476 Almgren, Uppsala
480328-0272 Behrens, Stockholm
520319-1118 Strandberg, Älvsjö
510518-0151 Ljungberg, Vällingby
520317-0294 Elinder, Bromma
540709-0132 Nichanek, Hägersten
521107-2078 Hultgren, Linköping
521014-1999 Claesson, Mjölby
480502-0254 André, Sävar

EN DAG MED HÖGVAKTEN

På morgonen fredagen den 14 juli 1972 hörs en ihållande signal i logementet 13 på livkompaniet vid Kungl Hälsinge regemente. Det är väckarklockan och den visar på 05.30. Dagen börjar för högvaktsstyrkan. Den allmänna morgontoaletten är snabbt avklarad och de sista pinalerna packas i persedelpåsen.

Dags för avlämning och marsch på kolonn till matsalen för att inmundiga morgonmålet. Som vanligt blir det gröt och mjölk. Efter ett tag börjar mannarna att vakna till på allvar och samtalen börjar komma igång runt borden. Då har tiden runnit iväg så pass att det är dags för ilastning i bussen och avfärd.

— Mot slottet!

Största delen av restiden går åt till att sova och inget av vikt händer under nedfärden. Det är först i närheten av Frösunda som aktiviteten börjar igen. Matsalen öppnar och lunchen serveras. Klockan är tio men ingen verkar vara speciellt hungrig. Det kanske är nerverna, som börjar göra sig gällande. Det är ju i alla fall första gången, som vi går en högvakt. Nåväl, alla bestyr är undanstökade och det där suget i maggropen börjar kännas lite starkare. Så äntligen Sergels torg.

Uppställning, visitation och avmarsch. På vägen mot slottet sluter oförutsett en extra man upp bakom högvakten, något vingligt kanske, men ett litet avbrott som gör att nervositeten försvinner för en stund.

Väl framme har nervpirret helt försvunnit och vaktavbytet fortlöper utan några större intermezzon. Endast en patrullutryckning p. g. a. trängande behov.

Eftermiddagen släpar sig fram med en tryckande värme. Antagligen för varmt för att någon skulle orka hitta på något fuffens. Endast fotograferande turister. Busslast efter busslast. Förhållandevis få svenskar tågar fram runt slottet.

Framemot kvällen verkar det som om det svenska folket, det vill säga den yngre generationen, börjar vakna till liv och rörelse. När "the Young Generation" kommer i form kan vad som helst inträffa, speciellt i en storstad. Medan ett befäl får betala dyra pengar om de vill se en "life show" kan en post få uppleva både det ena och det andra utan kostnad.

Det här med öppna förbindelser verkar ha slagit igenom bokstavligen hos en del. Verkligen öppet, mitt framför ett postställe och utan några som helst hämningar, så varför betala med svettigt hopgnetade pengar när man kan få det alldeles gratis.

Nåja, det är nu inte bara dessa så kallade sporadiska möten en post kan glädjas åt. Det finns även mindre glada företeelser. Som alla vet har varje bägare sin malört, så har även den ensamme soldaten, som står på sin vakt. Vissa element har verkligen tagit på sin lott att ställa till otrevligheter för vaktposten.

Appropå bägare så händer det ofta att någon som tagit sig ett glas för mycket somnar på någon för ändamålet illa vald plats. Då står det till vaktens initiativförmåga att kunna förpassa vederbörande till en något lämpligare miljö.

Natten går vidare med några enstaka incidenter och till slut är morgonen randad och solen börjar att skymta i öster. Sakta men säkert stiger den upp och den tryckande värmen kommer åter. Bussarna börjar ånyo att anlända och med dem kommer turisterna med sina kameror. Hundratals och åter hundratals tågar de fram runt slottet. Det är främst det engelska språket, som bryter igenom, men även andra nationaliteter kan höras. Här och var kan man också höra en svensk stämma, trots att de är ganska få.

Anders Pihl

4. KOMPANIET

Chef: kn Sjödin
Adj: kn Lindström

Handräckningspluton

Chef: fj Bengtsson

480527-7037 Boström, Gävle
480822-7732 Ljunggren, Kungsgården
490426-1510 Söderberg, Hedemora
470517-7657 Zakrisson, Gävle
471229-7514 Edert, Gävle
500120-7553 Johnsson, Gävle

500316-7631 Håberg, Ljusne
500328-7512 Karlsson, Sandviken
500905-7554 Dahlin, Gävle
500919-7574 Olsson, Sandviken
501115-7533 Wahlman, Mackmyra
510108-8259 Forsström, Sandviken
510214-7633 Falk, Gävle
510311-7510 Jonsson, Årsunda
510315-7698 Mossberg, Sandviken
510316-7192 Hansson, Sandviken
510318-1573 Ohlsson, Uppsala
510321-7153 Eriksson, Gävle
510324-7598 Zakrisson, Kungsgården
510324-7614 Fredholm, Arbrå
510406-7557 Roxström, Hofors
510406-9512 Bergström, Sandviken
510408-7217 Andersson, Järbo
510408-9437 Holmgren, Årsunda
510422-7631 Leanders, Hofors
510425-7638 Grönkvist, Sandviken
510429-7915 Ellström, Söderfors
510430-7532 Westring, Sandviken
510505-6914 Karlsson, Tärnsjö
510521-7631 Andersson, Gävle
510521-7177 Svensson, Borlänge
510531-7654 Magnusson, Sandviken
510603-8937 Pettersson, Gävle
510615-7679 Sjöberg, Sandviken
510620-7557 Öström, Norrsundet
510706-7638 Skogh, Sandviken
510710-7558 Olsson, Hofors
510711-7599 Andersson, Hofors
510722-7653 Larsson, Sandviken
510727-7575 Eriksson, Gävle
510829-6954 Lundström, Virsbo
510901-7631 Eriksson, Gäs Hammarby
510903-6979 Johansson, Surahammar
510931-7639 Hagström, Sandviken
510904-7539 Andersson, Gävle
510905-7512 Nord, Sandviken
510905-6613 Karlsson, Alfta
510909-1412 Pettersson, Gävle
510911-7530 Karlsson, Järbo
510924-7535 Jansson, Järbo
510928-7812 Vetterberg, Gävle
511013-7550 Vidén, Österfärnebo
511014-9373 Vahlgren, Sandviken
511020-7510 Bolin, Viksjöfors
511022-7575 Blomqvist, Hedesunda
511024-7532 Linde, Gävle
511031-7574 Vall, Gävle
511128-7537 Melin, Gävle
511214-7573 Walentowski, Järbo
511215-9339 Arberger, Gävle
511220-7575 Bohlin, Gävle
511224-7555 Olsson, Gävle
520104-7536 Thorell, Gävle
520212-7535 Olsson, Viksjöfors
520214-1411 Hallberg, Lövsta Bruk
520216-1419 Andersson, Skutskär
520228-7537 Pettersson, Sandviken
520327-7537 Nilsson, Bollnäs
520405-7672 Ljungkvist, Sandviken
520413-7631 Hellström, Gävle
520418-7131 Jonsson, Sandviken
520423-7530 Lithner, Sandviken
520427-7130 Andersson, Sandviken
520526-7510 Fröjd, Hedesunda
520529-7574 Murhagen, Sandviken
520530-8231 Hagberg, Gävle
520621-7597 Blom, Torsåker
520624-7610 Lundblad, Gävle
520630-7513 Andersson, Norrsundet
520708-7536 Söderlind, Gävle
520710-7516 Lööf, Gävle
520801-1634 Vestlin, Sandviken
520817-9373 Bengtsson, Torsåker
520829-7019 Frisk, Tärnsjö
520906-7536 Sundström, Forsbacka
521016-7572 Melin, Gävle
530307-7639 Julander, Gävle
530531-7512 Lindgren, Ockelbo
530903-7595 Sundqvist, Norrsundet

Vaktpluton

Chef: lt Person
Stf: serg Forsström

480410-7532 Vikholm, Hofors
490410-8273 Larsson, Kilafors
491025-7551 Andersson, Gävle
510421-7590 Söderkrans, Sandviken
510505-7516 Persson, Gävle
510701-7559 Lund, Sandviken
510721-7571 Johansson, Gävle
510723-1457 Mattsson, Älvkarleby
510724-7610 Östlund, Söderhamn
510726-7691 Söderlund, Edsbyn
510727-1453 Blom, Uppsala
510730-7554 Eriksson, Trönödal
510731-7595 Vängborg, Edsbyn
510801-7731 Björnsson, Sandviken
510806-0111 Lindberg, Uppsala
510812-1418 Gustafsson, Uppsala
510824-8914 Larsson, Sandviken
510901-7557 Johansson, Gävle
510901-7573 Vahlund, Mackmyra
510901-7599 Persson, Ljusne
510905-1457 Vallin, Tierp
510906-7610 Olsson, Amotsbruk
510912-7653 Sandberg, Mackmyra
510920-7570 Norman, Söderala
511009-7515 Brundin, Gävle
520117-7671 Selldin, Sandviken

69 Jonsson, 47 Wästlin, 51 Andersson och 90 Edlund förbereder sig för mörkerstrid

520814-7651 Näslund, Forsbacka
520829-5414 Olsson, Kungsgården
520829-7555 Johansson, Gävle
520928-7530 Bergroth, Gävle
521020-7576 Hammarberg, Gävle
521111-1918 Holm, Gävle
521120-7534 Bergman, Hedesunda
521201-7692 Pettersson, Gävle

Målpluton

Chef: fj Falk
Stf: fj Duste

500927-7657 Norling, Arsunda
510103-1416 Konradsson, Skärplinge
510213-7618 Larsson, Gävle
510217-7598 Andersson, Trönödal
510302-7594 Östlund, Gävle
510719-1412 Björkeholm, Skärplinge
510730-7539 Lindberg, Söderhamn
510806-6910 Persson, Kolbäck
511012-1455 Eriksson, Uppsala
511014-1412 Grundin, Lövstabruk
511027-1417 Persson, Tierp
520101-7596 Spinnars, Bollnäs
520327-7578 Hedman, Gävle
520430-1419 Valger, Bålsta
520514-5930 Magnusson, Uppsala
520613-7530 Höglund, Gävle
520808-6990 Vindahl, Skultuna
520814-1431 Wicklander, Uppsala
521013-7195 Kallur, Sandviken
521230-7531 Tillman, Bollnäs
510815-7032 Jansson, Hallstahammar
511106-7517 Almgren, Gävle
510709-7591 Lindgren, Sandviken
510422-6930 Juhlin, Tärnsjö
520117-7671 Selldin, Sandviken
510315-7599 Tillander, Bollnäs
520328-6613 Strand, Sandviken
530320-7590 Knutsson, Edsbyn
520326-7530 Norin, Gävle
521023-1415 Persson, Tierp
520314-7698 Sunesson, Sandviken
520405-7516 Wallman, Gävle
511004-7676 Åström, Kungsgården
510724-7610 Östlund, Söderhamn
510522-7556 Lindén, Norrsundet
510923-1455 Blom, Månkarbo
511224-1434 Furenborn, Uppsala
520104-7593 Härdin, Gävle
520730-1457 Agren, Enköping

STRID I MÖRKER

Stämningen var tryckt. Man anade en fiende bakom varje grässtrå. Plötsligt small ett skott. Var det en lysgranat? Hela truppen

stod ett ögonblick helt stilla tills någon skrek: "Skydd!". Hela himlen över dom lystes upp av granaten. I ett huj låg alla platt till marken. När allt blev mörkt och tyst igen, reste sig plutonen som på kommando, troligtvis hade de alla samma tanke (borthärifrån!). Ett stycke därifrån hördes ett svagt stönande. Var det någon som gjort sig illa? Nej, det var bara 51 Andersson, som hade blivit nedtrampad av en kamrat, som hade fyrtiotre i skonummer. För att återgå till handlingen, så drog vi oss närmare slagfältet (Lilla Fältet). Och där mötte oss en lustig syn. Fram bakom en tuva (stubbe?) stack 30 Erikssons nerkladdade ansikte. Han viskade svagt: "Vafaan är grabbarna?" I skydd av mörkret, och med osäkerhet i blicken, av att vara ensam, hasade han sig vidare.

Spänningen bröts av ett rungande skratt, och mot vår observationsplats kom Junkan lunkande. I samma ögonblick knattrade en k-pist och med ett plask tog han mark. Av ljudet att döma hade han slängt sig i en vattenpuss. Dyvåt, med ett leende på läpparna, lufsade han iväg. Övningen led mot sitt slut. Småsvärande och skitiga marscherade soldaterna (?) mot kompaniet. Ännu en gång hade "malajerna" visat sin slagkraftighet i fält. Detta var några episoder från en av 4:e kompaniets många kvällstjänster.

Skog o Blom

5. KOMPANIET

Chef: mj G Fröderberg
Stf: kn Arnborg

Adj: fj E Jonsson

Stabs- och trossto

510124-7616 Axman, Norrsundet
510401-7578 Sjöholm, Sandviken
511220-1073 Eriksson, Kilafors

511210-7635 Elfström, Sandviken
520106-1677 Akerlind, Storvik

Stabspluton

Chef: kn B Henriksson
Stf: fj Fredman

Instr: fj Ågren
fj Scheéle

470128-7536 Östblom, Gävle
470625-7633 Gustavsson, Uppsala
500321-9358 Hannuksela, Hofors
500528-1455 Olsson, Gävle
500806-7596 Hedman, Gävle
510124-6956 Widh, Västerås
510124-7574 Henriksson, Järbo
510213-7899 Melin, Sandviken
510215-7558 Lindbom, Gävle
510408-1996 Sivhagen, Linköping
510416-7571 Lindkvist, Hofors
510605-6673 Blomskog, Skultuna
510605-6913 Orre, Västerås

510612-6914 Broman, Solna
610622-6995 Björk, Västerås
510701-6916 Kiesbye, Bro
510705-7670 Larsson, Sandviken
510715-1697 Strömberg, Uppsala
510730-1417 Skatt, Uppsala
510801-8531 Hörnkvist, Enköping
510814-8973 Rönnbäck, Västerås
510815-1514 Månsson, Enköping
510815-7578 Olsson, Skinnskatteberg
510831-6992 Segerström, Fagersta
510908-6958 Larsson, Västerås
510925-7518 Bengtsson, Bollnäs

Eldöverfall förberedes mot 9. komp av fr v 234 Åberg, 221 Palm, 72 Sjögren, 230 Björkelid och 212 Frisk

510927-6914 Andersson, Heby
511003-7198 Englund, Norrala
511014-7591 Larsson, Gimo
511022-7591 Englin, Söderhamn
511024-7870 Uddh, Skutskär
511119-7678 West, Bollnäs
511210-7635 Elfström, Sandviken
511211-7014 Johansson, Möklinta
511225-1417 Bergman, Österbybruk
511231-7515 Jansson, Gävle
520111-7651 Sjöstrand, Sandviken
520117-7713 Birgersson, Järbo
520715-7537 Bonnevier, Älvkarleby
520730-7538 Tapper, Gävle
520919-7556 Jonsson, Stråtjära
521003-9359 Viren, Bromma
521021-7591 Svanholm, Marmaverken
521113-7731 Olsson, Bollnäs
521123-7556 Mattsson, Gävle
521129-7899 Gustavsson, Sollentuna

Första spaningspluton

Chef: lt Froste

500623-8017 Åberg, Söderhamn
500819-7559 Hammarlund, Ockelbo
501016-1072 Larsson, Söderhamn
510221-6958 Calissendorff, Sala
510326-7570 Blom, Alfta
510508-7554 Trönnberg, Bollnäs
510525-1457 Wahl, Uppsala
510628-7617 Frisk, Gävle
510817-7550 Sjöberg, Gävle
510907-6991 Falk, Köping
510907-0150 Palm, Huddinge
510912-8596 Jäderberg, Gävle
511031-6998 Persson, Sala
520127-1136 Björkelid, Månkarbo
520404-7558 Nygårds, Bollnäs
520422-7150 Sjöberg, Västerås
520612-4876 Ingeström, Västerås
520924-2998 Sjögren, Storvik
520926-7573 Karlsson, Gävle
521216-0039 Seger, Stockholm
531101-8955 Orinder, Edsbyn

Andra spaningspluton

Chef: öfu Norrström
Stf: öfu Thollén

490527-7598 Wigert, Norrsundet
510120-8253 Hermansson, Arbrå
510124-7657 Johansson, Viksjöfors
510127-6979 Pettersson, Morgongåva
510329-6975 Johansson, Kolsva
510403-8970 Nilsson, Västerås
510524-1490 Orest, Järfälla
510608-1457 Johansson, Alunda

Övergång av Gavleån. 219 Sjöberg stormar iland. Paddlare 61 Wahl, 213 Hammarlund, 63 Persson och 205 Karlsson

510614-9353 Boman, Sandviken
510615-7614 Hagström, Sandviken
510708-935 Björkell, Västerås
510720-6913 Mark, Enköping
510727-7633 Larsson, Valbo
510806-1473 Trygg, Uppsala
510905-0095 Jegenstam, Skärholmen
511103-7536 Stolpe, Torsåker
511223-7531 Rudberg, Gävle
520321-0439 Hauffmann, Knivsta
520519-6974 Pettersson, Heby
521105-7574 Rinnström, Sandviken
530710-1435 Harbom, Uppsala
530716-7550 Pettersson, Gävle

Pansarvärnsplutonen

Chef: kn Lax
Stf: fj B Ellebo

500320-1414 Eriksson, Örbyhus
510104-7636 Molander, Gävle
510110-7554 Hansson, Söderhamn
510118-1450 Eriksson, Uppsala
510121-7510 Jonsson, Runemo
510222-6932 Johansson, Östervåla
510224-7854 Nyman, Västerås
510308-6954 Gustavsson, Västerås
510311-7650 Sundberg, Storvik
510312-1454 Fredriksson, Uppsala
510326-7596 Anderszon, Sandviken
510531-7530 Sundkvist, Norrsundet
510606-2010 Svärm, Söderhamn
510623-1474 Hedström, Uppsala
510710-7574 Brännström, Hofors
510719-1453 Ahlkvist, Uppsala
510727-6957 Karlsson, Västerås
510731-6993 Eriksson, Västerås
510810-1410 Aronsson, Heby
510812-1517 Gustavsson, Uppsala
510826-1453 Forslund, Upplandstuna
510906-6919 Olsson, Västerås
510913-7595 Söderkvist, Sandviken
511001-1474 Hillgren, Tierp
511010-6993 Eriksson, Västerås
511025-7652 Lideborg, Uppsala
511112-6917 Ingvarsson, Norberg
511115-7631 Skoglund, Sandviken
511119-9377 Karhitala, Uppsala
511201-6935 Pettersson, Sala
511208-6912 Blomberg, Tierp
520220-7857 Färnstrand, Västerås
520423-7571 Johansson, Gävle
520525-1415 Tibblin, Uppsala
520625-1554 Hugosson, Enköping
520630-6291 Svensson, Lennaholm
520928-7613 Norling, Stockholm
520930-1455 Spåls, Uppsala
521023-1477 Hallin, Uppsala
521210-1413 Andersson, Alunda
521211-9332 Broström, Skinnskatteberg
521220-1411 Ingemarsson, Tierp
521223-6938 Yngve, Gävle
530211-6958 Gregeby, Västerås
530215-7572 Hedberg, Hofors
530326-7572 Hägglund, Norrsundet
531005-1411 Sjöberg, Västerås

7. KOMPANIET

Chef: kn Callenmark (5/6—30/9)
mj Sandström (1/10—30/3)
Stf: kn Hegrelius **Adj: fj Lönnberg**

Stabs- och trosstroppen

Chef: fj Bengtsson

490503-7612 Lindkvist, Gävle
521224-1979 Bolin, Vikbolandet
520815-7577 Lund, Sandviken
500908-7577 Axlund, Gävle
520423-7597 Larsson, Storvik
510618-7577 Björk, Hedesunda
510815-7016 Thunberg, Västerås
520521-7531 Vesterlund, Valbo
520604-7556 Häresten, Sandviken
490211-7532 Söderman, Ljusne
510809-7659 Hansson, Vallsta
511121-7179 Söderlund, Hofors
520802-7630 Brandt, Västerhaninge
520122-7575 Virén, Storvik
520601-1776 Carlsson, Norrsundet
520620-1419 Sveijer, Österbybruk
511215-7515 Bergman, Gävle
511217-7539 Jansson, Gävle

Första skyttepluton

Chef: lt Munther
Stf: öfu Peterzon

510502-7618 Frank, Arbrå
510615-7539 Andersson, Hamra
530113-7591 Persson, Alfta
510609-7032 Engström, Fagersta
510309-7579 Melin, Gävle
510324-7572 Ahlberg, Sandarne
510331-1451 Deremar, Tierp
510917-7914 Bergström, Gävle
510502-7659 Näslund, Forsbacka
541204-7556 Segerkvist, Landafors
520509-7578 Jansson, Gävle
510529-0059 Nivér, Hägersten
510606-1459 Jern, Uppsala
510611-7632 Söderström, Kungsgården
510924-1454 Vestin, Tierp
510521-7516 Källberg, Gävle
520704-1996 Larsson, Motala
520530-6219 Rehn, Nyköping
510702-0298 Hedberg, Hägersten
521214-1435 Örkegård, Björklinge
520209-7530 Viktorsson, Ashammar
511009-7556 Eklind, Möklinta
519614-6953 Andersson, Västerås
520612-2110 Albrektsson, Motala
520224-1930 artinsson, Skärblacka
520311-1470 Svensson, Örbyhus
520302-7510 Westin, Gävle
520215-7532 Huld, Ockelbo
520330-8951 Edspång, Älvkarleby
520319-7594 Andersson, Mackmyra
520416-1458 Pettersson, Björklinge
530310-7535 Wahlberg, Gävle
520929-1435 Hillblom, Gävle
520308-1475 Lindkvist, Enköping

Andra skyttepluton

Chef: kn Hammarstrand
Stf: öfu Lindström

510715-7595 Samuelsson, Valbo
510705-7597 Sundberg, Valbo
520723-6935 Söderberg, Finspång
500115-7576 Carlsson, Söderhamn
501201-7595 Zirnitis, Gävle
481121-7514 Eriksson, Arbrå
510524-6978 Bakkenberg, Fjärdhundra
520125-1435 Ström, Örsundsbro
520817-3996 Nilsson, Rimforsa
520613-7555 Nilsson, Gävle
520909-7012 Grabmüller, Hallstahammar
480913-0018 Björkman, Danderyd
510803-6996 Nyström, Kolsva
520127-7539 Andersson, Hagaström
521216-7554 Erixon, Gävle
520628-1478 Hägglund, Uppsala
510708-0276 Lindberg, Johanneshov
510131-7575 Andersson, Järvsö
501119-7570 Wallin, Ljusne
520216-7036 Våhlén, Söderfors
520220-6958 Griph, Skinnskatteberg
521011-7539 Edling, Bollnäs
520423-7555 Lindström, Sandviken
511231-7572 Ferm, Ockelbo
511218-0251 Wiberg, Uppsala

Tredje skyttepluton

Chef: lt Näslund
Stf: öfu Svärd

521122-1493 Andersson, Uppsala
521202-0019 Pettersson, Knivsta
520810-1674 Eriksson, Järna
520926-7615 Blomgren, Uppsala
510914-8550 Lundmark, Kolsva
521114-5510 Larsson, Gävle

510903-6938 Andersson, Hallstahammar
520326-1515 Ingemarsson, Månkarbo
531124-1458 Lindgren, Skärplinge
520718-6932 Kihlström, Sala
521105-6915 Pettersson, Västerås
521101-7511 Olsson, Sandviken
521025-7639 Röstlund, Norrsundet
521121-1650 Rundström, Kvicksund
520928-1996 Lindberg, Finspång
520317-7695 Krantz, Ockelbo
521025-1418 Löthman, Örbyhus
520720-7639 Landstedt, Bollnäs
520502-6932 Jacobsson, Västerås
520922-1414 Ljungberg, Uppsala
521113-1411 Pettersson, Alunda
510912-6952 Wadlin, Västerås
521226-7511 Sandblom, Norrsundet
520912-6993 Eriksson, Surahammar
520721-1110 Nilsson, Saltsjöbaden
530802-7530 Larsson, Alfta
520506-7555 Håkansson, Valbo
520202-1431 Jansson, Alunda
520526-7635 Ellner, Sandviken
520609-7593 Sedendahl, Tierp
520611-7631 Söderlund, Gävle
520614-1417 Bergkvist, Skutskär
521114-3317 Claesson, Tierp
520605-1459 Stridbeck, Uppsala
520727-9372 Nikku, Motala

Pansarvärnstroppen

Chef: fk Jägare
Stf: öfu Sjöberg

520319-1431 Brolin, Enköping
510926-7517 Wiklund, Hofors
530210-7551 Eriksson, Gävle
520424-1417 Bladlund, Gimo
510708-7610 Sahlström, Gävle
511225-1714 König, Malmköping
510607-7596 Johansson, Bomhus
511026-0097 Rödin, Bollnäs
521007-1436 Eneroth, Örsundsbro
511119-6910 Halvarsson, Fagersta
520227-7533 Blomberg, Järbo
530529-7672 Brolin, Gävle
510405-7517 Westin, Gävle
521225-6910 Dahlén, Torstunaby
490520-7595 Larsson, Arbrå
511029-1431 Jungestål, Björklinge
510218-6912 Angmo, Sala
510292-7555 Högberg, Mackmyra
520706-1457 Eriksson, Skutskär
510702-6931 Harring, Köping
530412-7516 Kastman, Kilafors
521222-7697 Linder, Gävle
510419-7594 Norman, Sandviken

BLANDAT FRÅN SJUNDE

Jag skall nu berätta lite om 7. kompaniets anfallsövningar i Laggarbo under vecka 46. Det hela började lite lätt på måndag morgon med sammanslagen frukost och sedan användes förmiddagen till diverse förberedelser exempelvis packning av personlig utrustning, packning och lastning av komp materiel på de olika traktorerna. Kl 1300 påbörjades den ca 15 km långa cykelmarschen och vid framkomsten påbörjades sedan diverse förläggningsjobb såsom resande av tält etc. Under natten avdelades sedan som vanligt eldposter. På tisdag och onsdag övade sedan hela kompaniet anfall plutonsvis. På onsdag kväll kom stabsgruppen ut för att delta i övningarna. Den hade tidigare varit på utbildning hos 5. kompaniet. Stabstältet fick sedan resas under mörker eftersom man ej fick använda ficklampor. Det tog sin lilla tid men till slut så blev det rest. Sedan var det dags för ett extra kvällsmål, och för stabsgruppen blev det sedan genomgång. Planer för nattens övningar lades fram, och samtliga befäl var naturligtvis också närvarande. Sedan var det dags att pröva telefonkommunikationerna. Goda förbindelser erhölls med samtliga plutoner utom med en, vars radio under transporten hade blivit satt ur funktion. Ca kl 0030 blev det dags att sova, utom för eldposterna. Kl 0300 väcktes kompaniet, och det var dags att bryta hela förlägg-

ningen, i mörker. Efter många om och men så var kompaniet marschklart till utsatt tid, 0500. Vi företog då en cykelmarsch, ca 4 km, till anfallsbanans början där vi började en fotmarsch i oländig terräng, och fortfarande i mörker. Det gällde dessutom att föra så lite oväsen som möjligt, detta för att inte röja kompaniets läge för fienden. Stabstroppen gick något före de övriga plutonerna, som efter ca 2—3 km, anfallsgrupperade sig i terrängen. Kl 0730, kl K, började kompaniet anfallet. Ca 0840 var det hela över. Vi hade segrat. Efteråt blev det genomgång av anfallen, först av mj Sandström och sedan av regementschefen, överste Gåsste. Major Sandström talade om vad han tyckte i stora drag medan överste Gåsste steg för steg och pluton för pluton redogjorde för hur han tyckte att anfallet hade lyckats. Översten gav både ris och rosor, dock mest av det sistnämnda.

När detta var klart fick vi äta lunch, för att sedan marschera till fots tillbaka till den plats där vi lämnade våra cyklar Sedan följde 15 mycket dryga km hem till kasernen. Därefter gjorde vi erforderlig materielvård, och efter visitationerna som sedan följde så var tjänsten slut för den dagen. På fredagen var det sedan inre tjänst på förmiddagen och distansträning på eftermiddagen.

Detta var vad 7. kompaniet sysslade med under en fältvecka.

Nu följer 3 st verser, en om kompanichefen, en om hans ställföreträdare, samt en om adjutanten.

Sandström är en mycket bra major
i fält han ute hos grabbarna bor
det är sällan han skriker, ryter eller svär
och alla tycker att han toppen är
Hegrelius är en bra kapten
verkar vara hård som sten
men han är alltid väldig snäll
har nog aldrig gett en beväring skäll
Lönnberg är en bra adjutant
hans jobb borde ge honom en större slant
han jobbar, sliter och står i
måtte lyckan alltid stå honom bi

Till sist följer nu en liten sång om 7. kompaniet, att sjungas av detsamma vid lämpligt tillfälle.

Mel: Han måste gå

Tag nu bössa, mössa, mask och ge dig ut
ja nu får du inte spara på ditt krut.
Vårt kompani skall ut och kriga igen i natt
gör dig i ordning, ta på din packning och ge dig ut.
Raska på nu, nu är det bråttom, sätt lite fart
så ska du se att krigarlivet kan va' underbart.
Men det kan va' svårt, att det förstå, när man ska ut och gå
men vad gör det, 7. kompaniet är bäst ändå
ja vad gör det, 7. kompaniet är bäst ändå.

Per-Olof Lund

8. KOMPANIET

Chef: kn B Gustavsson
Stf: kn S Östblom — **Adj: fj K Persson**

Stabs- och trosstropp

Chef: fj J Larsson

511223-7598 Johansson, Bollnäs
511003-7255 Hedlund, Gävle
530410-7575 Blomqvist, Söderhamn
52030319390 Yrjänä, Nacka
520206-1458 Wårdh, Månkarbo
520130-1412 Nordin, Örbyhus
511008-6930 Wallén, Skinnskatteberg
530701-7532 Friberg, Viksjöfors
530326-7578 Klang, Hofors
510210-1432 Lejskog, Uppsala
520410-7659 Eidhagen, Forsbacka
520709-7519 Eklund, Järbo
520815-0317 Jansson, Älvsjö
520829-7530 Eriksson, Kilafors
520901-7515 Rudd, Kungsgården
520513-7572 Häll, Gävle
521213-7573 Öberg, Gävle
521106-7532 Söderblom, Gävle
520926-7592 Krantz, Gävle

Första skyttepluton

Chef: kn Elson
Stf: öfu Hermansson

520806-1951 Thörn, Norrköping
520720-1459 Rosendal, Uppsala
520326-7611 Strömstedt, Sandviken
520725-1710 Häll, Eskilstuna
520804-6911 Augustsson, Fagersta
520403-7658 Persson, Norrsundet
520805-1630 Öhman, Katrineholm
500923-8634 Ågren, Gävle
510702-7590 Lundgren, Gävle
510423-7531 Andersson, Gävle
510412-7518 Lantz, Storvik
520822-7511 Lövenmark, Ashammar
510606-1457 Welen, Enköping
511015-7574 Boussard, Gävle
520811-7514 Koller, Gävle
520823-1414 Westby, Älvkarleby
520327-7534 Jonsson, Sandviken
530327-7651 Jäderberg, Hagaström
510602-932 Jeppesen, Skutskär
510706-1475 Gustavsson, Uppsala
510928-0114 Jonsson, Gävle
511002-6936 Eriksson, Torstunaby
511105-7690 Engberg, Edsbyn
510712-1435 Ivarsson, Uppsala
511219-7578 Storm, Ockelbo
520806-7537 Eriksson, Hedesunda
520810-1419 Viberg, Karlholmsbruk
520820-7638 Larsson, Gävle
520824-1470 Karlsson, Uppsala
520329-7535 Lindholm, Hofors
520330-1477 Zetterberg, Uppsala
510926-1411 Candler, Uppsala
511002-1499 Blomqvist, Upp Bälinge
511022-7633 Persson, Kungsgården
510925-145 Eriksson, Uppsala

Andra skyttepluton

Chef: lt Swärdenholt
Stf: öfu Kejlstrup

520909-6915 Forsbergh, Västerås
530113-7574 Holm, Bollnäs
511024-1451 Vestin, Tierp
511025-1492 Eriksson, Tierp
511025-7556 Ågren, Gävle
511027-1458 Persson, Skutskär
511116-1435 Svensson, Enköping
520526-1638 Ludvigsson, Sandarne
511108-6218 Andersson, Köping
530819-8976 Aho, Sandviken
511202-6959 Elfving, Sala
511207-7531 Wiberg, Gävle
511214-1436 Holmgren, Västerås
510112-7511 Sjöberg, Gävle
510116-9356 Schramm, Sandviken
510128-7513 Asph, Skutskär
510123-7599 Reinholdsson, Edsbyn
511130-1411 Lundevall, Enköping
511205-1452 Johansson, Karlholmsbruk
511206-6930 Andersson, Skinnskatteberg
511207-7614 Hedbergh, Bollnäs
511210-1430 Eriksson, Enköping
511221-1494 Helén, Uppsala
511225-3256 Nyström, Akersberga
511226-1978 Lindvall, Uppsala
520427-7572 Aström, Sandviken
520626-7535 Vainonen, Gävle
520506-1675 Nordkvist, Eskilstuna
520226-7513 Eriksson, Sandviken
520303-1470 Lundholm, Skutskär
510526-1472 Karlsson, Tierp
530606-7512 Heed, Bollnäs
520325-1250 Käll, Dannemora
520405-7557 Hammarström, Sandviken

Pansar! Eld! Norell och Hessman i eldställning

Tredje skytteplutonen

Chef: lt Thuresson
Stf: öfu Hedlund

510802-1436 Fredriksson, Enköping
520529-2070 Almgren, Vadstena
520930-1414 Jansson, Skärplinge
520521-6954 Österberg, Salbohed
520524-1473 Jansson, Uppsala
520308-7159 Skalk, Gävle
520609-7578 Rinnström, Gävle
530127-7512 Boberg, Gävle
510729-7037 Eriksson, Köping
511120-7592 Hedlund, Bollnäs
520723-7511 Kämpe, Hofors
520304-1412 Lundberg, Skutskär
510717-7577 Hillman, S. Valbo
490318-8698 Bygden, Uppsala
520430-7572 Hessman, Gästr. Hammarby
510828-1410 Wallström, Gävle
510903-7597 Jonsson, Ljusne
510908-7659 Hedlund, Kilafors
511118-7554 Norell, Edsbyn
510223-7616 Häggkvist, Gävle
521017-7571 Stark, Ockelbo
520602-7517 Eriksson, Gävle
520618-7592 Persson, Österfärnebo
520629-1436 Andersson, Uppsala
520702-9314 Rydh, Gävle
520319-7511 Brewitz, Sandviken
510814-1446 Forsgren, Uppsala
521028-1456 Westerman, Sandviken
521015-7532 Göthe, Gävle
520326-1051 Palm, Gävle
510117-0115 Eriksson, Hofors
510201-0013 Persson, Kungsör
510326-7174 Olsson, Uppsala
510408-6938 Jansson, Västerås
510713-1418 Eriksson, Grillby
510727-7658 Bodlund, Arbrå
520902-1616 Björkström, Nyköping

Pansarvärnstroppen

Chef: fk Söderblom
Stf: öfu Moe

520407-1434 Englund, Tierp
511214-6971 Eklund, Bro
520226-7638 Åkerlind, Söderhamn
530720-7638 Aström, Marmaverken
531021-7558 Ohlsson, Norrala
510728-1411 Johansson, Gimo

510726-1496 Jansson, Söderfors
510428-1430 Linden, Tierp
520415-1533 Pettersson, Björklinge
521015-7912 Svensson, Dannemora
521013-1131 Lindkvist, Uppsala
511229-7238 Holmkvist, Söderfors
520210-1472 Eriksson, Uppsala
510611-7558 Larsson, Amotsbruk
530131-7516 Akesson, Ockelbo
511115-7532 Jonasson, Skutskär
511024-7615 Ingvarsson, Arsunda
511130-6972 Andersson, Möklinta
521230-7659 Olsson, Österfärnebo
511217-1490 Olsson, Uppsala
510112-7537 Andersson, Skutskär
510430-7599 Andersson, Bollnäs
521020-7592 Lundgren, Arsunda
510905-7595 Ekström, Kilafors
511110-7610 Eriksson, Arbrå
520618-1413 Grönvall, Skutskär

FRAMÅT ÅMOT ELLER 'EMÅT

UPPSPARKAD kl 6, efter en natts oroligt kastande av och an i sängen. Om man nu skall kalla detta grågröna stålskelett fjärran från ens egna breda mjuka flickuppvärmda viloplats, för säng! Denna säng hade alltså varit viloplatsen även denna söndagsnatt. Nattpermissionen svävar lika lätt som flaggan på kanslihuset! Den oroliga sömnen denna natt. skall helt skyllas på ett veckoprogram på anslagstavlan, som kallt och hårt förklarade att veckan som följde skulle bestå av ett första klassens mandomsprov, som verkligen skulle visa, vilka som var karlar nog att bära upp m/58, m/59, m/60 och allt vad det nu heter. Det skulle nämligen bli en jägarvecka i Åmot!

Förmiddagen gick åt till att packa och de nya vindrockarna provades grundligt. Allt var nu klart. Varenda liten konservöppnare var med och med lunchen skumpande i magen ställde vi upp på kaserngården. Pang, den satans stridspackningen åkte med en smäll ned på marken för att rättas in. Men idag hördes ett något annorlunda pang än normalt — termosen i gasmaskväskan hade gått sönder och förgyllt de medhavda långkalsongerna med kaffe och miljarder glasbitar, som skulle göra att kalsongerna värmde på ett annat sätt, än vad man tänkt sig.

Regementets gamla gula omnibuss (gula faran), som man antagligen fått för att den inte ens gått att sälja till något afrikanskt u-land, skulle nu föra oss ut till Åmot. I denna hemska trakt, den djupaste och kallaste i hela Norrland, fruktad till och med av lap-

15 km-löpning kan vara arbetsamt. Fr v befälseleverna Göthe, Stark och Persson

parna i norr, skulle vi under bar himmel tillbringa en hel vecka!

I bussen på väg upp var stämningen hög. Viberg lugnade alla med att några fritids-problem skulle det inte bli. Han hade ringt och fixat bord på "Statt" i Åmot.

Vår medhavda fänrik var även han på ett strålande humör. Äntligen , äntligen hade han fått användning för sitt en gång så väl inlärda kommando "i bussen uppsittning".

Stämningen sjönk betydligt när bussen inte vågade köra längre. Vi fick hoppa ut i spöregnet, som just börjat. Det var endast fänriken, som var på topphumör. Med mungiporna uppe vid örona fick han nu för första gången i sitt liv kommendera "urlastning". Det är inte lätt att vara infanteribefäl! Men även hans humör sjönk, då han inte ens med hjälp av SoldF kunde svara på Hedberghs fråga om hur i h-e någon kunde tänka sig genomföra en sådan här övning, när det regnar. Packning av, regnrock på, packning på, gruppkolonner på stället, riktning krokiga tallen — kallad björken — ett led från vänster följ mej!

Marschen började. Vi stod ut med allt, snubblade på och höll käft. De första protesterna kom då vår medhavda fänrik klev rätt ut i som han sa ett litet kärr, men som vi ansåg vara Vänern eller

åtminstone Vättern. Runt kärret kunde vi inte gå för det var tydligen omilitäriskt. Det skulle senare visa sig att det antagligen berodde på fänrikens fenomenala säkerhet att hitta rätt med hjälp av den spritfyllda mojängen med röda pilen. Hur som helst. Regnet hade gjort oss så pass blöta att vi lika gärna kunde ta oss över "Vättern". Ludwigsson och Hammarström höll sig nära fänriken. Då de icke var simkunniga hoppades de, att han någonstans skulle ha något flytbart gömt. 3 km skulle vi gå innan vi slog läger. Efter cirka 1 mil var vi framme. Ljud- och ljusdisciplin skulle övas. Vi var alltså tvungna att bygga våra boplatser av de atombombsäkra vindskydden utan att ackompanjeras av Perssons dånande skratt och Hammarströms 5-poängsvitsar.

När våra små kojor blev klara fick vi lägga oss och sova. Nu inträffade något förut otänkbart. Man började sakta men säkert tycka att det grågrönmålade helvetet, som kallades säng hemma på logementet, nog inte var så dumt ändå. Efter en natt med 5 minuters sömn och resten frysandes som en galen råtta, kröp vi ur våra hyddor och gjorde upp en eld.

Efter att en hel dag bara ha legat och försökt vara tyst, som inte är så lätt alla gånger, kom kvällen. Det innebar att vi skulle ge oss ut på en 13 km lång vandring. Återigen kom den Åmotska kylan. Det som höll oss uppe var den oerhörda spänningen att se var vi hamnade. Det hade nämligen visat sig att den medhavda fänriken inte bara var en överdängare på kompass. Han var också en kartans mästare. Man kunde ju inte veta om man kanske skulle få användning av det bord som Wiberg beställt på "statt" i Åmot.

När vi äntligen kom fram på morgonkvisten till det ställe, som skulle användas som läger under dagen, fick vi göra upp eld och prova på hur det kändes att sova på dagen. Den som antagligen tyckte det var skönast, var nog den medhavda fänriken, som då skulle slippa höra de beska jämförelserna mellan honom och Odyssevs. Men tji vad han bedrog sig! Den pålitlige nattprataren Ludwigson svek ej heller denna gång.

Så hade vi den andra och sista av våra nattvandringar. Spänningen var olidlig. Väderstreckens betvingare, den medhavda fänriken, skulle denna natt föra oss rätt igenom vildmarken där ej en väg fanns. Utgången var oviss. Men som de flesta sagor slutade denna vandring lyckligt. Guds försyn skickade nämligen oss ett ljus i mörkret att följa. Inte en stjärna utan en annan pluton, som vi kunde smyga oss på.

Väl framme vid målet fick vi göra upp en eld, som vi snart fick släcka för att gå in i några bussar, som vi snart fick lämna för att gå och göra upp den eld vi nyss släckt. Vi tyckte egentligen inte att det gjorde så mycket för runt, runt hade vi blivit så vana att gå tidigare under natten, då vi först gått runt en liten tjärn i två timmar och runt på ett hygge resten av natten. Under en av de otaliga rundturerna runt tjärnen visade Hedbergh prov på sin drivna förslagenhet. Han föreslog nämligen att vi skulle ta rast och hoppa något av fänrikens slutvarv. Men då den medhavda fänriken ansåg att vi hela tiden gick runt olika tjärnar, så kunde han tyvärr inte gå med på förslaget.

I desperation över att inte ha fått igenom sitt förslag försökte då Hedbergh att dränka sig. Lyckligtvis så var hans utvalda dike för grundt, så han lyckades bara dränka sig till midjan. Friskt satsat hälften vunnet! Innan vi fick äntra "gula faran" och åka hem, var vi tvungna att med gevär iklädda mörkersikten, fast det hunnit bli ljust (det kan ju inte hjälpas att solen är dum nog att inte anpassa sitt ljus efter våra övningar) nedlägga ett antal pappfigurer, som tydligen höll bussarna fångna. När vi efter en hård och intensiv eldstrid befriat våra bussar, fick vi äntligen fara hem till de kaserner, som för tillfället kändes så kära.

Väl hemma fick vi tillfälle att innan vi sjönk in i en dvalaliknande sömn beundra sömnlöshetens monument, det grågrönmålade, vingliga stålskelettet, som från att ha varit så hatat, plötsligt var ens allra käraste vän.

Bo Svensson

9. KOMPANIET

Chef: mj Järvestad
Stf: kn Hiedland **Adj: fj Mickelsson**

Eldledningspluton

Chef: kn Larsson
Stf: serg Eklöf

470807-1016 Eriksson, Lund
490525-0090 Olsson, Sundsvall
501221-7575 Swedén, Hofors
510115-8250 Eliasson, Gävle
510302-1530 Eriksson, Hedesunda
510329-7635 Claesson, Valbo
510407-7572 Torell, Bergvik
510414-7532 Hedlund, N. Valbo
510507-7530 Eklund, Torsåker
510508-7570 Östmans, Alfta
510509-6951 Johansson, Skinnskatteberg
510607-6952 Svensson, Västerås
510615-1458 Jensen, Uppsala
510819-6998 Eriksson, Östervåla
520108-7516 Vallner, Hedesunda
520113-7535 Gunnari, Ockelbo
520227-7557 Björk, Knivsta
520301-6976 Gestlöf, Möklinta
520306-7037 Arvidsson, Västerås
520313-1411 Morin, Uppsala

520328-1091 Samuelsson, Hargshamn
520519-7519 Åström, Gävle
520609-8518 Tillgren, Västerås
520917-7632 Forslund, Sandarne
521012-1017 Westin, Björklinge
521025-1111 Johansson, Kullersätra
521210-0191 Hellbom, Stockholm
521217-7553 Pettersson, Hälsingmo
530103-6991 Grufman, Fagersta
530403-7152 Svensson, Söderhamn
530427-7550 Lindqvist, Gävle
530503-9371 Brundell, Gävle
530605-7612 Ramqvist, Sandviken
530729-8538 Högberg, Bergby

Första granatkastarpluton

Chef: lt Halvarsson
Stf: fj Larsson

Instr: serg Belin

480218-7510 Larsson, Jönköping
490720-7676 Johansson, Enviken
500813-7530 Larsson, Gävle
501223-8936 Nilsson, Gävle
510105-7593 Eriksson, Kungsgården
510330-7533 Skantz, Gävle
510409-1516 Axelsson, Söderfors
510608-7538 Krantz, Gävle
510618-9532 Andersson, Västerås
510701-7633 Gustafsson, Sandviken
510808-8252 Sand, Falun
511018-7639 Hermansson
511220-8219 Lindqvist, Hallstahammar
511223-1419 Sjöstedt, Uppsala
511225-7570 Larsson, Storvik
520209-0030 Bäckström, Kungsör
520212-7576 Ivarsson, Edsbyn
520217-1137 Högberg, Öregrund
520306-7011 Lundén, Västerfärnebo
520307-7515 Hedlund, Ockelbo
520312-7518 Alneberg, Ockelbo
520315-7879 Forslund, Gävle
520321-1510 Fernqvist, Uppsala
520329-1116 Olsson, Österfärnebo
520428-7535 Bastemark, N. Valbo
520430-7556 Andersson, Gävle
520501-7832 Eklund, Gävle
520504-7532 Söderström, Hofors
520615-1416 Clareus, Uppsala
520618-7519 Engberg, Gävle
520713-1490 Gillberg, Vattholma
520724-7635 Thunberg, Gävle
520726-7559 Hemmingsson, Gävle
520824-6917 Boman, Hofors
521013-7559 Vestberg, Gävle
530923-1438 Kvist, Hedesunda
531113-7557 Larsson, Söderhamn
531205-7119 Olofsson, Söderhamn
531231-7679 Trost, Gävle
540118-7553 Johansson, Viksjöfors

Andra granatkastarpluton

Chef: lt Jonsson
Stf: serg Eklöf

500516-7555 Eriksson-Glad, Sandviken
500520-7617 Hassel, Iggesund
510317-7579 Helin, Arbrå
510503-7559 Jonsson, Söderhamn
510609-7537 Jakobsson, Gävle
510622-7639 Abrahamsson, Bollnäs
510624-7694 Jonsson, Bollnäs
510627-7550 Engvall, Gävle
510709-1638 Larsson, Eskilstuna
510723-1432 Olsson, Uppsala
510922-7594 Hedin, Arbrå
511103-7551 Embretsén, Edsbyn
511104-7576 Hedström, Årsunda
511109-7530 Elfving, Österfärnebo
511130-7533 Hedberg, Avesta
511228-7551 Magnusson, Gävle
520207-6971 Holmgren, Gävle
520227-7538 Fröjd, S. Valbo
520419-6959 Karlsson, Köping
520421-7557 Åberg, Bollnäs
520425-1515 Wallgårda, Uppsala
520531-1979 Karlsson, Enköping
520622-1490 Johansson, Uppsala
520810-7515 Viklund, Gävle
520815-1414 Sundin, Månkarbo
520824-7592 Melin, Köping
520908-1453 Eriksson, Hedesunda
521010-7537 Eriksson, S. Valbo
521011-7536 Nilsson, Gävle
521020-7550 Norman, Gävle
521130-7516 Frank, Arbro
521211-7534 Clason, Sandviken
530512-6913 Arvidsson, Hallstahammar
530717-7633 Jonsson, Hedesunda
530827-0031 Persson, Köping
530925-7637 Göthe, Söderhamn
531004-7575 Westergren, Gävle
531120-7590 Örtenhag, Hofors

Trosstroppen

Chef: fj Sandin

510316-7572 Westerlund, S. Valbo
510517-7579 Grälls, Sandarne
520217-7514 Hedström, Gävle
520305-1452 Karlsson, Björklinge
520423-1434 Mikaelsson, Uppsala
521105-6675 Axelsson, Köping
521107-7598 Forsmark, Norrsundet
531210-6957 Sandberg, Kolbäck

SNABBGRUPPERA

"Snabbgruppera!" Det är en order, som man på granatkastarkompaniet på I 14 fått höra många gånger och antagligen kommer att få höra ända tills utbildningstiden är slut.

När plutonen är under förflyttning och man sitter på sin cykel och får se trafikvarnaren på traktorsläpet göra tecknet för halt förstår man, vad som är på gång. Alla gruppchefer störtar fram på sina cyklar för att söka rätt på plutonchefen i täten på plutonen för att få sina pjäsplatser anvisade. Sedan är det bara att vinka fram grupperna och sätta igång jobbet. Vid varje snabbgruppering undrar man hur många grupperingar man har gjort och hur många det kommer att bli, innan det är färdigt.

Den 5 juni, när man för första gången gick in genom grindarna vid kasernvakten, visste man inte mycket av vad som skulle hända och vad man skulle få syssla med. I början blev det lite tjatigt med all exercis och all fysisk träning, så det kändes nästan som en befrielse, när det för första gången stod "specialtjänst" på dagsprogrammet. Vi fick för första gången marschera upp till troppbodarna och se en 12 cm granatkastare. Då var det inte alls tråkigt att sätta upp och ta ner pjäsen utan tvärtom ganska roligt. Efter första dagens specialtjänst frågade befälen oss vad vi tyckte och vi var väl ganska överens om att så farligt var det inte. Då skrattade övningsledaren och sade, att vi inte skulle göra annat än att gruppera pjäser. Han lovade, att vi skulle må illa bara vi hörde ordet granatkastare. Hans profetior har slagit in.

Kompaniövningar på löpande band med skjutningar, snabbgrupperingar, normalgrupperingar och maskeringar. Vi trodde att det i alla fall skulle bli lite omväxling för oss, när vi skulle tillbringa vår första vecka i Marma, trots att vi visste, att det skulle bli enbart skjutningar med grk den veckan. Det blev ingen omväxling. Enda skillnaden mellan övningarna i Marma och övningarna på Lilla fältet var, att vi använde granater i Marma, annars var sig allt likt.

Det är inte så lätt att hålla humöret uppe under sådana här övningar speciellt när det blir både mörkt och kallt. Till detta kommer en telefonutrustning, som varje gruppchef har. När vi skjuter skarpa granater och måste ligga i skydd i ett värn 10 meter bakom pjäsen är det ganska lätt att trassla in sig i alla sladdar och i den förlängda avfyringslinan. Sådana saker hjälper inte till att höja humöret. Som tur är finns det en eller ett par grabbar, som skrattar för det mesta och åt det mesta. Det hjälper ju oss andra att inte tappa sugen helt och hållet.

När skjutningarna sedan är slut för kvällen, är det dags att ordna förläggningen. Det brukar gå snabbt, eftersom alla är måna om att få upp tältet och få värme i kaminen, så att det blir någon vila under natten.

Trots att det ibland är grinigt och besvärligt så går tiden. Övningen tar slut och man kommer hem igen. Väl hemma är allt det tråkiga glömt. Man minns bara en del roliga kommentarer från plutonens lustigkurrar.

Tiden går

12. KOMPANIET

Chef: kn Svanbom

Adj: fj S. A. Jonsson
Till förf: fj Försäter

Trossplutonen

Chef: kn Åkerlund
Stf: fj Svensson

500618-7693 Hedlund, Storvik
530104-0217 Medin, Gävle
520826-1954 Lindh, Uppsala
510704-1450 Östervall, Tierp
510709-7551 Sundberg, Mackmyra
510320-6214 Edlund, Fagersta
521006-7590 Rainer, Gävle
531101-5514 Plühm, Gävle
480919-7710 Sevaldsen, Edsbyn
500804-7556 Björk, Bollnäs
521015-7557 Larsson, Stråtjärn
520227-6951 Pettersson, Västerås
520712-3059 Hamlin, Västervik
510513-7011 Andersson, Köping
520101-7554 Dahllöf, Gävle
490314-7579 Ädel, Gävle
511230-6955 Bertilsson, Gävle
520408-7596 Berg, Hedesunda
520416-7638 Östlin, Sandviken
520417-7579 Larsson, Bollnäs
520626-7550 Öberg, Österfärnebo
520628-7616 Olsson, Åmotsbruk
521221-1477 Andersson, Uppsala
530805-7552 Andersson, Gävle
520918-7599 Gustavsson, Söderhamn

Sjukvårdsplutonen

Chef: lt Nilsson
Stf: fj Ellebo

530305-6971 Johansson, Sala
530907-7518 Ljunggren, Sandviken
510210-7033 Standström, Västerås
510702-9321 Märkälä, Bergvik
530907-6353 Wessman, Västerås
500624-1433 Omdal, Skutskär

Kompanisjukvårdare Olsson demonstrerar kompaniets sjukvårdsmateriel

510314-1437 Tegelberg, Skutskär
510320-7014 Persson, Västerås
510703-6930 Wassberg, Västerås
520326-7694 Jonsson, Bergvik
520807-1414 Imrell, Skutskär
520908-1479 Bodin, Örbyhus
521007-7150 Qvarnström, Skutskär
530421-6932 Söderholm, Västerås
510311-7593 Hånell, Ockelbo
490817-7597 Jäderberg, Gävle
510123-7559 Aflarenko, Hofors
511003-7552 Svahn, Sandviken
510817-7576 Bergman, Hofors
511124-6913 Pettersson, Västerås
510205-7592 Gerdin, Gävle
520119-1094 Larsson, Gävle
490716-7631 Olsson, Uppsala
510111-7579 Bergstedt, Gävle
500214-7535 Olsson, Gävle
510326-6911 Eriksson, Sala
520207-7532 Lindström, Gävle
521124-7159 Höglund, Hofors
511120-7691 Jansson, Storvik
521204-2013 Andersson, Högsjö

Förplägnadsplutonen

Chef: fj Jegebrandt
Stf: fj Stonert

500816-1035 Lindholm, Uppsala
520130-7575 Olsson, Storvik
500218-7598 Stjernström, Sandviken
500305-7519 Hammarlund, Ockelbo
510601-7535 Vestblom, Mackmyra
510601-7592 Johansson, Sandviken
520115-7590 Olsson, Ockelbo
520519-7535 Andersson, Gävle
520713-9337 Karlsson, Sandviken
500628-7535 Karlsson, Bollnäs
510406-1410 Blomkvist, Skutskär
510908-7618 Nylander, Bergvik
520806-0110 Strandberg, Västerås
491017-7999 Sköld, Sandviken
500702-7559 Jäderström, Gävle
520910-7536 Vestman, Gävle
510804-6912 Blomberg, Västerås
520318-7579 Weiss, Gävle
520615-7850 Bergström, Harbonäs
530310-6990 Wennberg, Västerås
520609-1455 Gustavsson, Örbyhus
520613-1558 Sundqvist, Örbyhus
520620-7556 Harrysson, Kilafors
490430-1050 Henriksson, Gävle
500810-7574 Olsson, Årsunda
511210-0119 Oppitz, Gävle
520622-7539 Andersson, Storvik
520718-7617 Wallström, Gävle
530512-8232 Lindgren, Gävle

MC-plutonen

Chef: lt Fernström
Stf: fj Jansson

510626-7056 Fax, Surahammar
511007-7616 Callmyr, Gävle
520509-6950 Eriksson, Fagersta
510514-7531 Jonsson, Gävle
510601-1439 Lindberg, Österbybruk
510617-6992 Östlund, Västerås
510617-7677 Asberg, Sandviken
520720-1491 Mååg, Uppsala
500521-7558 Fahlström, Edsbyn
510511-1099 Jansson, Tierp
510520-7533 Pettersson, Storvik

Instr: fj Söderlund

510618-7015 Lännbrink, Arboga
510619-7592 Hanell, Sandviken
511006-7633 Bäckström, Kungsgården
520128-7538 Sundgren, Forsbacka
520204-7519 Swales, Marmaverken
520910-0139 Karlsson, Sandviken
501223-7516 Sundström, Gävle
520204-7592 Hedblom, Mackmyra
521001-7876 Englund, Timrå
510713-7555 Nordlund, Edsbyn

NOTISER FRÅN FÖRSTA HALVLEK

Köksmästare, bensinstationsföreståndare och läkare utgör i fält trosskompaniet. Deras uppgift är att understödja de stridande förbanden. Om olika företeelser vid detta kompani rimmar skalderna sålunda:

Notis nr 1: Från *kockarna:*
Här ogillas de veke
nej, tacka vet vi Zeke.

Nr 2 Om *drivmedelsgruppen* i trosspluton som
tankar (OBS ej tänker!) väldigt långsamt:
Att värja sig har trossen sjå
så att de ej får jobb av knÅ.

Nr 3 Uppriktigt om *kompaniassistenten:*
Skicka kompassen till Nordkap
så slipper vi vakt och beredskap.

Nr 4 Om *träningen* inför regM i hand boll där
handbollsintresset visade sig förvånansvärt
stort i förplägnadspluton (som f. ö. låg
i Marma vid tillfället):
Handboll är en rolig sport
den gör dagen i Marma kort.

Nr 5 Om de fria *värnpliktsresorna* som lockar
till långa utflykter:
12:te lämnar Gävles famn
ta'r en tripp till Köpenhamn.

Nr 6 Om *befälselev Bergman* som under skogsveckan
vid Medskogssjön i augusti stod för flera
bejublade evenemang:
Bergman längtar efter första plats?
Att gena över skogen han tar sats.
Som en orm i skogen slingra
lyckas kronans hoj förskingra!

Högvakten — inte bara vita hjälmar och pampig musik. Fr v befälseleverna Krantz, Högberg och Axelsson

Bergman kände latrinernas kall
Hoppsan? Vad nu då? Ett eldöverfall!
Bergman sket, Bergman skjöt.
Resten utav skratt de tjöt
trots att modet redan tröt.
Kemiskt fri från dasshuspapper
ta'r han ohämmad och tapper
fram sitt förstahjälp förband
andra skador ta's i andra hand.
EPILOG:
Dagofficeren: Var har B sitt första förband?!
B: Hrm....

Åke Wessman

I FÄDRENS SPÅR FÖR FRAMTIDS SEGRAR

Under en lång följd av år har regementet uppnått många framstående och utmärkta resultat och placeringar inom den tävlingsverksamhet, som har bedrivits. Det gångna året har inte inneburit någon avvikelse från vad vi varit vana vid sedan förr om åren.

Även detta år började idrottsverksamheten en aning motigt genom att den ringa tillgången på snö gjorde att skidåkarna inte kom igång riktigt ordentligt.

I förra årets idrottskrönika i Bocken berördes arméchefens fattade beslut om nedskärningar av idrottsanslagen. Detta hade till följd att en del större tävlingar utgick ur det militära tävlingsprogrammet. Genom det sedan ett år tillbaka gällande riksdagsbeslutet om minskade anslag till krigsmakten kommer framdeles ytterligare beskärningar av idrottsverksamheten att ske. Bland annat har sålunda redan fastställts att Vasaloppet utgår som godkänd militär tävling.

Att denna utveckling, som vad man nu kan se bara har tagit sin början, är att beklaga, kan väl alla vara ense om. Oavsett de försvarsanställdas grad av intresse för idrottsverksamheten och dess aktivande utövande så råder nog en nära på hundraprocentig enighet om fördelen med att få ägna sig åt fysisk träning på tjänstgöringstid, antingen det nu sker i tävlingens form eller ej. Allt fast anställt befäl är sedan ungefär nio år tillbaka beordrat att viss tid varje vecka ägna sig åt kroppens trim. Man vågar väl också påstå att idrottsverksamheten i alla dess former även varit rekryteringsfrämjande.

En nyhet under det gångna året är det den 1 maj 1972 uppsatta överste Gåsstes vandringspris i sommar- och vinterfälttävlan. Tävling om detta pris, en vacker silverpokal, äger rum två gånger

om året och är obligatorisk för alla fast anställda officerare. Den som först erhåller fem inteckningar får vid femte segern priset som ständig egendom. Det spelar därvid ingen roll om inteckningarna tagits vid sommar- eller vintertävling. Någon klassindelning förekommer inte utan de tävlande får åldershandikap enligt särskilda regler.

Sommarfälttävlan omfattar skjutning med automatkarbin mot olympisk skidskyttetavla på 200 meter, punktorientering cirka 2 kilometer med inlagt skjutmoment med pistol och slutligen fri orientering 5—6 kilometer. Vid vinterfälttävlan byts automatkarbin ut mot kpist på 100 meter. Därefter vidtar skidåkning 15 kilometer. Cirka 1 kilometer från mål sker skjutning med pistol.

Vid den första tävlingen i somras om regementschefens vandringspris segrade major Karl-Erik Björk, still going strong, och har således den första inteckningen i pokalen.

Så återstår inte mer att säga i ingressen till årets idrottskrönika utan nu får resultaten tala.

Knut Björkenstam

TÄVLINGSRESULTAT

Arméns snöstjärnetävling
16. I 14.
Svenska livräddningssällskapets vandringspris i simtävling 1971/72
1. I 14.
Arméns simborgartävling
8. I 14.
Arméns militära 3-kampstävling 1972 för 10-mannalag
9. I 14.
AM budkavle, FJS
Klass A: 27. I 14 (Kn Winberg, Mj Björk, Kn Lindström, Fj Höglund, Fk Lundberg, Serg Åkerlund).
MIDÖ budkavleorientering, Kungl Västmanlands flygflottilj
Seniorer: 5. I 14 (Fk Jämthagen, Kn Winberg, vpl Björk). 7. I 14 (Vpl Thunberg, vpl Gustavsson, Fk Lundberg).
Oldboys: 3. I 14 (Mj Nilsson, Mj Fredriksson, Mj Ritzén).
Juniorer: 7. I 14 (Vpl Hägglund, Westerlund, Alneberg).
RegM fotboll
1. 8. komp (Skalk, Hedberg, Andersson, Jäderberg, Winberg, Tholén, Hessman, Lundgren, Heed, Boussard, Blomqvist, Jeppesen, Holm, Lundin, Lundholm).

Mj Björk springer hem segern i tävlingen om öv Gåsstes vandringspris

Överste Gåsstes vandringspris i fälttävlan
1) Mj Björk; 2) Kn Gustavsson; 3) Mj Nilsson; 4) Kn Järnkrok.
MM sommarfälttävlan, Kungl Norrlands Dragoner
S: 27) Lt Winberg; 31) Serg Lundberg; 3) Serg Jämthagen.
ÄO: 3) Kn Nilsson.
Lagtävling: 10) I 14 (Lt Winberg, Serg Lundberg, Jämthagen).
MM vinterfälttävlan, Kungl Dalregementet
S: 25) Lt Winberg; 35) Fj Munther.
YO: 2) Rm Ritzén.
ÄO: 1) Kn Nilsson; 6) Kn Björk.
Jun fast anställda: 1) Fu Norrström; 2) Korp Thollén.
GU-vpl: 15) Karlsson; 17) Pettersson; 18) Korp Åberg; 19) Jansson.
SM fälttävlan, Kungl Norra skånska regementet
S: 40) Lt Winberg; 60) Serg Jämthagen; 91) Fj Munther.
Lagtävlingk: 19) I 14.
MIDÖ fälttävlan, Kungl Södermanlands flygflottilj
S: 2) Lt Winberg; 9) Serg Jämthagen; 10) Serg Lundberg.
ÄO: 3) Kn Björk.
Vet: 7) Fj Lindström.
Lagtävling: 2) I 14 (Kn Björk, Lt Winberg, Fj Munther, serg Jämthagen, serg Lundberg).

DM fälttävlan

S: 1) Mj Nilsson; 2) Fk Lundberg; 3) Kn Winberg.
Lag S: 1) I 14 lag 1; 3) I 14 lag 2.
Jun: 3) T Lindberg; 4) L Norrström.

RegM friidrott

100 m: 1) Claesson, 7 komp; 2) Eriksson, 11. komp; 3) Serg Eriksson, 7. komp; 4) Köning, 11. komp.
400 m: 1) Serg Eriksson, 7. komp; 2) Olsson, 11. komp; 3) Westring, 4 komp; 4) Wiklund, 11. komp.
1500 m: 1) Thunberg, 7. komp; 2) Gustavsson, 11. komp; 3) Norman, 11. komp; 4) Bladlund, 14. komp.
5000 m: 1) Thunberg, 7. komp; 2) Olsson, 4. komp; 3) Björk, 7. komp; 4) Norman, 14. komp.
Längd: 1) Westring, 4. komp; 2) Wihd, 5. komp; 3) Wadlin, 7. komp; 4) Eriksson, 9. komp.
Höjd: 1) Serg Eriksson, 7. komp; 2) Wadlin, 7. komp.
Hgr: 1) Wiklund, 11. komp; 2) Linder, 11. komp; 3) Eriksson, 11. komp; 4) Kastman, 11. komp.

RegM terränglöpning 5000 m

Befäl seniorer och civilanställda: 1) Thyr, intavd; 2) Öfu Lindström, 8. komp; 3) Öfu Thollén, 5. komp; 4) Fu Lindberg, Liv.
Oldboys: 1) Mj Ritzén, 11. komp; 2) Kn Ö Andersson, stabsexp.
Vplklassen: 1) Thunberg, 7. komp; 2) Olsson, 4. komp; 3) Söderqvist, Liv; 4) Alneberg, 9. komp.
5-mannalag: 1) 5. komp; 2) 7. komp; 3) Liv; 4) 11. komp.

MIDÖ handboll

2) I 14.

RegM handboll

1) 4. komp (Blomqvist, Boström, Carlsson, Fröjd, Hansson, Lindgren, Lundblad, Mossberg, Selldin, Wahllund, Wetterberg, Wästlin).

AM militär femkamp, Kungl Roslagens luftvärnsregemente

GU-vpl: 1) Håkansson 7. komp; 29) Julander, 4. komp; 41) Svensson, 9. komp.
Lagtävling: 6. I14.

MIDÖ militär femkamp, Kungl Svea livgarde

Kl I: 6) Lt Munther.

MIDÖ militär fyrkamp, Kungl Svea livgarde

Kl II: 5) Julander, 4. komp; 7) Håkansson, 7 komp.

RegM militär fyrkamp

Kl I: 1) Lt Munther.
Kl II: 1) Håkansson, 7. komp; 2) Julander, 4. komp; 3) Westerlund, 7. komp.

MM i orientering, Kungl Svea ingenjörregemente

S: 35) Fk Jämthagen; 46) K nWinberg; 65) Serg Lundberg.
GU-vpl: 12) Björk; 25) Gustavsson; 35) Johansson.
Jun: 5) Fu Lindberg.
ÄO: 3) Mj Nilsson.

MIDÖ dagorientering, Kungl Bråvalla flygflottilj

Vet: 1) Kn Lindström; 2) Kn Jonzon.
ÄO: 1) Mj Nilsson.
YO: 19) Kn Pettersson.
S: 2) Kn Winberg; 7) Vpl Björk; 13) Vpl Johansson.
Lagtävling: 1) I 14 (Kn Winberg, Vpl Johansson, Björk, Gustavsson, Mj Nilsson).

RegM dagorientering

S: 1) M jBjörk; 2) Mj Nilsson; 3) Kn Gustavsson; 4) Öfu Norrström.
Vpl elit: 1) Gustavsson, 5. komp; 2) Björk, 7. komp; 3) Alneberg, 9. komp; 4) Thunberg, 7. komp.
YO: 1) Kn Lindström; 2) Kn Andersson; 3) Kn Pettersson; 4) Kn Åslund.
ÄO: 1) Mj Järvestad; 2 Övlt Eriksson; 3 Övlt Björeman; 4) Fj Falk.
Vet: 1) Kn Lundbäck; 2) Fj Hagberg; 3) Fj Wikström; 4) Fj S A Jonsson.
Jun bef: 1) Öfu Thollén; 2) Fu Lindberg; 3) Fu Lönn; 4) Fu Helling.
Lagtävling komplag: 1) 5. komp; 2) Liv; 3) 7. komp; 4) 5. komp.

Orientering I 13—I 14

Vet: 1) Fj Lindström, I 14; 2) Fj Jonzon, I 14; 4) Mj Westman, I 14.
ÄO: 1) Kn Nilsson, I14; 2) Kn Fredriksson, I 14; 3) Rustm Karlsson, I 14.
YO: 3) Förv Andersson; 4) Förv Pettersson; 6) Förv Järnkrok.
Jun: 1) Korp Lindberg; 3) Fu Kejlstrup.
Sen: 1) Lt Winberg; 2) Serg Lundberg; 5) Serg Jämthagen.

RegM nattorientering

S: 1) Mj Björk; 2) Kn Callenmark; 3) Kn Östblom; 4) Fk Olsson.
Vpl elit: 1) Gustavsson, 5. komp; 2) Björk, 7. komp; 3) Alneberg, 9. komp; 4) Johansson, 5. komp.
YO: 1) Kn Andersson; 2) Kn Pettersson; 3) Mj Fröderberg; 4) Kn Åslund.
ÄO: 1) Kn Lindström; 2) Fj Falk; 3) Övlt Björeman; 4) Mj Järvestad.
Vet: 1) Öv Gåsste.
Jun bef: 1) Fu Lindberg; 2) Fu Backman; 3) Öfu Kejlstrup.

MIDÖ simning, Kungl Vaxholms kustartilleriregemente

Stridssimning 50 m: 2) I 14.
200 m bröst: 2) Håkansson; 8) Eriksson.
100 m fritt: 3) Håkansson.
Livräddning: 3) Gyllander; 5) Fk Berlin.
Lagkapp 10x50 m fritt: 1) I 14.
Förbandstävling: 1) I 14.

RegM simning

100 m fritt: 1) Håkansson, 7. komp; 2) Julander, 4. komp.
200 m bröst: 1) Håkansson, 7. komp; 2) Julander, 4. komp.
Lagkapp 10x50 m: 1) 7. komp; 2) 5. komp; 3) Liv lag 2.

MM skytte, Skövde garnison

Banskjutning gevär: 103) Serg Gahnold; 109) Fj Fredman.
Fältskjutning gevär: 112) Serg Gahnold; 118) Fj Fredman.
Banskjutning pistol kl B: 10) Fk Ögren; 26) Kn Järnkrog; 34) Fj Jonzon.
Fältskjutning pistol: 1) Fk Ögren; 25) Fj Jonzon; 44) Kn Järnkrok.

Vpl Nilsson, 7. komp, regmästare på skidor

Banskjutning gevär, lagtävling: 35) I 14 (Fj Fredman, Serg Gahnold).
Banskjutning pistol, lagtävling: 8) I 14.
Fältskjutning pistol, lagtävling: 2) I 14 (Fk Ögren, Fj Jonzon).

MIDÖ skytte, Kungl Svea trängregemente

Banskjutning gevär: 42) Öfu Larsson; 44) Fj Munther.
Banskjutning kpist: 58) Fj Munther; 71) Öfu Larsson.
Int grovpistol: 3) Förv Järnkrok; 11) Rustm Jonsson; 51) Fu Pettersson.
Förbandstävling: 13) I 14 (Öfu Larsson, Fj Munther, Förv Järnkrok).

RegM skytte

Kpist: 1) Mj Lingblom; 2) Lt B G Jonsson; 3) Kn Östblom.
Gevär: 1) Fj Larsson; 2) Mj Nilsson; 3) Lt Näslund.

Skjutning om komp vandringspris

Kpist: 1) Zika, Liv; 2) Bolin, 4. komp; 3) Larsson, 9. komp.
Lagtävling kpist: 1) Liv; 2) 9. komp; 3) 12. komp.

Fältjägarpokalen

16) I 14.

MIDÖ skidskytte, Kungl Livgrenadjärregementet

S: 1) Rm Ritzén; 8) Fj Lindström; 9) Fj Munther.
ÄO: 3) Kn Nilsson; 4) Kn Björk.
Vpl: 1) Gustavsson; 3)Nilsson; 4) Larsson.
Jun: 3) Fu Thollén; 6) Vpl Hägg; 7) Vpl Björkbacka.
Förbandslag: 1) I 14.
Juniorlag: 1) I 14.

RegM skidskytte

Kl I: 1) Fj Munther; 2) Öfu Thimper; 3) Fu Wallgren.
Kl II: 1) Engblom, 12. komp; 2) Björkbacka, 5. komp; 3) Hägg, 12. komp.
Kl III: 1) Gustavsson, 7. komp; 2) Larsson, 7. komp; 3) Persson, 7. komp.
Lagtävling kl I och II: 1) 12. komp; 2) 7. komp; 3) Liv; 4) 8. komp.
Lagtävling kl III: 1) 7. komp; 2) 7. komp; 3) 12. komp.

MM på skidor, Kungl Jämtlands fältjägarregemente

Patrulltävlan kl A: 4) I 14 (Rm Ritzén, Fu Thollén, vpl Eklund, Altberg).
Patrulltävlan kl B: 5) I 14 (Fj Lindström, vpl Nilsson, Larsson, Persson).
15 km individuellt, S: 28) Öfu Thimper.
GU-vpl: 4) Altberg; 8) Eklund; 14) Nilsson.

RegM skidor

S: 1) Fj Lindström; 2) Öfu Thimper; 3) Fj Munther; 4) Fu Wallgren.
Jun befäl: 1) Fu Thollén.
YO: 1) Skoglund; 2) Förv Andersson; 3) Kn Wiebe; 4) Kn Sundstedt.
ÄO: 1) Kn Nilsson; 2) Kn Björk; 3) Kn Järvestad; 4) Kn Persson.
Vet: 1) Rustm Nyström; 2) Kn Norström; 3) Rustm Jonsson; 4) Öv Gåsste.
Vpl S: 1) Nilsson, 7. komp; 2) Persson, 7. komp; 3) Larsson, 7. komp; 4) Johansson, 5. komp.
Lagtävling: 1) 7. komp; 2) Liv; 3) 12. komp; 4) 8. komp.

REDAKTION BOCKEN

försäljer

Bocken 1961	Allmän del	Utsåld
Bocken 1962	Staben	Utsåld
Bocken 1963	Livkomp	Pris 5:—
Bocken 1964	Färnebo kompani	Pris 5:—
Bocken 1965	Forsa kompani	Pris 5:—
Bocken 1966	Alfta kompani	Pris 5:—
Bocken 1967	Ovansjö kompani	Pris 5:—
Bocken 1968	Arbrå kompani	Pris 5:—
Bocken 1969	Delsbo kompani	Pris 10:—
Bocken 1970	Järvsö kompani	Pris 12:—
Bocken 1971	Regementspräster och musikanter	Pris 12:—
Bocken 1972	Barberare, fältskärer och regementsläkare. Regementet under 1900-talet	Pris 12:—

Tillkommer expeditionsavgift 1:— per bok.

Beställning sker enklast genom att beloppet insättes på postgiro 583580-6, Redaktion Bocken I 14, 801 26 Gävle, med angivande på talongen om önskad leverans.

DAGSPROGRAM FÖRR OCH NU I SVERIGE OCH UTOMLANDS

År 1963 infördes arbetstidsreglering för fast anställd militär personal. Detta var och är fortfarande något högst märkvärdigt sett ur internationell synvinkel. Under senare år har även de värnpliktiga börjat "tänka fackligt". De talar ofta och gärna om arbetstidsreglering, övertidsersättning, ersättning och kompensation för större övningar och beredskapstjänst, mera fritid och fler fria resor. Allt syftande till att våra soldater skall ha det så bra som möjligt under sin soldatutbildning och inte känna skillnaden så stor i förhållande till det civila arbetslivets "regleringar". Till yttermera visso har på försök sedan i höstas vid en del förband införts ständig nattpermission.

Mot bakgrund härav kan det kanske ha sitt intresse att se hur arbetstider m m var förr i tiden samt hur det kan te sig i ett par av våra grannländer.

Hur gestaltade sig exempelvis livet på Mohed på den tiden det begav sig? Tjänsten på de gamla lägerplatserna var sinsemellan mycket lika och några större variationer var det inte tal om. Ett ordinärt dagsprogram började med revelj redan klockan 0400. Därpå följde korum och utryckning till morgonpassets övningar. Dessa bestod till stor del av olika exercismoment i sluten ordning och varade i stort fram till 0800. Efter uppehåll för frukost satte man igång på nytt med nästa övningspass, som räckte mellan 1030—1230. Middagsrasten varade sedan ända fram till 1600, då övningarna åter tog vid. De slutade först fram vid 2030-tiden. Dagen slöt i likhet med som den börjat med korum. Då var hela regementet uppställt. Tapto spelades 2100 av hela musikkåren, som på den tiden verkligen var manstark — upp emot femtio musiker vid slutet av 1800-talet! Därefter sänkte sig nattens stillhet över heden, då de indelta knektarna tog sina tält i besittning. En lång utbildningsdag var tillända.

Hur utbildningsdagen för nutidens soldater ter sig är allom välbekant. Det kan därför vara intressant se vad den finske soldaten — beväringen som han officiellt kallas — upplever under en utbildningsdag. Ett exempel ges av nedanstående dagsprogram.

Kl	*Tjänstgöringens art*	*Övningsledare*	*Plats*
0600	*Väckning*	*Dejouren*	*Kasern*
0610	*Morgonlänk*	*Gruppcheferna*	*Kasernomr*
0625	*Morgongöromål*	*Dejouren*	*Kasern*
0710	*Frukost*	*Dejouren*	*Matsalen*
0800—1045	*Ö. Sluten ordning* *Uppställningsövningar* *— grundställning, vila* *— rättning, vändning* *— anmälning, hälsning*	*Kompchefen*	*Gården*
1210	*Lunch*	*Dejouren*	*Matsalen*
1330—1510	*L. Allmän militärutbildning* *Pastorslektion 1 — 2*	*Milpastor*	*Idrottshuset*
1530—1645	*Ö. Allmän militärutbildning* *Uppträdande övning* *— hälsning* *— anmälning* *— uppträdande i kansli och stuga*	*Plutcheferna*	*Gården*
1705	*Ordergivning*	*Kompfv*	*Kasern*
1810	*Middag*	*Dejouren*	*Matsalen*
1930—2000	*Kvällsbit*	*Dejouren*	*Matsalen*
2100	*Aftonandakt och tapto*	*Dejouren*	*Kasern*
2110	*Kvällsgöromål*	*Dejouren*	*Kasern*
2130	*Tystnad*		

Kanske vissa begrepp tarvar en förklaring. Dejouren är dagbefälet på kompaniet. Att gruppcheferna åläggs leda den s k morgonlänken = ett kortare träningspass beror på att man i Finland har inryckning tre gånger om året. Gruppchefsuttagna soldater placeras efter åtta månaders utbildning som gruppchefer för nyinryckta soldater. Och här är det verkligen fråga om befälsföring!

Kansli och stuga är motsvarigheten till vår kompaniexpedition och vårt logement. I kansliet "härskar" kompfv, d v s kompanifältväbeln = kompaniadjutanten.

Beväringarna är lediga mellan middagen och klockan 2100. Onsdagar, söndagar och helgdagar utsträcks denna ledighet till kloc-

kan 2400. Vartannat veckoslut har beväringarna möjlighet resa hem genom att de då är lediga även natten till söndag.

Vår store granne på andra sidan Östersjön har avsevärt annorlunda utbildningsförhållanden för soldaterna. Värnplikten är tre år lång. Av denna tid är drygt två år anslagen till befattningsutbildning. Under de år, som soldaterna fullgör sin soldatutbildning, ges de möjlighet till tjugo dagars ledighet uppdelat på två tiodagarsperioder. De stora avstånden i Sovjetunionen gör att många soldater får väldigt långa resvägar. Den tid, som åtgår för resa, ingår emellertid inte i här angiven ledighet. Betalningen är fem kronor per vecka. Fria förmåner i form av cigarretter eller dylikt förekommer inte.

Utbildningsdagen börjar klockan 0600 och håller på fram till 2300. Under denna tidsperiod har man sedvanliga avbrott för måltider, dock med ett längre avbrott mellan 1700—1900 för tedrickning och vila.

Några kommentarer till här i korthet relaterade förhållanden torde vara helt överflödiga. Var och en kan själv göra sina jämförelser och dra sina slutsatser om förhållandena i de två gamla hälfterna av en gång i tiden samma rike och hos den forne "arvfienden i österled".

Knut Björkenstam

GÄVLE FÖRSVARSOMRÅDE BLIR GÄVLEBORGS FÖRSVARSOMRÅDE

Sedan maj månad 1970 har den militära organisationen inom Gävle garnison undergått stora förändringar. Försök har fram till den sista juni 1972 bedrivits med så kallad lägre regional ledning i en strävan att bland annat åstadkomma större effektivitet i såväl fred som krig, allt inom ramen för en rationell organisation. I slutfasen av försöksperioden slogs de två militära myndigheterna i Gävle, Kungl Hälsinge regemente och Gävle försvarsområdesstab, ihop till en myndighet benämnd Fo 49 — I 14 med försvarsområdesbefälhavaren, överste Allan Månsson, som chef, och regementschefen, överste Carl-Henrik Gåsste, som ställföreträdande chef. Arméchefen lämnade i höstas ett slutförslag angående framtida organisation till Kungl Maj:t. Av detta framgår att den sammanslagna myndigheten i Gävle skall heta "Kungl Hälsinge regemente och Gävleborgs försvarsområde" — I 14/Fo 49.

På grund av världshändelsernas tryck i mitten av 1930-talet tillkom en ny organisatorisk enhet vad gäller försvarets ledning, nämligen försvarsområden. Dessa avsågs att på särskild order träda i funktion. I enlighet med direktiv, utfärdade från dåvarande II. arméfördelningen i Östersund, utarbetades i slutet av 30-talet det mobiliseringsverk, som skulle ligga till grund för Gävle försvarsområdesstabs och underlydande förbands verksamhet. Detta arbete utfördes i allt väsentligt av inskrivningsbefälhavaren vid Hälsinge regemente.

Genom en omfattande instruktion reglerades försvarsområdesbefälhavarens göranden och låtanden. På grund av begränsade anslag kom det till en början att i stort bli en organisation på papperet. Då förbanden utgjordes av landstorm var utbildningsnivån mycket låg och det var först i samband med Münchenkrisen 1938, som obligatoriska landstormsrepetitionsövningar kom till utförande.

Det krigsplacerade befälet vid försvarsområdesstaben och dess förband var i huvudsak frivilligt utbildat landstormsbefäl. För att i görligaste mån pröva organisationen och förbereda den personal, som närmast var avsedd ingå i ledningen vid försvarsområdesstaben, anordnades en fältövning i Öregrundstrakten sommaren 1937 om fjorton dagars längd.

Order om förstärkt försvarsberedskap gavs fredagen den 1 september 1939. Det innebar bl a att försvarsområdesstaben skulle organiseras. Försvarsområdesbefälhavare var då överste Tersmeden. De förband som förutom staben uppsattes var främst avsedda för mark- och luftbevakning.

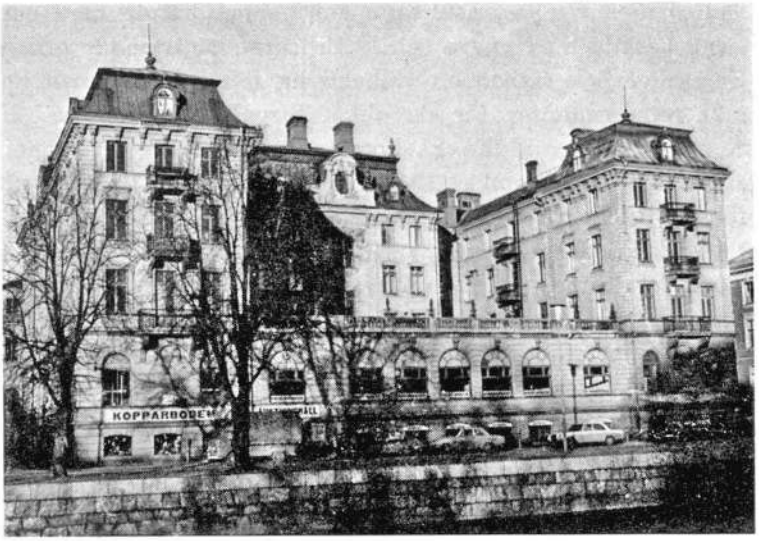
Markbevakningskompaniernas uppgift var att bevaka ett otal inom försvarsområdet befintliga skyddsföremål såsom broar, järnvägsstationer, industrier, kraftverk mm. Mark- och luftbevakningen var samordnad på så sätt att varje markbevakningskompani hade ett antal luftbevakningsstationer inom sitt område.

Det torde vara på sin plats med några rader om den inkallade personalen. Det krigsplacerade landstormsbefälet kom att konfronteras med långt svårare problem än vad de tidigare utbildats för i samband med den frivilliga befälsutbildningen. Detta gällde både trupptjänsten och den så kallade pappersexercisen. "Rätt man på rätt plats" var någonting som först långt senare kom att tillämpas. Bristen på rutin var påtaglig och på många håll sken avsaknaden av "fallenhet för yrket" klart igenom.

Beträffande truppen — landstormsmännen — framträdde på ett skrämmande sätt följderna av den korta rekrytutbildningen om nittio dagar. Speciellt kom detta i dagen ifråga om vakthållningen. Såväl vaksamhet som misstänksamhet klickade betänkligt.

Verksamheten vid staben under vintern 1940 kännetecknades främst av vakt- och materielinspektioner. Dessutom krävde övergången till en ny krigsorganisation — 1940 års övergångsorganisation — och avsedd att träda i kraft den 1 april 1940 en hel del arbete. Enligt denna skulle såväl staben som förbanden erhålla en i flera avseenden annan sammansättning.

I samband med 1942 års försvarsordning fastställdes en ny militärterritoriell indelning av riket. Denna grundades på militärområden (I.—VII. milo) under en militärbefälhavare. Under dessa sorterade ett antal försvarsområden med försvarsområdebefälhavare med stab. Sådana skulle således i fortsättning finnas redan i fredstid.

Grand Hotel där fostaben först inrymdes

Milo	*Fo*
I.	*11 — 19*
II.	*21 — 24*
III.	*31 — 35*
IV.	*41 — 47*
V.	*51 — 54*
VI.	*61 — 67*
VII.	*71 (enbart i fred)*

Den nya organisationen framlades i proposition i riksdagen i april 1942 och fastställdes senare att gälla från och med den 1 oktober samma år vad gällde fredsorganisationen. Krigsorganisationen genomfördes med början den 1 april 1943 och var i allt väsentligt klar ett halvår senare. Gävle försvarsområde erhöll nummer 21. I samband med omorganisationen av milostaberna hösten 1966 till för de tre försvarsgrenarna gemensamma sådana överfördes Gävle försvarsområde till Östra militärområdet — gamla IV. milo — och erhöll i och med detta nummer 49.

Försvarsområdesstaben uppdelades nu på sektioner och avdelningar omfattande bland annat operations- och underrättelseavdelning, tyg- och intendenturavdelning, rättsväsende, personalavdelning, särskilda avdelningar för signaltjänst och krigskassatjänst samt en expedition. I spetsen för detta sattes en stabschef. Ledningen fick härigenom en fastare form samtidigt som ärendena kunde fördelas på ett vettigare sätt än förut.

Mark- och luftbevakningskompanierna blev helt åtskilda. På grund av detta nedbringades de förra i antal.

I och med den nya organisationens genomförande blev chefsposterna besatta med yngre och kvalificerat högtstående officerare. Samtidigt fick staben en välbehövlig förstärkning med kompetenta representanter för de olika förvaltningsgrenarna. Den förste stabschefen vid Fo 21 kommenderades enligt regementsorder av den 19 september 1942: **"Jml go nr 3214/1942 beordras kapten Å. Bucht såsom fostabschef vid Gävle fostab 1/10 1942—30/9 1944"**. En del personal, som nytillfördes staben, förordnades i arvodesbefattning, bland annat tygofficer och hemvärnsofficer. Vidare tillfördes staben en lotta med fänriks tjänsteklass. Hon svarade närmast för krigsplacering av lottor inom lokalförsvaret — försvarsområdesmobiliseringslotta! — en föregångare till våra dagars "frivass" (frivilligassistent).

En följd av 1942 års försvarsbeslut blev hemvärnets överförande från inskrivnings- till försvarsområdet. Ännu sommaren 1941, då hemvärnet förlades i beredskap, stod försvarsområdesstaben ganska främmande inför dettas organisation och uppgifter. Då nu staben hade ansvaret för hemvärnets användning aktualiserades olägenheten av hemvärnets dubbelställning mellan inskrivningsbefälhavaren, som ansvarade för utbildningen, och försvarsområdesbefälhavaren. Den senare önskade ha det hela och odelade ansvaret, något som han icke haft med den gamla organisationen.

Som tidigare nämnts överflyttades i oktober 1942 hemvärnsofficeren till staben. Denne fick en hemvärnsunderofficer till hjälp. Dessa två kom att bilda en särskild hemvärnssektion.

Den nya foorganisationen innebar att uppgifterna från militärbefälhavaren till försvarsområdesbefälhavaren kunde preciseras mer än tidigare genom stabens ökade resurser. För Fo 21 vidkommande var huvuduppgiften att ingripa mot lufttrupp inom försvarsområdet samt att avvisa kuppföretag mot främst flygfält. Lokalförsvarets styrka växte efter hand som en allt större del av det krigsplacerade befälet skolats på kurser. Dess styrka växte också i takt med tillförseln av moderna vapen och ammunition. Allt detta krävde en omfattande översyn av krigsplanläggningen. Direktiv härför gavs av milostaben i Östersund. Ansvaret för utbildning av lokalförsvarsförband övergick från regementschefen till försvarsområdesbefälhavaren, en avlastning som ansågs välbehövlig då regementschefen ansågs ha tillräckligt med utbildning av fältförband. Under år som gått har emellertid regementets befälskårer varit flitigt engagerade i försvarsområdesstabens utbild-

I hörnvåningen en trappa upp hade fostaben sina lokaler på Drottninggatan 26

ningsarbete.

Utrymmet medger icke en mera ingående beskrivning av verksamheten under krigsåren. Intensiteten i arbetet och arten av detsamma var i stort en återspegling av krigshändelserna ute i

Fobef	*Tidsperiod*	*Närmast föreg. tjänst*
Öv Bruno	*1/10 1942—30/9 1944*	*Var Bef Fo 21 i gamla organisationen*
Öv Edlund E	*1/10 1944—23/1 1945*	*C I 18. Avled 23/1*
Mj Norberg (tjf)	*23/1 1945—28/2 1945*	*Hvoff Fo 21*
Öv Qvennerstedt G	*1/3 1945—31/12 1951*	*Bef Morjärvs fo*
Öv Wijnbladh F	*1/1 1952—31/12 1956*	*Inskrivnch I 3*
Öv Ancarcrona S-S	*1/1 1957—31/3 1970*	*Övlt A 8*
Öv Månsson A	*1/4 1970—30/6 1973*	*C I 20*

Försvarsområdesbefälhavare vid Fo 21 och Fo 49 1942—1973

Europa och hur de påverkade rikets situation. Genom stabens försorg upprättades måltidsstationer för de militära transporter, som gick genom området. Bestämmelser för beskjutning av främmande flygplan och omhändertagande av flyktingar utarbetades. För förband grupperade vid kusten utbyggdes ett flertal befästningar i form av skansar och skyddsrum. Spår härav kan man se ännu i dag på sina håll. I krigets slutskede engagerades staben även i transiteringen av ryska krigsfångar, som skulle transporteras på tåg från Norge och sedan med båt från Fredriksskans vidare till Ryssland. Under krigsåren aktualiserades samarbetet mellan militära och civila myndigheter alltmer. Så gott som dagligen ägde samråd rum mellan försvarsområdesstaben och länsstyrelsen.

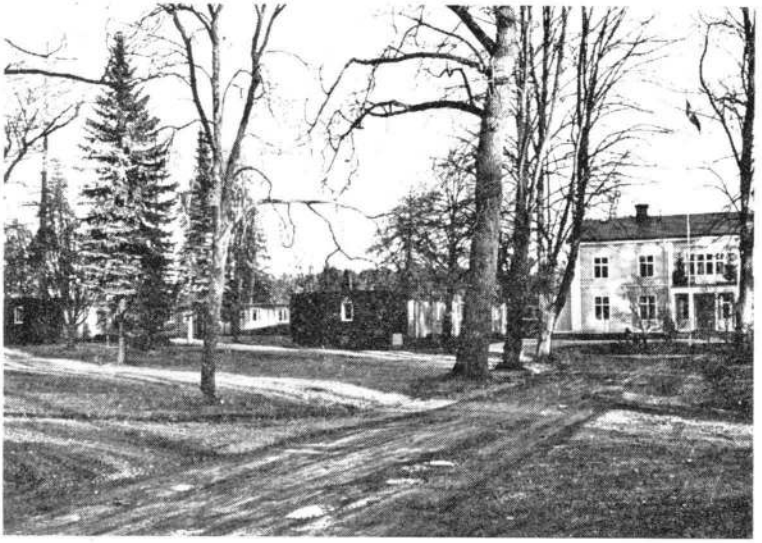
Problematiskt vid samverkan mellan representanter för militära och civila myndigheter var att försvarsområde och län icke sammanföll i den utsträckning, som är fallet i dag.

Fo 21 (49) omfattning	*Tidsperiod*
Gävleborgs län, Älvkarleby, Lövsta och Tierps landsfiskalsdistrikt	*1/10 1942 — 30/6 1953*
Gävleborgs län, Älvkarleby och Tierps landsfiskalsdistrikt	*1/7 1953 — 30/9 1954*
Gävleborgs län, Älvkarleby kommun av Uppsala län	*1/10 1954 — 30/6 1973*

Tanken att försvarsområde och län borde sammanfalla var inte lika accentuerad under krigsåren och åren närmast därefter, som den sedan har blivit, något som framgår av tabellen ovan.

Vid försvarsområdesstabens omorganisation 1942 flyttade staben in i gamla Grand Hotell vid Norra Strandgatan. Staben fick där lokaler i östra flygelbyggnaden på andra och tredje våningarna. Särskild mäss var ordnad i sedermera biografen Grands lokal i källarplanet. Detta senare arrangemang upphörde dock i samband med att staben 1945 demobiliserades vid krigsslutet.

Staben var ända fram till 1955 inrymd i det f d hotellet. Detta år flyttade man till det nyuppförda bankhuset på Drottninggatan 26 snett emot posten. Inledningsvis rymdes hela staben där men ganska snart blev man trångbodd och fick flytta ut bland annat

Stabs- och förvaltningsbyggnaden Vall

hemvärns- och frivilligavdelningarna. Dessa hann under åren fram till 1970 flytta tre gånger mellan olika platser i de centrala delarna av Gävle. I slutläget var de grupperade i telegrafverkets nybygge i korsningen Drottninggatan—Hattmakargatan.

Nästa flyttning kom i samband med att organisationsförsöken skulle starta i Gävle i maj 1970. Under våren iordningställdes gamla chefsbostaden Vall, som sedan 1965 stått obebodd och tjä-

Stabschef	*Tidsperiod*	*Regemente*
Kn Bucht Å	*1/10 1942—30/9 1944*	*I 14*
Kn Karlström E E	*1/10 1944—30/9 1947*	*I 14*
Kn Lené R	*1/10 1947—30/6 1950*	*I 14*
Mj Påhlgren T	*1/7 1950—30/9 1954*	*I 14*
Mj Dyberg A	*1/10 1954—31/3 1956*	*I 14*
Mj Hammarberg B	*1/4 1956—30/9 1960*	*I 18*
Mj Westman H	*1/10 1960—30/9 1967*	*I 14*
Mj Lybeck B	*1/10 1967—30/9 1971*	*I 14*
Övlt Strömberg P	*1/10 1971—30/6 1973*	*I 14*

Stabschefer vid Fo 21 och Fo 49 1942—1973

nat intendenturen som förråd. En stor del av trädgården norr om herrgårdsbyggnaden röjdes för att lämna plats åt fem stycken skivhus, som skulle rymma den nya försvarsområdesstaben. Den svällde nämligen ut ganska ordentligt genom att regementet blev av med mobiliserings- och förvaltningsansvaret, som överfördes till försvarsområdesstaben. Det nya stabskomplexet — kallat "Gävles Pentagon" — kommer vad man nu kan se att även framgent tjäna den nya myndigheten I 14/Fo 49 som stabs- och förvaltningsbyggnad.

Utvecklingen får aldrig stå stilla. Detta är i många hänseenden ett sundhetstecken. När nu steget tas fullt ut att av två olika myndigheter skapa en ny genom att de två slås samman så är det väsentligaste att den nya organisationen blir rationell och effektiv. Man måste se till målet för verksamheten — att skapa välutbildade förband, som genom ett smidigt mobiliseringssystem och en bakifrån väl fungerande underhållstjänst snabbt kan sättas in i strid, om den dagen skulle komma. Härvidlag spelar det ingen roll vad myndigheten heter. När emellertid arméchefen i sitt organisationsförslag föreslår benämningen "Kungl Hälsinge regemente och Gävleborgs försvarsområde", så är det dock i alla fall någonting, som man tacksamt bör notera. Härigenom anges sambandet med det förgångna. Den historiskt kunnige skulle här kunna dra vissa paralleller med förhållandena redan på Gustav II Adolfs tid. Men låt oss bara gå tillbaka till åren före 1942. Då svarade regementschefen för utbildning av landstorm, senare hemvärn, och frivilligrörelser. Nu 1973 har han återfått det ansvaret. Nu 1973 har man återgått till "den gamla ordningen". Cirkeln är sluten!

Knut Björkenstam

ENSH'ALLAH OCH ACHCHA TII KEI BLAND MOHAMMEDANER OCH HINDUER[1])

Från september 1971 och ett år framåt, tjänstgjorde överstelöjtnant Urban Gjerulf som militärobservatör i Kashmir inom FN's observatörgrupp — UNMOGIP, uttytt United Nations Military Observer Group in India and Pakistan. Trots tidigare FN-tjänst — efter "100-timmars kriget" i Israel och i Sinai 1958, samt efter sexdagarskriget i Egypten längs Suezkanalen 1967—68 — blev detta en ny erfarenhet inte minst för den långa bilresan tur och retur till Indien och decemberkriget 1971.

*

Augusti 1971.

Sand, sand och sand igen! Någon horisont kunde jag inte urskilja i den skarpa solen. Allt långt där borta i färdriktningen var bara ett dallrande luftbälte. Temperaturen i den syriska öknen låg mellan 45°—50°C! Vad vi längtade tillbaka till den turkiska sydkusten och det klarblå Medelhavet!

---

[1]) Ensh'allah — arabiska och urdu för "om Gud vill".
Achcha Tii Kei — urdu för "gott, bra, fint, OK".

Den planerade routen över Beirut, Damaskus och Amman till Bagdad fick ändras på grund av oroligheterna i Jordanien och Irak. Nu hade vi valt vägen över Aleppo i Syrien och körde österut genom öknen mot Eufrat. Efter 90 km nådde vi den grönskande floddalen. Det bruna vattnet inbjöd inte till något bad. 400 km längs Eufrat skule bli en lätt resa — trodde vi.

Vägen blev sämre och sämre, våra kläder klibbade och svetten rann. Varannan timme stannade vi och tog en klunk varmt vatten och kontrollerade bilen. Skulle däcken hålla? Asfalten var klibbig och oftast full med vassa stenar. Det bruna flodvattnet skymtade ibland mellan sandkullarna. En hastig parering för en grop — se upp för en stor sten — krypa på ettans växel genom en sanddyn — växla upp och "flyta" igenom. Svett, sand, stirrande ögon på vägbanan — vi borde snart vara framme i Abou Kamal, staden hitom gränsen till Irak. Där stötte vägen från Libanon till och vi räknade med att hyfsade övernattningsmöjligheter skulle bjudas oss. Duscha! Dricka sval öl! Få lägga sig på mjuk säng i luftkonditionerat rum! Drömmen, som nu skulle bli verklighet, när vi såg hus på båda sidor det jag nu ville beteckna traktorväg. Minareten, som syntes över hustaken lyste röd — solen skulle snart gå ner. Den vita Volvon rullade in på "huvudgatan" och snabbt förstod vi att det vi hoppats på inte skulle bjudas oss. Vi stannade utanför ett vitkalkat hus, som verkade vara Central Hotellet. Genast blev vi omringade av stadens skolfria ungar. Frågor på engelska om var hotellen låg gav bara fniss tillbaka, men min maka, som talar arabiska, fick nu klara av rumsförmedlingen — och vi blev förda till CH i Abou Kamal. Sonen fick till uppgift att med sina arabiska kraftuttryck se till att bilen lämnades i fred. Min maka och jag gjorde en snabb inspektion av hotellet och fann att vi skulle bli rumskamrater med två shejker från Kuwait (i lönegrad C5 av vad jag kunde drömma av alla guldringar och antal fruar). En typisk arabtoilett med obligatorisk vattenkanna och den speciella doften gjorde klart för oss att vår hygien inte skulle hjälpas upp av hotellets möjligheter. Ett par kraftiga rapningar från "vårt" rum sade oss att söka vidare.

Nere på gatan hade sonen med nävarnas hjälp löst sin uppgift och vi rullade iväg, tutande och med kraftiga "jalla" (= försvinn). På en tvärgata såg vi en liten skylt "Hotel"! Här fick det bli! Något bättre fanns bara inte. På andra sidan en öppen gård fick vi "eget" rum, tre×tre meter med tre sängar och ett bord. Värdin-

nan kom själv och kontrollerade att vi skulle trivas. Vi ville vila, men hon prata! Hennes man hade hängts i Irak vid någon revolution och hon hade tvingats fly. Här satt hon nu som husägare och drömde om gamla, rika dagar i ett fint hus i Bagdad. Min hustrus arabiska blev ett "sesam öppna dig" och vi bjöds in till hennes privata hus, allt medan flera tjänare fick stränga order om att vakta vårt rum samt bilen ute på gatan. Under tedrickande byttes sedan beundrande omdömen om kläder, hårfärg, ögonfärg och barnens välartade utveckling (en 17-årig dotter hade anlänt). Efter att ha uttryckt vår beundran för alla de fina orientaliska mattor hon ägde, var det sängdags.

Under vår timslånga bortovaro hade ryktet spritt sig i staden att utlänningar hade anlänt. Utanför vårt rum trängdes massor av människor. Ett flertal beslöjade kvinnor och flera småbarn satt på våra sängar, men det var deras rätt för de var närmaste vänner till vår värdinna. Under våra försök att så vänligt som möjligt visa ut dem alla, kom myndigheterna in. En civilklädd man ville se passen mm. Ett bryskt och ovänligt sätt gjorde klart för oss att vi var i ett riskområde. Gränsen till Irak låg bara några kilometer utanför staden. Sverige var för honom ett okänt land, men Köpenhamn i Tyskland hade han hört talas om. Så OK då!

Vi blev ensamma — trodde vi. Utanför dörren placerades en äldre man ur säkerhetspolisen. Någon dusch blev inte aktuell. Munvården fick bestå av ett glas whisky plus för mig massor av koltabletter. Den svaga, nakna lampan i taket släcktes. Sonen somnade snabbt, men min fru och jag började en liten loppjakt. När man skulle somna hörde man tassandet utanför dörren, kände sängen darra lätt av någon, som inte skulle vara där. Råttor! På med ljuset, en handduk över ansiktet och så vila! Nej — nu blev det luftcirkus. Ett par fladdermöss snodde runt lampan, gjorde djupdykning mot oss och vi släckte ljuset. Snabba fötter och gnagljud — upp och tänd ljuset! Flygcirkus — skydd! Magtrassel! Och en olidlig värme — luften stod precis stilla. Loskande säkerhetsman i burnus och långkliv utanför dörren! Ögonen kändes röda, kläderna klibbade och magen ville taga befälet. Efter timmar med allt detta gol tuppen på soptippen utanför fönstergluggen. Skönt för nu kunde vi fortsätta. Räkningen på ett antal piaster betalades och så iväg till gränsen. Skulle det bli sådana här nätter under de resterande 700 milen?? Nej omöjligt, för nu skulle vi till Bagdad. Darriga och rödögda pressades vi ytterligare av gränspolisen innan

Husbåtar i Srinagar — huvudorten i Kashmir där FN hade sin stab under sommarhalvåret

gränsbommarna lyftes och vi lämnade Syrien.

Efter en timme konstaterade vi att vi lämnat en besvärlighet för att hamna i en ny. Det fanns ingen väg! Den tyska kartan visade att vi skulle ha en 45 mil asfalterad väg till Bagdad! Men här fanns bara hjulspår och en telefonlinje. Vi valde spår 16 och kröp fram. Mot Bagdad ensh "allah"! Morgonsolen var redan på väg upp över biltaket och termometern visade 50° C. Skulle vi någonsin komma fram till Indien? Det här blev ytterligare ett äventyr av icke beräknat slag. Men det är en annan historia.

*

25 november 1971.

Familjen hade flyttat till Rawalpindi i Pakistan ifrån husbåten uppe i Srinagar i Kashmir. Jag hade tjänstgjort några månader längs CFS = eldupphörslinjen mellan de pakistanska och indiska arméerna.

På båda sidor hade aktiviteten ökats under hösten och vi 40 militärobservatörer var ute varje dag för att undersöka och kontrollera alla anklagelser och brott mot eldupphöravtalet. Vi anade alla att förr eller senare måste det bli krig. Vi räknade med att inom en—två månader skulle det ske.

Nu i slutet av november skulle jag upp till ett kompani, som av motsidan anklagats för att bygga ut sina ställningar. Jag hade min vanliga utrustning — klätterskor, käpp, karta och kompass, FN-flagga, salttabletter, druvsocker, dricksvatten och den lätta vindjackan trots att det var 40°. I fickan låg också den lilla "snakekitt" — ett litet rakblad, en snörstump och serum. Denna första hjälp mot ormbett lämnade man aldrig hemma.

Jag gav mig iväg i vår vitmålade jeep. Dörren på min sida var avtagen — en säkerhetsåtgärd, om man var tvungen att snabbt hoppa av bilen, om föraren inte skulle klara av kurvtagningarna uppe bland bergen. Den första timmen körde vi upp längs en nullah (flodbädd) mot bergen, där vi sedan slingrade oss uppför bergssidorna till 1500 m nivå. Luften var klar och solen brände. Armarna värkte efter att ha hängt och stöttat i handtagen i flera timmar.

Svettig och dammig svängde vi upp framför kompanichefens lerhydda. Den unge kaptenen hade jag träffat tidigare. Den sedvanliga lunchen med ris, kryddor och nyslaktad get var snart avverkad. Jag hade en lång väg att gå, så iväg trots kaptenens protester — han ville höra om vacker svensk flicka, om svensk kvinnlig värnplikt (han hade läst Newsweekartikeln om svenskarnas hemliga vapen — hårnätet) och vad jag trodde om hans armé. Med två soldater i täten gick jag iväg ut mot linjen. Kompanichefen följde inte med, då han visste att jag kände området. Hans havildar (= underofficer), som var ställföreträdande kompanichef, följde med som tolk. En timmes rask promenad längs en dammig stig och jag kom till en piquet (motståndsnäste), som skulle vara förstörd enligt FN beslut. Genast såg jag att den inte var förstörd, jag såg dessutom också spår efter nyligen utförda fältarbeten. Följepersonalen sade inget, utan försökte leda mig för dem lämpliga vägar, men det "luktade lurt", så jag sökte mig ut mot bergskanten och snart kunde jag konstatera att en helt ny ställning var byggd på bergsbranten. Fram med papper och penna — rita och räkna. Jag skakade på huvudet åt havildaren och han log generat och ryckte på axlarna.

När jag sedan fortsatte ut mot linjen en kilometer längre fram, passerade jag en gravplats, men min svenska blåögdhet hade nu efter tre månader klarnat betydligt. Vi FN-officerare visste att de båda arméerna försökte lura oss och de visste att vi visste detta. Försöka duger! Men nu vände jag om och gick upp på gravkullen.

En s k ny grav var ingången till en stridsbunker varifrån man hade ett bra eldfält mot linjen. Papper och penna och nya huvudskakningar. Jag hade nu nått huvudställningen, som låg på en platå i utkanten av en liten by. Motståndaren hade sina ställningar på topparna mitt emot på ett skjutavstånd av 500 m. När jag satt mig ner mitt i nästet för att vila benen, kunde jag i kikaren se hur de på andra sidan samlades kring den stora batterikikaren för att följa mitt arbete. Så sätt i gång och kontrollera nästet! Med skissen i handen kröp jag i skyttegravarna, in i stridsställningarna, där soldaterna bodde. Kontrollera ammunitionsplatser, observationsplatser m m. Antal vapen för denna styrka räckte bara till hälften av dem! Det var besvärligt för denna styrka, men de som ev. skulle bli utan, fick taga vapnen från de stupade! För mig verkade detta näste vara OK. Men motsidan hade sagt annat och de såg vad jag gjorde, så en utvikning bland minfälten var nödvändig. Det började pirra i magen, men så länge man kunde få soldaterna att gå före, var det väl något så när säkert. Jag fick utdelning, för rätt som det var, stod jag i en synnerligen välmaskerad ställning för ungefär två grupper.

Plötsligt small det några kilometer söder om oss. I kikaren såg jag hur på båda sidor alla försvann ner i sina ställningar. Hjälm på och vapnen beredda och här stod jag mitt i alltihopa! Det hade varit mycket skjutande de senaste veckorna, där granatkastare och artilleri satts in. Jag visste att träningsskjutningar skulle äga rum, men inte i den riktningen. Fram med kompassen och in med riktlinjen på kartan. Nej, det stämde inte alls. Piquet-commandern kom fram sedan han gjort samma sak. Han var allvarlig. Jag stod nu upp på stridsvärnskanten och hade den bärbara FN-flaggan fullt synlig. Andra sidan visste ju att jag var där. Även om det hänt flera gånger att strider utbrutit trots att FN-officerare fanns på plats, trodde man på det rena samvetet, så här skulle det väl inte hända något. Jag kände hur allvarliga samtliga var. Spänningen kändes intensivt. Var detta krigets början? Var var min familj nu? Hur skulle jag taga mig tillbaka till stationen? Stridsbullret ökade och riktningen varifrån det kom pekade på ett omstritt område. På motsidan såg jag bara den stora kikaren stå övergiven, men jag visste att alla där hade oss på kornet, att eldledarna hade förberedande kommandon nedsända till pjäsplatserna.

En halvtimme gick. Jag hade nu fått besked på fälttelefonen från bataljonsstaben att det troligen var något misstag och att alla

En bild från nedan omtalade bröllop. Det ägde rum i Kashmir i en hindufamilj

enheter inte skulle öppna eld inom denna bataljon. Skönt! Ett och annat huvud stack upp ur de båda sidornas ställningar. Jag kunde klättra upp till kommandoplatsen. Solen hettade och brände i den klara luften. Spänningen ökade puls och svettning, men skönt att det inte blev något. Soldaterna började skämta och komma fram. Halvidaren kom med vatten och bröd och för mig var det bara att tacka och ge mig tillbaka till bilen.

Den här gången gick det bra, men när skulle det smälla? Jag såg nu fram mot några dagars ledighet. En inbjudan till ett lokalt bröllop väntade först.

*

Senare.

Kriget utbröt den 3 december. Min familj fick jag inte se på ytterligare en månad. De närmaste veckorna blev till stor lärdom för mig som yrkesman, men de erfarenheterna går inte att redovisa här.

Urban Gjerulf

Skomakare Einar Reinhold Persson

Folkskollärare G Fröderberg

Ingenjör Lars O Elfving

Ärkebiskop Erling Eidem

Maskinkonstr. Rune Hedberg

Kamrer August Efraim Carlsson

Förrådsman Gustav Evert Andersson

KAMRATFÖRENINGENS VERKSAMHET ÅR 1972

Styrelsen för Kungl Hälsinge regementes Kamratförening får härmed avge följande berättelse för verksamheten under 1972.
Hedersordförande: Överste Hans Berggren, Hille.
Hedersledamöter: Generallöjtnant Curt Göransson, generalmajor Nils Sköld, överste Carl Hamnström, överste Axel Henriksson och överste Jan Smedler.
Styrelse. Ordförande: Överste Carl-Henrik Gåsste, Gävle, vice ordförande: hemmansägare Einar Berlin, Valbo, sekreterare: kamrer Helmer Nygren, Gävle, kassör: kapten Östen Andersson, Gävle, ledamöter: förvaltare E W Andersson, Gävle, överstelöjtnant Åke Bendrik, Gävle, fanjunkare Kjell Ellebo, Hagaström, kapten Ivar Hillström, Stockholm, major Gert Nilsson, Gävle, landstingsman Per-Evert Persson, Bollnäs, bokförare Ernst Röstlund, Hofors, och fanjunkare Åke Wiklund, Hedesunda, kapten Harald Fisk, Valbo.
Verkställande utskott: Carl-Henrik Gåsste, Östen Andersson, Einar Berlin och Helmer Nygren.
Revisorer: Stadsrevisor C W Forsberg, Gävle, fanjunkare Leonard Wikström, Gävle.
Ersättare: Kamrer Peder Knutsson, Gävle, kyrkokamrer Olle Westlund, Gävle.
Kommitté för valberedning: Kyrkosysslоman Arthur Thyrestam, Gävle, sammankallande, intendent Harald Fahlgren, Gävle, förste poliskonstapel Birger Hofvenstam, Järbo. med kapten Lars-Paul Gustafsson, Stockholm, och kapten Erik Åkerlund, Ströms Bruk, som ersättare.
Redaktionskommitté för föreningens årsbok "Bocken" 1972/1973: Major Knut O K-son Björkenstam, Gävle, sammankallande, kapten Östen Andersson, Gävle, kassör, kapten Ivar Sjödin, Gävle, redaktör Erik Wickberg, Gävle, fanjunkare Åke Wiklund, Hedesunda.
Hedersmedlemmar: Soldaterna Jonas Alm, Johan Klar och dist.korpral Oscar Wallberg.
Medlemmar per den 31/12 1972: 685. Ständiga medlemmar 13. Hedersledamöter 6. Hedersmedlemmar 3. Summa 707. Per den 31/12 1971: 690. Under året avlidna medlemmar 7.
Sammanträden: Årssammanträde 3/9. Styrelsen 16/3 och 3/9.

Uppvaktningar m m:
5/12 F riksdagsmannen Gottfrid Fröderbergs jordfästning. Överste C-H Gåsste nedlade föreningens krans. Bland övriga närvarande var även överstelöjtnant C Palm.
14/4 Ärkebiskop Erling Eidem död. Kondoleanstelegram.
18/4 I 14:S vårsammankomst. Överste C-H Gåsste närvarande.
20/4 Soldaten Johan Klar 90 år. Kamrer H Nygren uppvaktade med blommor.
21/4 Svenska Kamratföreningars samarbetskommitté årsmöte. Föreningen representerades av överste Torsten Wiklund.
1/5 Överste C-H Gåsste 50 år. Överste Hans Berggren och kamrer H Nygren uppvaktade med blommor.
18/8 Fru Eva Westerlund 50 år. Uppvaktades med blommor av hemmansägare Einar Berlin.
12/10 I 14 S årssammankomst. Kamrer H Nygren representerade styrelsen.
31/10 Soldaten Alm 93 år. Uppvaktades med blommor.
Donationsfonden:
Enligt årsmötets beslut avsattes tillgängliga räntemedel för tryckning av redaktör Erik Wickbergs personalhistoria.
Föreningens lokalavdelning i Stockholm — I 14 S: Torsten Wiklund, klubbförare, Ingemar Mattsson, biträdande klubbförare, Ivar Hillström, skrivare, Hugo Sööder, myntsamlare, Olle Törnbom, gästabudsarrangör, Gillis Claus, uppgifter av hemlig natur, Tage Lundberg, lösörebevarare.
Regementets Dag firades för 34:e gången 3/9 1972 i Gävle under som vanligt mycket gynnsamma väderleksförhållanden.
Trots en hård konkurrens från Olympiska spelen hade uppskattningsvis tiotusen personer samlats till regementet denna dag. Självfallet utgår vi ifrån att många av besökarna utgjorde nära anförvanter till de inneliggande värnpliktiga. Många faktorer medverkar till publiktillströmningen, såsom stridsövning, fallskärmshopp och övriga begivenheter i parken. Programmet är nästan lika år från år med mindre avvikelser. Besökarna får fritt vandra inom området och titta på vad de helst är intresserade av, vilket sannolikt medverkar till den allmänna trivseln. Som vanligt avslutades dagen med flergrensstafetten och dans till midnatt. Vi kan med glädje konstatera att fler och fler av äldre årgångar värnpliktiga och befäl samlas för att erinra varandra om flydda tiders strapatser och glädjeämnen.
Flergrensstafetten: Intresset för den form av tävling som går under benämningen flergrensstafetten håller i sig år från år och har nu oavbrutet pågått sedan 1937. Tävlingen är indelad i två klasser — en militär och en med deltagare från korporationer. Televerkets lag tog hem segern i den senare klassen och 7. komp i militärklassen. Segrare i hela tävlingen blev i år 7. komp.
Årssammanträdet ägde rum i samband med Regementets Dag den 3. september.
Avslutning: Styrelsen vill till sist rikta ett varmt tack till regionmusiken i Falun, regementets idrottsförening, Gävle och Valbo lottakårer, Röda Korset, Försvarets Motorklubb och alla såväl befäl som värnpliktiga och civilanställda, vilka samtliga på ett verksamt sätt bidragit till det i alla avseenden gynnsamma resultatet. Vi riktar också ett varmt tack till alla och envar inom och utom föreningen, som på olika sätt bidragit till ökad förståelse för föreningens arbete och dess huvudsakliga syften, allt i avsikt att stärka sambandet mellan regementet och bygden.

Gävle i januari 1973.

C-H Gåsste
Ordförande

Einar Berlin	H Nygren	Östen Andersson
Vice ordförande	Sekreterare	Kassör

3 populära
GÄVLE-restauranger

RESTAURANG
UGGLAN
SJÄLVSERVERING
Fullst. rättigheter och drinkbar

GEFLE WAPEN
SJÄLVSERVERING
Fullst. rättigheter och drinkbar

SÖDERHJELMSKA
Värdshuset
RESTAURANG – DRINKBAR

GÄVLE RESTAURANG AB

Bidrag till boken har erhållits av följande företag och annonsörer

Arbetarbladet

AB Edsbyverken, Edsbyn

AB Forsbro Yllefabrik, Arbrå

Gefle Dagblad

A Hilderbrand Hovjuvelerare, Gävle — Sandviken

Kilafors Trävaru AB, Kilafors

AB Lingbo Verkstäder, Lingbo

AB Möbelproduktion, Gävle

Carl A Ohlsson AB, Gävle

Allan Rehnström & Co AB, Gävle

Solängens Blomsterhandel, Gävle

Svedala — Arbrå AB, Arbrå

Sixten Waldenby AB, Rörledningsfirma, Gävle

AB Jakob Wennberg, Gävle

SÅGADE OCH HYVLADE TRÄVAROR

Byggnadsmaterial

NYA TRÄVARUAFFÄREN
Sätravägen 14, Gävle, tel. 12 20 78

Olssons
Blomsterhandel

GÄVLE
Telefoner: 12 04 16 och 11 39 16

AB ÖBERGS LJUSKOPIA

N. Skeppargatan, GÄVLE
Tel. 026/12 47 70

HÄLSINGELITTERATUR

Fr. Winblad v. Walter: Hälsingminnen, org.tryckt 1910. Berättelser och sägner, krigsbragder och äventyr, historiska skildringar och kulturbilder. Inb. kr 92:50

Israel Jonzon: Kring Hälsingland och dess gamla folkland. Nyutkommen. Hft kr 25:—

Lenaeus: Delsboa Illustrata. Facsimilupplaga av 1764 års org.uppl. En av våra intressantaste sockenbeskrivningar. Inb. kr 112:—

Albin Röjd: Ett kyrkoarkiv berättar. Beskrivning rörande Färila, Kårböle, Los. Inb. kr 25:—

ERICSSONS BOKHANDEL — LJUSDAL

Klichéer
Repro för
offset

FÄGERBLADS
REPRO
Hattmakaregatan 17
801 05 GÄVLE 1
Telefon 026/18 91 30

Papperen på bordet vid bilköp...

Beg bil med LÅG-MARGINAL-PRIS! hos Forslunds

Vi lägger papperen på bordet — alla papper om våra inbytesbilar. Vi satsar på öppen kvalitetsdeklaration, stort urval och lågprislinje.

Testfaktaprotokoll, garantier, fakturor på ev påkostnader — allt redovisas öppet och ärligt. Rättvist och vettigt — eller hur?

VOLVO

Välkommen till
FORSLUNDS
GÄVLE·SANDVIKEN·HOFORS·OCKELBO·SÖDERHAMN

IVAR ERICSSON
BLOMSTERHANDEL
NYGATAN 38, GÄVLE Tel. 120235, 183033 (mittemot C/H)

SÅIFA
GUMMIVERKSTAD AB

Försäljning av nya däck
Reparationer
Regummeringar

Rågatan 2 — Gävle
Tfn 026/12 36 03

Älvkarleby
Turisthotell
"turisten"

Tel. 721 44, 725 11

Öppet: febr.—Maj: söndagar
maj—sept.: dagligen

HOTELLET öppet året runt

Vid besök i
Stockholm

ställ bilen i

OK-GARAGET
BILPARKERING

mitt i city
tel. 11 52 45

kör in från Vasagatan
eller Klarabergsgatan

Öppet 06.00—22.00

OK

Vi utför allt
i modern
hårvård

Lundéns
Herrsalong
Södermalmstorg, GÄVLE
Tfn 11 46 47

MELLANSKOG

SKOGSÄGAREFÖRENINGEN

MELLANSKOG u.p.a.

Mellanskog är det enskilda skogsbrukets intresseorgan inom landskapen Dalarna, Gästrikland, Hälsingland och Härjedalen.

14.000 medlemmar med 900.000 ha produktiv skogsmark.

1.200 årsanställda. Egna sågverk.

Årsomsättning 175 miljoner kronor.

Huvudkontor i Böndernas Hus, Gävle
tel. 026/11 50 70

Heselius

STADSHUSET

— GÄVLE —

GLAS & PORSLIN

Telefon

12 01 22

NÄR DET GÄLLER

- **MC-**
- **KÖR-**
- **TRAFIK-**
- **BUSSKORT —**

vänd Eder med förtroende till

BIL- och TRAFIKSKOLAN

Inneh.:

Olof Stråhle o. Berndt Friskman
S. Kansligatan 7 a, GÄVLE
Tel. 12 54 94 - 12 05 08

Elektriska installationer och reparationer

AB Norrlands Elbyrå

3:e Tvärgatan 7
Tel. 12 10 06, 12 33 66

- MASKINDETALJER
- MASKINBYGGNAD
- STANS- OCH PRESSVERKTYG
- FIXTURER OCH HJÄLPVERKTYG
- STERILISERINGSAUTOCLAVER

Söderlunds Verktyg & Maskiner AB

Textilgatan 2, 802 20 Gävle
Tel. 026/11 25 45, 11 33 00

Alla på Kungsbäck välkomna till

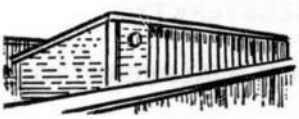

Simhall — Övningsbassäng — Bastubad
Romerskt bad — Solplage

Sommartid rekommenderas

Fjärran Höjderbadet

—— NÄRA KUNGSBÄCK ——
FYRA TEMPERERADE BASSÄNGER
DUBBLA BASTUAVDELNINGAR
STORT SOL- OCH GRÖNOMRÅDE
—— CAFETERIA ——

Valbo Sportcentrum

50 M TEMPERERAD UTEBASSÄNG
BARNBASSÄNG — LEKPLATS — BOLLPLANER
SPORTHALL — SIMHALL — KLUBBRUM
DAM- och HERRBASTUAVD.
BEYST ISHOCKEYBANA
TENNISBANOR — ELLJUSSPÅR — CAFETERIA

Gävle Fritidsnämnd

Alla slags målningsarbeten utföres till humana priser

Arbeten utföres nu på Hälsinge regemente.

Målerifirma

Sven Östberg AB

Lundavägen 16
803 57 Gävle
Tel. 026/12 56 56

NI HAR BARA ETT PAR FÖTTER —
VAR RÄDD OM DOM!

Hälsningar **SKO-PETTERSSON**

HOFORS
Centralgatan 9 — Telefon 201 05

NÄR DET BRINNER RING 90 000

INNAN DET BRINNER ring TEMPUS

Stockholm	Tel	08-19 02 90
Göteborg	Tel	031-12 40 70
Malmö	Tel	040-43 43 50
Norrköping	Tel	011-10 25 50
Sundsvall	Tel	060-12 43 90

Tempus

För tidsenligt brandförsvar

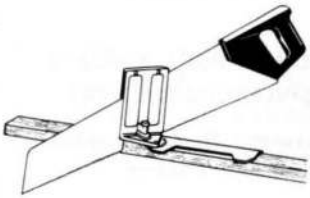
BPA Byggproduktion AB

Kontor **S. KANSLIGAT. 26 A, 802 22 GÄVLE. Tel. VÄXEL 18 83 00**
Avd. för: BYGGNADSARBETEN — ELINSTALLATIONER — MÅLNINGSARBETEN — PLÅTSLAGERIARBETEN — BYGGNADSSNICKERIER — GLASMÄSTERIARBETEN — MARKBYGGNADSARBETEN — VVS-ARBETEN

Såga rakt eller i vinkel

Praktiskt geringsstöd och listsåg hjälper dig såga i rätt vinkel.

SANDVIK 231
SANDVIK 309

DU SOM TYCKER OM DJUR

bli medlem i Gävleborgs-
förbundet
av Svenska Blå Stjärnan

Kurs i allmän djurvård anordnas
under juni månad 1973 vid
Nytorps lantmannaskola

Anmälningar tel. 026/11 60 56

BLIV BÄTTRE BILIST
BLIV BILKÅRIST

Kårer i Gävleborgs Län:

BOLLNÄS
GÄVLE
HOFORS
HUDIKSVALL
LJUSDAL
SANDVIKEN
STORVIK
SÖDERHAMN

SVERIGES
KVINNLIGA BILKÅRERS
RIKSFÖRBUND

GÄVLEBORGS LOTTAFÖRBUND
V. Islandsgatn 8, **Gävle**
Tel. 026/12 51 25, 12 51 27

SVENSKA RÖDA KORSET

arbetar för

Bistånd åt totalförsvarets sjukvård

Undsättning vid katastrofer
Hjälp åt åldringar, handikappade barn och vuxna

Gå med i Röda Korset!

SVENSKA RÖDA KORSETS
GÄVLEBORGSDISTRIKT

Distriktsexp.: N. Centralgatan 4
803 51 Gävle

Telefon 026/11 13 89
Postgiro 35368-0
Bankgiro 370-5563

Tågklareraren Ivan Andersson. Nybliven aktieägare i Iggesund.

Det rullar bara ut mer och mer kartong från Iggesund.

Inverboard heter kartongen.

Europas ledande homogena och helblekta förpackningskartong.

1971 var startåret för vår kartongmaskin nummer två. Igångkörningen har varit ganska bekymmersfri. Årsproduktionen steg från 70.000 ton till 100.000 ton.

I år tänker vi göra 135.000 ton, och så småningom räknar vi med att komma upp i 170.000 ton om året.

Vi gör så mycket Inverboard vi hinner. Och det verkar inte som om vi skulle få någon kartong över.

Inte att undra på att Ivan måste vila signalarmen ibland.

IGGESUND

TRYCKSAKER . . .

Vi hjälper dig med idéer och layouter,
givetvis så trycker vi dem också.
Kontakta oss då det gäller

TIDSKRIFTER · REKLAMTRYCK · FAKTUROR
KUVERT · FAMILJETRYCK · AFFISCHER M. M.

LJUSDALS TRYCK AB

Södra Järnvägsgatan 52, Ljusdal, tel. 0651/133 60 vx

GÄVLE HEMVÄRN

1973.05.31 Fältskjutning på Norra Sjelland.
1973.06.01 Sv-No-Da hemvärnsutbyte Naestved
1973.07.29 4 dagars marsch i Nejmeyen, Holland.
1973.09.29. Stjärnsmäll.

Initiativ av Gävle hemvärn med stöd av Gävle, dess invånare för dess invånare.

Hemvärn, hemvärnets lottor, bilkårister och röda kors.

Idrottsgrabbar på KUNGSBÄCK

Välkomna till

BRYNÄS IF

GÄVLE LASTBIL CENTRAL
TEL. 026/18 80 20

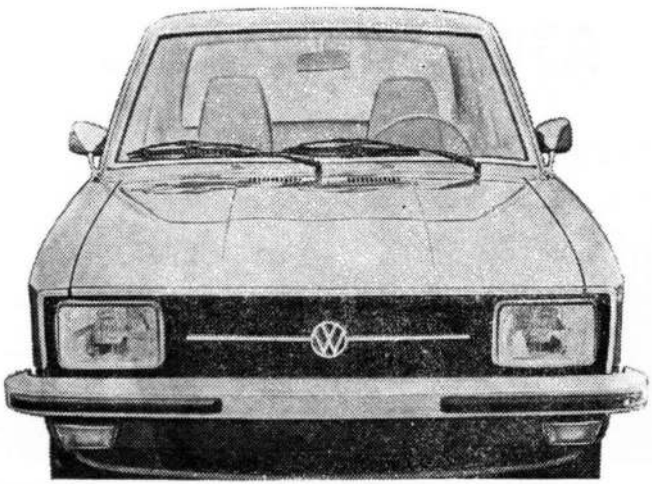
UTFÖR
transporter, schaktningar

LEVERERAR
grus, sand, väg- och betongmaterial samt matjord

Gävle Lastbilcentral

N. Skeppsbron 1 Tel. 18 80 20

PROVKÖR

VWK70 gärna med hela familjen. Upplev de goda vägegenskaperna, komforten och de lovprisade utrymmena. Välkommen in! EN BIL FÖR HELA FAMILJEN.

BIL & BUSS GÄVLE tel. 12 96 80 | SANDVIKEN tel. 25 19 40 | HOFORS tel. 219 20

---

p. bygg ab c. pierre

LEXEVÄGEN 13
803 57 GÄVLE

Tfn. 18 65 80, 11 76 18.

Utför HUS- INDUSTRI- och VATTENBYGGNADER

Välsorterad

STORHUSHÅLLS-GROSSIST

Med VERKSAMHETSOMRÅDE

DALARNA — HÄLSINGLAND
GÄSTRIKLAND

Tillhör **astor**

AB CE-JIS KOLONIAL
781 01 Borlänge 1

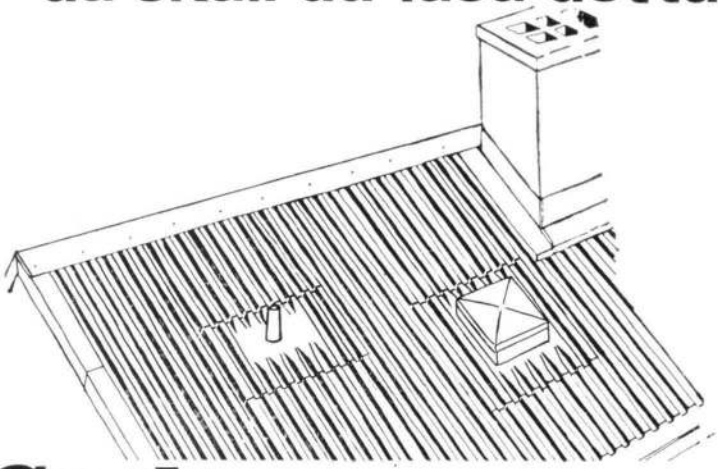
ENGHELL AB
801 03 Gävle 1

"Jag slår vakt om dina intressen"

Konsum Alfa

Har du en hammare, borr och ett hus som behöver tak – då skall du läsa detta

Gavle Plagan® TR 20

Tak i byggsats är vad vi föreslår dig. Du får taket komplett i "ett paket" med beslag, spik, hängrännor och andra tillbehör när du väljer Plagan TR20. Och givetvis är Plagan-plåtarna kapade i rätta längder när leveransen kommer.

De enda egna verktyg du behöver för att klara den enkla monteringen är en hammare och borr.

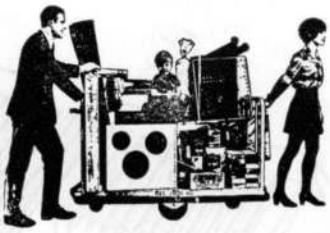
GAVLE VERKEN AB
GÄVLE

ASEA — SKANDIA

Frysskåp, Kyl o Svalskåp, Elspisar, Fläktar m.m.
CYLINDA tvätt o diskmaskiner
Köp där ni får service — Köp hos oss

BO WAHLGREN AB
Galbogatan 25
Tel. 026/12 48 65, 18 13 00
GÄVLE

CEDERLÖFS
BYGG
VARUHUS
SÖRBY URFJÄLL, tel 11 56 40
Bakom Esso Motor Hotel

OK

ditt eget företag — helsvenskt

OK
Dala—Gävleborg

T-SHIRT av krympt bomull med tvättäkta tryck

JACKMÄRKEN pvc-tryck på plastfolie

TEXTILTRYCK AB

Box 27 880 31 RESELE 0620/503 20

Nyttigast på plan

BM-VOLVO Mini håller mittfältet – ja hela planen och anläggningarna runtom – i skick. Den kan klippa gräs, schakta jord, dra lass, skyffla gångar, fräsa jord, kratta grus, sopa löv, ploga snö och sprida sand. Det finns redskap till BM-VOLVO Mini så att den blir nyttig hela året. Nu börjar kommunerna inse detta, och många skaffar sig egna minitraktorer. Ofta då en svensk-servad BM-VOLVO Mini. Finns i fem storlekar, 8–15 hk.

Fotbollsplaner är en lätt match med BM-VOLVO Mini

BM-VOLVO
BOLINDER-MUNKTELL

ÅTERFÖRSÄLJARE

Lantmännen
GÄVLE-DALA LANTMANNAFÖRBUND

Gävle 026/18 03 40, Tierp 0293/101 23, Stora Tuna 0243/390 00, Bollnäs 0278/131 70, Hedemora 0225/120 40, Mora 0250/130 60, Malungsfors 0280/401 48

GLASMÄSTERI, BYGGNADSGLAS, PLASTGLAS,
BILRUTOR, ANTIKGLAS, BLYFÖNSTER

Norelius & Thorssell AB

Carlbaum & Söner
Drottninggatan 6 GÄVLE Tel. 11 51 90 växel
Telex 811 51

ALLT I TRÄVAROR OCH BYGGMATERIAL

VÅR SPECIALITÉ: FURU- och GRANPANELER samt BRETT GOLVTRÄ

VALBO-HUS se våra KNUTTIMRADE FRITIDSHUS vid "STUGBYN", VALBO KÖPCENTRUM
Gästriklands första permanenta fritidsutställning

Öppet vid STUGBYN: Vardagar (ej tisdag) 13—19
Lördagar 10—15
Tel.: 026/13 25 10

BRÄDGÅRD — BYGGMATERIALLAGER — FÖRSÄLJNING
Industriområdet S. Valbo tel. 026/13 20 10

Öppet: Månd.—fred. 8—18
Lörd. 8—12

Betald annonsplats

ABF

Kursverksamhet
för alla åldrar

Upplysningar tel. 026/12 90 75

Elkompaniet
ALLT I EL
TV RADIO

Försäljning och service med ansvar

Nygatan 36 — N. Centralgatan 7
Tel. 12 28 37, 12 28 27
Reparationer tel.

Filial: Valbo köpcentrum Tel. 13 19 45

Westlund & Söner Boktryckeri ab

N. Kungsgatan 31, Gävle
Tel. 18 03 80 växel

Ett modernt utrustat tryckeri till Ert förfogande

Hofors kommun

Industrisamhället på frammarsch.

Med många rekreationsmöjligheter.

Ny Sim- och Sporthall.

Nyrestaurerad Slalombacke.

Härlig sportterräng med fina utflyktsmål.

BERGSMANNEN — Det nya **** hotellet — med förstklassiga gästrum och matsalar. Ett hotell med fina utrymmen för konferenser.

HOFORS. Ett Utflyktsmål med alla möjligheter till trivsel för friluftsälskaren.

Gå till fackmannen
— gå till

BERGS

MÅLERIFIRMA och FÄRGHANDEL

Ö. Parkgatan 21

Telefoner: Affären 201 17, Målerifirma 204 17

Välkommen till

ICA center

SKOLGATAN 18

MATMARKNADEN I HOFORS
MED VARUHUSSORTIMENTET

MELINS LIVS

FALUVÄGEN 1

Butikerna med manuella charkavdelningar och omtalade kvalitetsvaror som ger Er mer för kronan.

HENRY MELIN

LEDANDE HERRAFFÄR i konfektion och ekipering

Holmgrens Kläder AB

— för herrar och juniorer med anspråk

Skolgatan 9, HOFORS

Telefon 203 42
Bostad 204 29

Hotell Bergsmannen
Hofors

Tel. 0290/230 10

Modernt hotell, 40 rum med bad eller dusch.
— Förstklassig resturant i trivsam miljö —
— Konferenssal med utrustning för upp till 75 personer —
— Gillestuga — Barservering —

Westlings Cykel- & Sportaffär

Hantverkargatan 18 — Telefon 201 55

CYKLAR — MOPEDER — SPORT — FISKE

Allt som tillhör cykelbranschen

Reparationer och vinterförvaring av cyklar,
vallning av skidor och slipning av rörskridskor

FISKE och SPORTARTIKLAR

AB HOFORS RADIO & MUSIK

Tel. 205 15 Tel. 205 15

Serviceverkstad — Centralgatan 31 — tel. ankn. 205 15

För alla ledande märken i

RADIO och TV

Allt i antenner och tillbehör
Reparationer utföras

OPEL och VAUXHALL

personbilar med —

555 garanti

— marknadens säkraste trygghetspaket

MASSEY — FERGUSON

traktorer — lantbruksmaskiner

AB BRÖDERNA Hansson

STORVIK	GÄVLE	SANDVIKEN
0290/111 50 vx	026/12 95 70 vx	026/25 19 70 vx
HUDIKSVALL	**HEDEMORA**	**AVESTA**
0650/151 20 vx	0225/120 20 vx	0226/522 20

ALLT **FLER** OCH **FLER** OCH **FLER**

KÖPER SINA MÖBLER

HOS *Tigréns*

Storgatan 20 HOFORS Tel. 203 38, 208 50

HOFORS LBC

Telefon 219 50 växel
Box 115
813 01 HOFORS

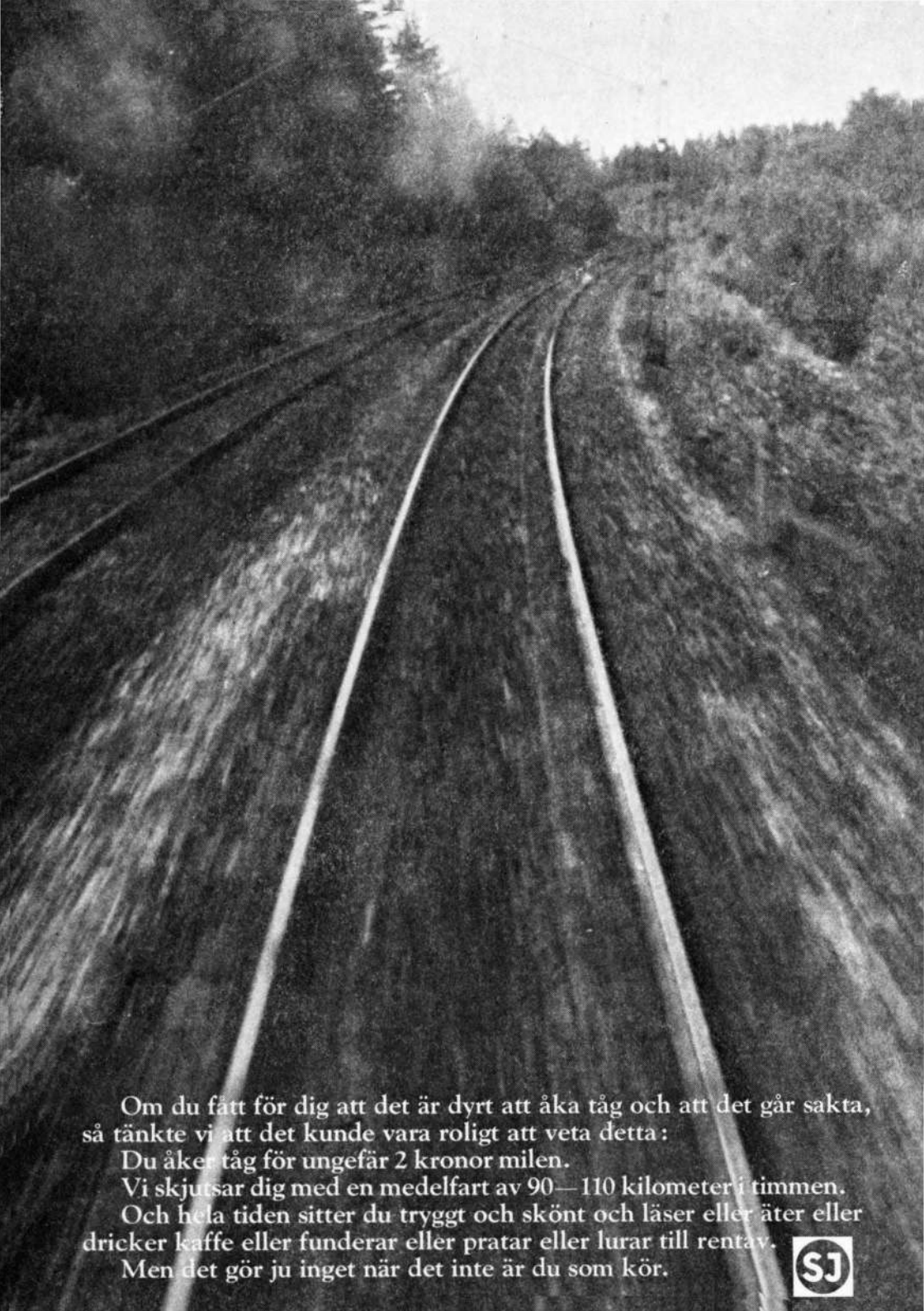
ENTREPRENADER, TRANSPORTER, GRUS

Skånska Cementgjuteriet

Med arbete bl. a. vid

I 14/Fo 49

Hus & vägbyggnadsavdelningen

Om du fått för dig att det är dyrt att åka tåg och att det går sakta, så tänkte vi att det kunde vara roligt att veta detta:

Du åker tåg för ungefär 2 kronor milen.

Vi skjutsar dig med en medelfart av 90—110 kilometer i timmen.

Och hela tiden sitter du tryggt och skönt och läser eller äter eller dricker kaffe eller funderar eller pratar eller lurar till rentav.

Men det gör ju inget när det inte är du som kör.

SJ

Bocken 1973 (1972/73)
Dokumentet är skannat med upplösningen 300 pixlar/tum (120 pixlar/cm) och direkt överfört till filformatet PDF (Ver 6.0 eller senare). Arbete har utförts av Ulf Holmberg 2009-03-06.